
COLL. REG. MED. LOND.
MDXVIII
O BIOC
TEXNH
BPAXYC H
ΔE
MAKPH
Alf. J. Downey. Del. et Sculp.
London

MARE INTERNUM
Ptolemais
Carmelus M.
Cana
Carmelum Prom.
Zabulon
Kison
Nazareth
Terra Gennesaret
Capernaum
Chorazin
Bethsaida
Magdala
Jordanes
Lacus Gennesaritis
Torrens
GALILÆA
M. Tabor
Tiberias
Gadara
Nain
Chorseus Fl.
Hermon M.
GILEAD
Cæsarea
Bethabara
Jordanes Fluv.
Samaria
Cana Fluv.
SAMARIA
Sichem
Apollonias
Montana Ephraim
Silo
Bethnabaris
Joppe
Arimathea
Bethel
Bethagla
JUDÆA
Hiericho
Ephraim
Emmaus
Rama
Bethphage
M. Olivarum
Machærus
Calvariæ M.
HIEROSOLYMA
Bethania
Lac. Asphaltites
Kedron Torr.
Bethlehem
Milliaria Britannica
10
20
30

DIATESSARON:

SIVE

INTEGRA HISTORIA

DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI

GRÆCE,

EX

IV. EVANGELIIS INTER SE COLLATIS

IPSISQUE

EVANGELISTARUM VERBIS

APTE ET ORDINATE DISPOSITIS

CONFECTA.

SUBJUNGITUR EVANGELIORUM HARMONIA BREVIS.

EDITIO SEXTA.

EDIDIT J. WHITE, S. T. P.

LINGG. HEB. ET ARAB. PROF.

VERSIONIS SYRIACÆ PHILOXENIANÆ NOV. TEST.

INTERPRES.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.

MDCCCXX.

MAXIME REVERENDO

JOHANNI MOORE, S. T. P.

ARCHIEPISCOPO CANTUARIENSI

OB

EXIMIAM IN SACROSANCTO MUNERE SUSTINENDO

CONSTANTIAM ET GRAVITATEM,

CUM MORUM MANSUETUDINE

ET FACILITATE SINGULARI CONJUNCTAM,

SPECTATO VIRO, ET SUIS CARISSIMO,

HANC HISTORIÆ EVANGELICÆ

SYNOPSIN,

QUÆ

STUDIIS THEOLOGICIS JUVENUM ACADEMICORUM

ADMINICULO ESSE POSSIT,

MEMORI ET GRATO

ERGA PATRONUM SUUM ANIMO,

DAT DICAT DEDICAT

JOSEPHUS WHITE.

LECTORI BENEVOLO S.

Rationem et institutum libelli, qui tibi nunc in manus traditur, sic paucis accipe. Cum sanctis Evangelistis, qui Domini nostri Jesu Christi vitam memoriæ tradiderunt, non uno modo materiem suam tractare placuerit, sed pro diverso consilio diversam seriem rerum gestarum exponere; fuerunt qui vel *Harmonias* concinnarent; vel varia monumenta ex quatuor Evangeliis excerpta in *Historiam perpetuam*, juxta temporum ordinem, disponere aggrederentur. Et primum quidem locum sibi vindicat Tatianus Syrus, tertii sæculi scriptor, de quo ita Eusebius, Hist. Eccles. iv. 29. Ὁ Τατιανὸς συνάφειάν τινα καὶ συναγωγὴν οὐκ οἶδ' ὅπως τῶν Εὐαγγελίων συνθεὶς, ΤΟ ΔΙΑ ΤΕΣΣΑΡΩΝ τοῦτο προσωνόμασεν. Sequitur Ammonius Alexandrinus, tertii itidem sæculi, *Harmoniæ* auctor, eodem Eusebio teste: Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς, πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγηοχὼς, ΤΟ ΔΙΑ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ἡμῖν καταλέλοιπεν Εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν Εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθεὶς, κ. τ. λ.*

* Epist. ad Carpianum.

Opus autem et hoc et illud injuria temporis intercidit.*

E recentioribus non defuerunt eximii viri qui eandem provinciam strenue et feliciter administraverunt; quos nimius essem nominatim recensendo. Cum vero omnes hujusce argumenti libri lingua vernacula editi sint, visum est mihi, in gratiam juvenum Academicorum, in rebus Theologicis prima tirocinia ponentium, opellam hanc Græce atque ipsis verbis Evangelistarum, contexere. Id vero mihi propositum fuit, ut ex quatuor Evangeliis integram Domini nostri Historiam, quam fieri potuit, uberrimam, et divinis ejus Sermonibus interstinctam, exhiberem. Ducem interea in rebus digerendis plerumque † secutus sum Virum Cl. GULIELMUM NEWCOME, Archiepiscopum Armachanum, qui præ aliis hoc scribendi genus exornavisse videbatur.

Norunt autem Eruditi historiam omnem animis legentium optime percipi, et memoriæ facillime consignari, si temporum et locorum

* Ammonii opus quod attinet, vide Wetstenii *Prolegomena*, p. 68.

† Cum virum optimum TOWNSONUM, (WESTIO quidem præeunte,) in libello nuper edito, supremam partem Historiæ Evangelicæ insigni diligentia atque acri judicio pertractasse viderim, et rationes suas plerisque Eruditis probasse, temperare mihi non potui quin ad methodum ejus in ea parte mea quoque conformarem. Nolui etiam duas partes Institutionis Eucharistiæ a se invicem separatim exhibere. In cæteris auctorem nostrum fideliter secutus sum.

accurata notitia distinguatur. Huc pertinent subsidia, quibus marginem singulis paginis instruendum curavi. Sed et tabulam Palæstinæ Geographicam amicus quidam, proprio studio descriptam, mecum benignissime communicavit. *Harmonia* denique in calce subjungitur, haud inutilis, uti spero, futura, si quis *loca parallela* Evangelistarum inter se conferre velit.

Vale, et conatus meos, studiis Theologicis quomodocunque prodesse volentis, in bonam partem accipe.

J. WHITE.

DIATESSARON.

PARS I.

EVANGELICA HISTORIA

ANTE

CHRISTI PUBLICUM MINISTERIUM

QUÆ QUIDEM

TRIGINTA ANNOS ET SEX MENSES

CONTINET.

§. 1. *Præfatio.*

EMPUS. [a]ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνα- LOCUS.
τάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφο-
ρημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν
ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενό-
μενοι τοῦ λόγου· ἔδοξε κἀμοὶ, παρηκολουθηκότι
ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι,
κράτιστε Θεόφιλε· ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης
λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

[a] Luc. i. 1—4.

§. 2.

ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Præ-existentia et Deitas.

TEMPUS. [b] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ ΛΟΓΟΣ, καὶ ὁ ΛΟΓΟΣ ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ ΛΟΓΟΣ. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. LOCU

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ· ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

[b] Joh. i. 1—18.

TEMPUS. Καὶ ὁ ΛΟΓΟΣ σὰρξ ἐγένετο· ϗ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (ϗ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτȣ͂, δόξαν ὡς μονογενȣ͂ς παρὰ πατρὸς,) πλήρης χάριτος ϗ ἀληθείας. LOCUS.

Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτȣ͂, ϗ κέκραγε, λέγων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μȣ ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μȣ γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τȣ͂ πληρώματος αὐτȣ͂ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, ϗ χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις ϗ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησȣ͂ Χριςȣ͂ ἐγένετο. Θεὸν ȣ̓δεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τ̃ κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

§. 3. *Elizabethæ Conceptio.*

[c] Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδȣ τȣ͂ βασιλέως τ̃ς Ἰȣδαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· ϗ ἡ γυνὴ αὐτȣ͂ ἐκ τ̃ θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τȣ͂ Θεȣ͂, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς ϗ δικαιώμασι τȣ͂ Κυρίȣ ἄμεμπτοι. Καὶ ȣ̓κ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν ςεῖρα, ϗ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τ̃ς

[c] Luc. i. 5—25.

TEMPUS. ἐφημερίας αὐτȣ͂ ἔναντι τȣ͂ Θεȣ͂, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τȣ͂ θυμιάσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίȣ, ἑςὼς ἐκ δεξιῶν τȣ͂ θυσιαςηρίȣ τȣ͂ θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, ϗ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβȣ͂, Ζαχαρία· διότι εἰσηκȣ́σθη ἡ δέησίς σȣ· ϗ ἡ γυνή σȣ Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτȣ͂ Ἰωάννην. Καὶ ἔςαι χαρά σοι ϗ ἀγαλλίασις, ϗ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτȣ͂ χαρήσονται. Ἔςαι γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίȣ· ϗ οἶνον ϗ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· ϗ Πνεύματος ἁγίȣ πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτȣ͂. Καὶ πολλȣ̀ς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιςρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτȣ͂ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίȣ, ἐπιςρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.

LOCUS. Templum Hierosolymitanum.

Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί γνώσομαι τȣ͂το; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, ϗ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεςηκὼς ἐνώπιον τȣ͂ Θεȣ͂· καὶ ἀπεςάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδȣ̀, ἔσῃ σιωπῶν, ϗ μὴ δυνάμενος

TEMPUS. λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· καὶ διέμενε κωφός. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

LOCUS. Templum Hierosolymitanum.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα· Ὅτι οὕτω μοὶ πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

Civitas in montanis Judææ partibus sita.

§. 4. *Salutatio ad Mariam.*

...orem ...enses ante ...risti na-...itatem.

[d] Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζαρὲτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ

Nazareth.

[d] Luc. i. 26—38.

TEMPUS. Novem menses ante Christi nativitatem.

LOCU Nazare

διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρᾳ αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ. Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

§. 5. *Maria invisit Elizabetham.*

[e] Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο

Civitas in montanis Judææ pa tibus sita.

[e] Luc. i. 39—56.

TEMPUS. | LOCUS. Civitas in montanis Judææ partibus sita.

ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ· καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με; Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον· καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου· ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς· πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς. Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,) εἰς τὸν αἰῶνα. Ἔμεινε δὲ Μα-

TEMPUS. ϱιὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τ̃ οἶκον αὐτῆς. LOC

Civitas montan Judææ tibus s

§. 6. *Nascitur Johannes Baptista.*

Sex menses ante Christi nativitatem.

[f] Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τȣ̃ τεκεῖν αὐτήν· ϗ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκȣσαν οἱ περίοικοι ϗ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτȣ̃ μετ᾽ αὐτῆς· ϗ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλȣν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τȣ̃ πατρὸς αὐτȣ̃, Ζαχαρίαν. Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· Ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τȣ́τῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτȣ̃, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτȣ̃. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτȣ̃· ϗ ἐλάλει, εὐλογῶν τ̃ Θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τȣ̀ς περιοικȣ̃ντας αὐτȣ́ς· ϗ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τ̃ Ἰȣδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκȣ́σαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τȣ̃το ἔσαι; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτȣ̃.

[f] Luc. i. 57—79.

PUS. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύ- LOCUS.
menses Christi ματος ἁγίου· καὶ προεφήτευσε, λέγων· Εὐλογητὸς Civitas in montanis
ita- Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ Judææ partibus sita.
ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ. Καὶ ἤγειρε
κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παι-
δὸς αὐτοῦ· καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων
τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ· σωτηρίαν ἐξ
ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων
ἡμᾶς· ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ
μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ· ὅρκον ὃν
ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν· τοῦ
δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ, ἐν ὁσιότητι καὶ δι-
καιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου
κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυ-
ρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· τοῦ δοῦναι γνῶσιν σω-
τηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν·
διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέ-
ψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους· ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν
σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι
τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

§. 7. *Angelus apparet Josepho.*

[s] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· Nazareth.
μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ

s Matth. i. 18—25.

TEMPUS. Ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον.

§. 8. *Christi Nativitas.*

[h] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. Καὶ

[h] Luc. ii. 1—7.

MPUS. ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς LOCUS.
τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ ϗ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς
πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, (διὰ τὸ Bethlehem.
εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου ϗ πατριᾶς Δαβὶδ,) ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, ϗ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, ϗ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

§. 9. *Christi Genealogia.*

[i] Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. ΑΒΡΑΑΜ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν ϗ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα· ΔΑΒΙΔ

[i] Matth. i. 1—17.

TEMPUS. δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου· Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά· Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν· Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ· Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ· Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ΙΗΣΟΥΣ ὁ λεγόμενος Χριστός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Alia Genealogia.

MPUS. [k]Ἦν ὁ ΙΗΣΟΥΣ, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ Ἠλὶ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευῒ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰαννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ, τοῦ Μαὰθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεῒ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἢρ, τοῦ Ἰωσῆ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευῒ, τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰωνὰν, τοῦ Ἐλιακεὶμ, τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνὰν, τοῦ Ματταθὰ, τοῦ Ναθὰν, τοῦ ΔΑΒΙΔ, τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ Ὠβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν, τοῦ Ἀμιναδὰβ, τοῦ Ἀρὰμ, τοῦ Ἐσρὼμ, τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ ΑΒΡΑΑΜ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχὼρ, τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ, τοῦ Ἐβὲρ, τοῦ Σαλὰ, τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ. LOCUS.

[k] Luc. iii. 23—38.

§. 10. *Angelus apparet Pastoribus, qui Christum adeunt.*

TEMPUS. [1] Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ

[1] Luc. ii. 8—20.

MPUS. — LOCUS. Bethlehem.

τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

§. 11. *Christi Circumcisio.*

itus dies i. — Bethlehem.

[m] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΣ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

§. 12. *Christus in Templo præsentatus.*

tus agin- s na- — Hierosolyma.

[n] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ, (καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται·) καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν.

Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ·

[m] Luc. ii. 21. [n] Luc. ii. 22—38.

TEMPUS. Christus quadraginta dies natus.

καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν, καὶ εἶπε· Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου· ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· καί σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολο-

MPUS. γεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς LOCUS.
προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.

§. 13. *Magi. Christi fuga in Ægyptum. Herodis crudelitas. Christi reditus.*

D: 1. [o]Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες· Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

[o] Matth. ii. 1—23.

TEMPUS. A. D. 1.

Οἱ δὲ, ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· LOC[US]
καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εὗρον τὸ παιδίον Bethle[hem]
μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον· Ægyptu[s]
καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

A. D. 2. Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν· καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε

[TE]MPUS. [A.] D. 2. LOCUS. Ægyptus.

ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Nazareth. πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

§. 14. *Christus it ad Paschatis festum, 12 annos natus.*

[p] Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς

[p] Luc. ii. 40—52.

TEMPUS. A.D. 12. Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς. Καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· "Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;" Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

Loc. Hierosolyma.

Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Nazareth.

§. 15. *De Johanne Baptista et ejus Ministerio.*

[T]MPUS. [A.] D. 29. LOCUS.

[q] Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπ' Ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [r] Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ * ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. [s] Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

Desertum Judææ.

Loca prope Jordanem.

[t] Αὐτὸς δὲ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ

* Τὸ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ. Luc. i. 80.

q Luc. iii. 1—3. r Marc. i. 2, 3.
s Luc. iii. 5, 6. t Matth. iii. 4—10.

TEMPUS. A. D. 29.

LO
Loca
Jord

τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας. Καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

[u] Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Τί οὖν ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς

[u] Luc. iii. 10—17.

TEMPUS. A. D. 29. αὐτῆς· Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. LOCUS. Loca prope Jordanem.

Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστὸς, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

FINIS PARTIS PRIMÆ.

PARS II.

QUÆ ACTA SUNT PER SEX FERE MENSES, A CHRISTI BAPTISMO AD INITIUM SEQUENTIS PASCHATIS.

§. 16. *Christi Baptismus.*

MPUS. D. 30, primus Mini- ii est.

LOCUS. Jordanes.

[a] ΤΟΤΕ παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων· Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· "Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ "πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην." Τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα. *

* Φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 2 Pet. i. 17.

[a] Matth. iii. 13—17.

TEMPUS. A. D. 30.

[b] Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος. Lo[…] Jord[…]

§. 17. *Tentatio Christi.*

[c] Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων· "Γέγραπται· Ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ "ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ." Dese[…]

[d] Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· Γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περί σου, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὅτι εἴρηται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν "Θεόν σου." Hieros[…] lyma. Templ[…]

[e] Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς

[b] Luc. iii. 23.
[c] Luc. iv. 1—4.
[d] Luc. iv. 9—12.
[e] Luc. iv. 5—8.

TEMPUS. A. D. 30. οἰκυμένης ἐν στιγμῇ χρόνυ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τ̃ ἐξυσίαν ταύτην ἅπασαν, ϗ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, ϗ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. Σὺ ὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μυ, ἔσαι σου πάντα. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησῦς· "Ὕπαγε ὀπίσω μυ, Σατανᾶ· γέγραπλαι γάρ· Προσκυνήσεις Κύριον τ̃ Θεόν συ, ϗ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις." LOCUS.

[f] Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέςη ἀπ' αὐτῦ ἄχρι καιροῦ. [g] Καὶ ἰδὺ, ἄγγελοι προσῆλθον, ϗ διηκόνυν αὐτῷ.

§. 18. *Testimonium Johannis Baptistæ de Christo, et quos illud effectus habuerit.*

[h] Καὶ αὕτη ἐςὶν ἡ μαρτυρία τ̃ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέςειλαν οἱ Ἰυδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων Ἱερεῖς καὶ Λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγησε, ϗ ὐκ ἠρνήσαλο· ϗ ὡμολόγησεν, Ὅτι ὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριςός. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· Τί ὖν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη· Οὔ. Εἶπον ὖν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; Ἔφη· Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίυ· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ οἱ ἀπεςαλμένοι ἦσαν ἐκ τ̃ Φαρισαίων. Καὶ Bethabara.

[f] Luc. iv. 13. [g] Matth. iv. 11. [h] Joh. i. 19—52.

TEMPUS. ἠρώτησαν αὐτὸν, ϗ εἶπον αὐτῷ· Τί ȣ̃ν βαπτίζεις, LOC
A. D. 30. εἰ σὺ ȣ̓κ εἶ ὁ Χριςὸς, ȣ̈τε Ἠλίας, οὔτε ὁ προφή- Betha
της; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕςηκεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· αὐτός ἐςιν ὁ ὀπίσω μȣ ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτȣ̃ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνȣ, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησȣ̃ν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, ϗ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμȣ. Οὗτός ἐςι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μȣ γέγονεν· ὅτι πρῶτός μȣ ἦν. Κἀγὼ ȣ̓κ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τȣ̃το ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιςερὰν ἐξ ȣ̓ρανȣ̃, ϗ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν. Κἀγὼ ȣ̓κ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ϗ μένον ἐπ᾽ αὐτὸν, ȣ̃τός ἐςιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Κἀγὼ ἑώρακα, ϗ μεμαρτύρηκα ὅτι ȣ̃τός ἐςιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεȣ̃.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱςήκει ὁ Ἰωάννης, ϗ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃ δύο· ϗ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεȣ̃. Καὶ

TEMPUS. A. D. 30. LOCUS. Bethabara.

ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς· "Τί ζητεῖτε;" Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, (ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε) ποῦ μένεις; Λέγει αὐτοῖς· "Ἔρχεσθε καὶ ἴδετε." Ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. Εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, ὁ Χριστός· καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· "Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς·" ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἔρχου καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ

TEMPUS. A. D. 30. — LOCUS. Bethabara.

αὐτοῦ· "Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος "οὐκ ἔστι." Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν "συκῆν, εἶδόν σε." Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ῥαββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς "συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψει." Καὶ λέγει αὐτῷ. "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἀπ' ἄρτι "ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους "τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν "υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου."

§. 19. *Nuptiæ in Cana.*

Cana.

[i] Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἰς τὸν γάμον. Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Τί ἐμοὶ καί σοι, γύναι; οὔπω "ἥκει ἡ ὥρα μου." Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· Ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ, κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Γεμίσατε τὰς

[i] Joh. ii. 1—12.

…EMPUS. "ὑδρίας ὕδατος." Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. LOCUS.
… D. 30. Καὶ λέγει αὐτοῖς, "Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε Cana.
"τῷ ἀρχιτρικλίνῳ." Καὶ ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος, καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ Capernaum.
μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

FINIS PARTIS SECUNDÆ.

PARS III.

QUÆ ACTA SUNT PER DUODECIM MENSES, AB INITIO PRIMI PASCHATIS.

§. 20. *Christus Hierosolymam petit tempore Paschatis, et expellit mercatores a Templo.*

[TEM]PUS. [A.] D. 30. [Pas]cha pri[ma]. — LOCUS. Hierosolyma.

[a] ΚΑΙ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε· καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· “Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον “τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.” Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με.

Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· “Λύσατε

[a] Joh. ii. 13. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 30. Pascha primum. LOCUS. Hierosolyma.

"τὸν ναὸν τȣ̃τον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ "αὐτόν." Εἶπον ȣ̃ν οἱ Ἰȣδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος· ϗ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τȣ̃ ναȣ̃ τȣ̃ σώματος αὐτȣ̃. Ὅτε ȣ̃ν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτȣ̃ ὅτι τȣ̃το ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησȣ̃ς.

Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωρȣ̃ντες αὐτȣ̃ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς ȣ̓κ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· ϗ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τὶς μαρτυρήσῃ περὶ τȣ̃ ἀνθρώπȣ· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

§. 21. *Christi colloquium cum Nicodemo.*

[b]Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τ̃ Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰȣδαίων. Οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτȣ̃. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ἀμὴν "ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, "οὐ δύναται ἰδεῖν τ̃ βασιλείαν τȣ̃ Θεȣ̃." Λέγει

[b] Joh. iii. 1—21.

…IPUS. D. 30. …ha pri-…a.

LOCUS. Hierosolyma.

πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦμά ἐστι. Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος.” Ἀπεκρίθη Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· “Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

“Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

TEMPUS.
A. D. 30.
Pascha primum.

LOCUS.
Hierosolyma.

" ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται,
" ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

" Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον,
" ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν· ἵνα πᾶς
" ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ
" ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν
" υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον,
" ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

" Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ
" πιστεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς
" τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη
" δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν
" κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ
" σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ
" ἔργα· Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
" φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ
" ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν
" ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανε-
" ρωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰρ-
" γασμένα."

§. 22. *Christus commoratur et baptizat in Judæa. Johannes Baptista superiorem Christi dignitatem prædicat.*

[TEM]PUS. [A.]D. 30. [Post] Pascha [prim]um. LOCUS. Judæa.

[c] Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.

Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλεὶμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη Ἰωάννης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω

[c] Joh. iii. 22. *ad fin.*

TEMPUS. LOCUS.
A.D. 30. Post Pascha primum.

πάντων ἐστίν. Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί. Καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. Ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα. Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

[d] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.

§. 23. *Christus secedit in Galilæam, post Baptistæ incarcerationem. Dum transit per Samariam, discipulos colligit.*

A. D. 31. Post Pascha primum.

[e] Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

([f] Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν

[d] Luc. iii. 18. [e] Marc. i. 14. [f] Ib. vi. 17—20.

IPUS. αὐτῷ, ϗ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ϗ ȣ̓κ ἠδύνατο. LOCUS.
D. 31. Pascha im. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον ϗ ἅγιον· ϗ συνετήρει αὐτόν· ϗ ἀκȣ́σας αὐτȣ̃, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.)

[s] Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. Samaria. Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτȣ̃. Sichar. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησȣ̃ς, κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο ȣ̈́τως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Δός μοι πιεῖν." (Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτȣ̃ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.) Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, ϗ εἶπεν αὐτῇ· "Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεȣ̃, ϗ τίς ἐςιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, ϗ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν." Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, ȣ̈́τε ἄντλημα ἔχεις, ϗ τὸ φρέαρ ἐςὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτȣ̃ ἔπιε, ϗ οἱ υἱοὶ αὐτȣ̃, ϗ τὰ θρέμ-

[s] Joh. iv. 4—42.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum.

LOCUS. Sichar.

ματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· "Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει "πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ "δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλ-"λὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ "πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον." Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Ὕπαγε, φώ-"νησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε." Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. "Καλῶς εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· "πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ "ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας." Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν· Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε "οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις "προσκυνήσετε τῷ πατρί· Ὑμεῖς προσκυνεῖτε "ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· "ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχε-"ται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσ-"κυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι "καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ "τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός·

MPUS. D. 31. Pascha num. — LOCUS Sichar.

"καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν." Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι."

Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει. Οὐδεὶς μέντοι εἶπε· Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ, λέγοντες· Ῥαββὶ, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· "Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε." Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι τετράμηνόν ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων· Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum. — LOCUS. Sichar.

"ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ
"ἄλλος ὁ θερίζων· Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θε-
"ρίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκο-
"πιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσελη-
"λύθατε."

Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης· Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ· τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκ ἔτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

§. 24. *Christus exercet in Galilæa suum primum Ministerium. Sanat in Cana unius e regis Herodis ministris filium, qui Capernaumi ægrotabat.*

[h] Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [i] κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· καὶ λέγων· "Ὅτι Galilæa.
"πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία
"τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγ-
"γελίῳ."

[h] Joh. iv. 43. [i] Marc. i. 14, 15.

MPUS. D. 31. t Pascha num.

[k] Καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. LOCUS. Galilæa.

[l] Αὐτὸς [δὲ] ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν· "Ὅτι "προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει." Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Cana.
Καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ. Οὗτος, ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· "Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα "ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε." Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Πορεύου, ὁ "υἱός σου ζῇ." Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐπορεύετο. Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ. Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ

[k] Luc. iv. 14. [l] Joh. iv. 44. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum. — LOCUS. Cana.

Ἰησοῦς· Ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

§. 25. *Christus petit Nazareth, ubi vitam suam miraculo conservat; ac deinde Capernaumi commoratur.*

[m] Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ, ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· "Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη "ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν." Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν

LOCUS. Nazareth.

[m] Luc. iv. 15—30.

MPUS ...D. 31. ...Pascha ...um. — LOCUS. Nazareth.

αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· "Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν· "ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναοὺμ, "ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου." Εἶπε δέ· "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός "ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ "λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο "λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν. "Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ "προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος." Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. Αὐτὸς δὲ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

[n] Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν — Capernaum.

n Matth. iv. 13—16.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum.

LOCUS. Capernaum.

ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ. (Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν· ὁ λαὸς, ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα· καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.)

§. 26. *Simonis et Andreæ, simulque Jacobi et Johannis vocatio; nec non Miraculum, quod illam præcessit.*

Mare Galilææ.

[o] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ· καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς, ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· "Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν." Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολύ·

[o] Luc. v. 1—10.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum. διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων· Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον· ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. LOCUS. Mare Galilææ.

[p] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Δεῦτε ὀπίσω "μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώ"πων." Καὶ εὐθέως, ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ, ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

§. 27. *Christus in Synagoga Capernaumi dæmoniacum sanat.*

[q] Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, Capernaum.

[p] Marc. i. 17—20. [q] Marc. i. 21—28.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum. | LOCUS. Capernaum.

ἐδίδασκε. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτȣ̃· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτȣ̀ς ὡς ἐξȣσίαν ἔχων, ϗ ȣ̓χ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ϗ ἀνέκραξε, λέγων· Ἔα, τί ἡμῖν ϗ σοὶ, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τȣ̃ Θεȣ̃. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς, λέγων· "Φιμώθητι, "ϗ ἔξελθε ἐξ αὐτȣ̃." Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ϗ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτȣ̃. Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥϛε συζητεῖν πρὸς αὐτȣ̀ς, λέγοντας· Τί ἐϛι τȣ̃το; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ᾽ ἐξȣσίαν ϗ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτȣ̃ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

§. 28. *Petri socrus et alii multi sanantur. Christus, quem nonnulli e suis discipulis comitantur, docet, et edit miracula per Galilæam.*

[r] Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτȣ̃ βεβλημένην ϗ πυρέσσȣσαν. [s] Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· ϗ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως· ϗ διηκόνει αὐτοῖς.

[r] Matth. viii. 14. [s] Marc. i. 31—34.

MPUS. D. 31. Pascha ...um.

Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ϗ τοὺς δαιμονιζομένους. Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· [t] καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ. (Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, ϗ τὰς νόσους ἐβάστασεν.) — LOCUS.

[u] Καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, ϗ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων ϗ οἱ μετ' αὐτοῦ. Καὶ εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Ἄγωμεν εἰς "τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· "εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα." — Desertum Galilææ.

[x] Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, ϗ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· ϗ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις ϗ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, ϗ σεληνιαζομένους, ϗ παραλυτικούς· ϗ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Καὶ ἠκολούθησαν — Galilæa.

[t] Matth. viii. 16, 17. [u] Marc. i. 35—38.
[x] Matth. iv. 23—25.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum.

LOCUS Galilæa.

αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ϗ Δεκαπόλεως ϗ Ἱεροσολύμων ϗ Ἰουδαίας ϗ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

§. 29. *Christus Leprosum sanat.*

[y] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, ϗ ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ϗ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. [z] Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, ϗ λέγει αὐτῷ· "Θέλω, καθαρίσθητι." Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, ϗ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτῷ· "Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς." Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, ϗ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.*

[y] Luc. v. 12. [z] Marc. i. 41—45.

* *Συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.* Luc. v. 15.

§. 30. *Christus Paralyticum sanat.*

TEMPUS. A.D. 31. Pascha ...um.

LOCUS. Capernaum.

[a] Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. [b] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ϗ αὐτὸς ἦν διδάσκων· ϗ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι ϗ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, ϗ Ἰουδαίας, ϗ Ἱερουσαλήμ· * ϗ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, ϗ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, ϗ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ μὴ εὑρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· "Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου." Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμματεῖς ϗ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός; Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· "Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· Ἔγειραι ϗ περιπάτει; Ἵνα δὲ

[a] Marc. ii. 1. [b] Luc. v. 17—26.

* Συνήχθησαν πολλοί· ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Marc. ii. 2.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum. — LOCUS. Capernaum.

"εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ "τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας," (εἶπε τῷ παραλελυμένῳ·) "Σοὶ λέγω, ἔγειραι· καὶ, ἄρας τὸ "κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου." Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν· καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες· Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

§. 31. *Matthæi vocatio.*

[c] Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Mare Galilææ.

Καὶ παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει αὐτῷ· "Ἀκολούθει μοι." [d] Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Capernaum.

[c] Marc. ii. 13, 14. [d] Luc. v. 28.

FINIS PARTIS TERTIÆ.

PARS IV.

QUÆ ACTA SUNT PER DUODECIM MENSES AB INITIO SECUNDI PASCHATIS.

§. 32. *Ægroti sanatio ad Bethesdam.*

PUS. .. 31, a se- um.

[a] ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· " Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;" Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,

LOCUS. Hierosolyma.

[a] Joh. v. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 31. Pascha secundum. | LOCUS. Hierosolyma.

βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· “Ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ “περιπάτει.” Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· “Ἴδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ “χεῖρόν τί σοι γένηται.” Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· “Ὁ πατήρ “μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι.” Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

IPUS. 'Απεκρίνατο οὖν ὁ 'Ιησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· LOCUS.
). 31. “ 'Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποι- Hierosolyma.
ia se- “ εῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πα-
um. “ τέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα
“ καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ
“ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ·
“ καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς
“ θαυμάζητε. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει
“ τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει
“ ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα,
“ ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ· ἵνα
“ πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πα-
“ τέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα
“ τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
“ ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμ-
“ ψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ
“ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς
“ τὴν ζωήν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρ-
“ χεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται
“ τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζή-
“ σονται. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν
“ ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν
“ ἑαυτῷ. Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν
“ ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. Μὴ θαυμά-
“ ζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ
“ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ· καὶ
“ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς

TEMPUS. A. D. 31. Pascha secundum.

LOCU[S] Hieroso[ly]ma.

“ ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες,
“ εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν
“ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ
“ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέ-
“ λημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
“ με πατρός.

“ Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυ-
“ ρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρ-
“ τυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ
“ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς ἀπε-
“ στάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ
“ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν
“ μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα
“ ὑμεῖς σωθῆτε. Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιό-
“ μενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλια-
“ σθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

“ Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰω-
“ άννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα
“ τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ,
“ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε.
“ Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε
“ περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώ-
“ ποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε. Καὶ τὸν λόγον
“ αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέ-
“ στειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

“ Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε
“ ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν

...PUS. ...). 31. ...a se- ...lum.

LOCUS. Hierosolyma.

“ αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ. Καὶ οὐ θέλετε ἐλ-
“ θεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.
“ Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· ἀλλ᾽
“ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε
“ ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
“ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος
“ ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.
“ Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ
“ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ
“ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;
“ Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς
“ τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς,
“ εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε
“ Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
“ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμ-
“ μασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι
“ πιστεύσετε;”

§. 33. *Christus discipulos suos excusat, quod spicas die Sabbati vellant.*

Pascha ...idum.

In itinere ab Hierosolyma in Galilæam.

[b] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι; Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ

[b] Luc. vi. 1—4.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. In itinere ab Hierosolyma in Galilæam.

Ἰησοῦς· "Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, "ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; "ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, [c] ἐπὶ Ἀβιά-"θαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως "ἔφαγεν, [d] οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς "μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἢ οὐκ "ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ "ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ "ἀναίτιοί εἰσι; Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεί-"ζων ἐστὶν ὧδε. Εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, Ἔλεον "θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς "ἀναιτίους.

"[e] Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, "οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός "ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου."

§. 34. *Christus hominem, cujus erat arida manus, die Sabbati sanat: Pharisæis se subducit, et multos sanat.*

Galilæa.

[f] Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. [g] Καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. Παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.

[c] Marc. ii. 26.
[d] Matth. xii. 4—7.
[e] Marc. ii. 27, 28.
[f] Matth. xii. 9.
[g] Luc. vi. 6—8.

IPUS. D. 31. Pascha ndum.

LOCUS. Galilæa.

Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· "Ἔ-"γειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον." Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. [h] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; [i] Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· "Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι· Ἔξεστι "τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; "ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπολέσαι; [k] Τίς ἔσται ἐξ "ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν "ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ "κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει "ἄνθρωπος προβάτου;" [l] Οἱ δὲ ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· "Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου·" καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα

[h] Matth. xii. 10.
[i] Luc. vi. 9.
[k] Matth. xii. 11, 12.
[l] Marc. iii. 4—12.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Galilæa.

ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

([m] Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ἡρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ Πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.)

§. 35. *Christus secedit in montem: vocat ad se discipulos suos: duodecim eligit: eum sequitur magna multitudo: multos sanat.*

[n] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο

[m] Matth. xii. 17—21. [n] Luc. vi. 12, 13.

TEMPUS. D. 31. Pascha secundum. — LOCUS. Galilæa.

ἡμέρα, [o] προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν, * [p] οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε· Σίμωνα, (ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον,) καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον [q] τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, † [r] Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης.

Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· καὶ ἐθεραπεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

* *Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.* Marc. iii. 15.

† *Καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργὲς, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς.* Marc. iii. 17.

[o] Marc. iii. 13, 14. [p] Luc. vi. 13, 14.
[q] Marc. iii. 17. [r] Luc. vi. 14—19.

§. 36. *Christi Sermo in Monte.*

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS Mons in Galilæa.

[s] Ἰδὼν δὲ τὲς ὄχλες, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ, καθίσαντος αὐτε͂, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀνοίξας τὸ ϛόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων· "Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύ-
"ματι, ὅτι αὐτῶν ἐϛιν ἡ βασιλεία τ͂ οὐρανῶν.
"Μακάριοι οἱ πενθε͂ντες, ὅτι αὐτοὶ παρακλη-
"θήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ
"κληρονομήσεσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πει-
"νῶντες ϗ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ
"χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι
"αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ
"τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Μα-
"κάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεε͂ κλη-
"θήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δι-
"καιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐϛιν ἡ βασιλεία τ͂ οὐ-
"ρανῶν. Μακάριοί ἐϛε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς
"ϗ διώξωσι, ϗ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ'
"ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. [t] Χαίρετε ἐν
"ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδὲ γὰρ, ὁ
"μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ ἐρανῷ· κατὰ ταῦτα
"γὰρ ἐποίεν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
"Πλὴν ἐαὶ ὑμῖν τοῖς πλεσίοις· ὅτι ἀπέχετε τ̀
"παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλη-
"σμένοι· ὅτι πεινάσετε. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες

[s] Matth. v. 1—11. [t] Luc. vi. 23—26.

...MPUS.
...D. 31.
... Pascha
...ndum.

LOCUS.
Mons in Galilæa.

" νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. Οὐαὶ ὑμῖν
" ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι·
" κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις
" οἱ πατέρες αὐτῶν.

" [u] Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ
" ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν
" ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπα-
" τεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς
" τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω
" ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν
" αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ
" λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ· Οὕτω λαμ-
" ψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
" ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι
" τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

" Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον,
" ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ
" πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν
" παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία
" κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν
" πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐν-
" τολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς
" ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασι-
" λείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
" οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
" οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισ-

[u] Matth. v. 13—45.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

" σεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμμα-
" τέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν
" βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

" Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ
" φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ
" κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργι-
" ζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται τῇ
" κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακὰ,
" ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρὲ,
" ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν
" οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
" ριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τὶ
" κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν
" τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι
" τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
" δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ,
" ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σε
" παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε
" παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.
" Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν
" ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

" Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ
" μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ
" βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς,
" ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Εἰ
" δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε,
" ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ

MPUS. D. 31. t Pascha indum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

" σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σȣ, καὶ μὴ
" ὅλον τὸ σῶμά σȣ βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ
" εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον
" αὐτὴν, ϗ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι
" ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σȣ, ϗ μὴ ὅλον τὸ
" σῶμά σȣ βληθῇ εἰς γέενναν. Ἐῤῥέθη δὲ, ὅτι
" ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτȣ͂, δότω αὐτῇ
" ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν
" ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου
" πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· ϗ ὃς ἐὰν
" ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

" Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις·
" Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς
" ὅρκȣς σȣ. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι
" ὅλως· μήτε ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ
" Θεȣ͂· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν πο-
" δῶν αὐτȣ͂· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις
" ἐστὶ τȣ͂ μεγάλȣ βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ
" σȣ ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν
" ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν,
" ναὶ, ναί· οὖ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τȣ́των ἐκ τȣ͂
" πονηρȣ͂ ἐστιν.

" Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· Ὀφθαλμὸν ἀντὶ
" ὀφθαλμȣ͂, ϗ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ
" λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ'
" ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σȣ σιαγόνα, στρέ-
" ψον αὐτῷ ϗ τὴν ἄλλην· ϗ τῷ θέλοντί σοι κρι-

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

" θῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ " τὸ ἱμάτιον. Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον " ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε " δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ " ἀποστραφῇς.

" Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλη-" σίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ " δὲ λέγω ὑμῖν· Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, " εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποι-" εῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ " τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς· " ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρα-" νοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς " καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. " Ἐὰν γὰρ ˣ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, " ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ " τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν " ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία " ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ " αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλ-" πίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ " γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα " ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς " ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, " μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν " πολύς· καὶ ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς

ˣ Luc. vi. 32—36.

[TE]MPUS. D. 31. [pos]t Pascha [sec]undum. "χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. "Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ "ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. LOCUS. Mons in Galilæa.

Sermonis in Monte continuatio.

"[y] Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποι-"εῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι "αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ "τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν "ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν "σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συνα-"γωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν "ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέ-"χουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦντος "ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ "ἡ δεξιά σου· ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ "κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ "κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

"Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑπο-"κριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν "ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχε-"σθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ἀμὴν "λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ "δὲ, ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν "σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ "πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου,

[y] Matth. vi. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

“ ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ
“ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε,
“ ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πο-
“ λυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν
“ ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν
“ ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.
“ Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν
“ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.
“ Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά
“ σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον
“ ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες
“ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφί-
“ εμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγ-
“ κῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς
“ ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ
“ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

“ Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρα-
“ πτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν
“ ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις
“ τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν
“ ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

“ Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ
“ ὑποκριταὶ, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ
“ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις
“ νηστεύοντες. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν
“ μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν
“ κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· ὅπως μὴ

EMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

" φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πα-
" τρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου,
" ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ
" φανερῷ.

" Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς,
" ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
" διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν
" θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις
" ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ
" κλέπτουσιν. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν,
" ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

" Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός·
" ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ
" σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός
" σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται.
" Εἰ οὖν τὸ φῶς, τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος
" πόσον;

" Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ
" γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει·
" ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει·
" οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ. Διὰ
" τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ
" ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι
" ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν
" ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμ-
" βλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ
" σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. — LOCUS. Mons in Galilæa.

“ ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει
“ αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;
“ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
“ ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; Καὶ περὶ
“ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ
“ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ
“ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πά-
“ σῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.
“ Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ
“ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως
“ ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγό-
“ πιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· Τί
“ φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;
“ Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε
“ γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τού-
“ των ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-
“ λείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
“ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν
“ μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον
“ μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ
“ κακία αὐτῆς.

Sermonis in Monte continuatio altera.

“ [z] Μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· μὴ κατα-
“ δικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε,
“ καὶ ἀπολυθήσεσθε· δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·

[z] Luc. vi. 37—40.

EMPUS. A. D. 31. st Pascha cundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

" μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ
" ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν·
" τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρη-
" θήσεται ὑμῖν." Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς·
" Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ
" ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; Οὐκ ἔστι
" μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισ-
" μένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
" [a] Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
" τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν
" οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου·
" Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ
" σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
" Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ
" ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
" κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

" Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε
" τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων·
" μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν
" αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

" Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ
" εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς
" γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει,
" καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. Ἢ τίς ἐστιν ἐξ
" ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
" ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν

[a] Matth. vii. 3—17.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

“ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ
“ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ
“ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ
“ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ
“ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε
“ ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς
“ ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ
“ προφῆται.

“ Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλα-
“ τεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα
“ εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχό-
“ μενοι δι' αὐτῆς. Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τε-
“ θλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ
“ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

“ Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες
“ ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων,
“ ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρ-
“ πῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Μήτι συλ-
“ λέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβό-
“ λων σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς
“ καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς
“ πονηροὺς ποιεῖ. * [b] Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ
“ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ
“ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ

* Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Matth. vii. 19.

[b] Luc. vi. 45.

...irus. D. 31. Pascha ...ndum. LOCUS. Mons in Galilæa.

“ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

“ [c] Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, ϗ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; ϗ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς· Ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

“ Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, ϗ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· ϗ κατέβη ἡ βροχὴ, ϗ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, ϗ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, ϗ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, ϗ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· ϗ κατέβη ἡ βροχὴ, ϗ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, ϗ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, ϗ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, ϗ ἔπεσε· ϗ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.”

[c] Matth. vii. 21. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. — LOCUS. Mons in Galilæa.

Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς. [d] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

§. 37. *Centurionis famulus sanatur.*

[e] Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ Capernaum.
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλε τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δὲ, παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες· Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς. Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν

[d] Matth. viii. 1. [e] Luc. vii. 1—9.

...rus. ϛρατιώτας· ϗ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι· ϗ πο- LOCUS.
...D. 31. Pascha ...ndum. ρεύεται· ϗ ἄλλῳ, Ἔρχȣ· ϗ ἔρχεται· καὶ τῷ Capernaum.
δούλῳ μȣ, Ποίησον τȣ̃το· ϗ ποιεῖ. Ἀκȣ́σας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησȣ̃ς ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ ϛραφεὶς, τῷ ἀκολȣθȣ̃ντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε· "Λέγω ὑμῖν, "οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίϛιν εὗρον. "[f] Πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν ϗ δυσμῶν ἥξȣσι, ϗ "ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ ϗ "Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τȣ̃ ȣ̓ρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τȣ̃ "βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ "ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔϛαι ὁ κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς "τῶν ὀδόντων." [g] Καὶ ὑποϛρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενȣ̃ντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

§. 38. *Viduæ filius resuscitatur in civitate Naïn.*

[h] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν Naïn.
καλȣμένην Ναΐν· ϗ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτȣ̃ ἱκανοὶ, ϗ ὄχλος πολύς. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τȣ̃ πόλεως, καὶ ἰδȣ̀, ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη χήρα· ϗ ὄχλος τȣ̃ πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· "Μὴ κλαῖε." Καὶ προσελθὼν ἥψατο τȣ̃ σορȣ̃, (οἱ δὲ βαϛάζοντες

[f] Matth. viii. 11, 12. [g] Luc. vii. 10.
[h] Luc. vii. 11—17.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. | LOCUS Naïn.

ἔστησαν,) καὶ εἶπε· “ Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρ-“ θητι.” Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

§. 39. *Christi responsum discipulis a Johanne Baptista missis.*

Galilæa.

[i] Καὶ ἀπήγγειλαν * Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· “ Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴ-“ δετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χω-“ λοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ

* ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ [ὄντι]. Matth. xi. 2.

[i] Luc. vii. 18—26.

…PUS. / …O. 31. / Pascha / …ndum. — LOCUS. Galilæa.

"ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί."

Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· "Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. [k] Οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν. Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω." [l] Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ

[k] Matth. xi. 10—15. [l] Luc. vii. 29—35.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOC[US] Galilæ[a]

βάπτισμα Ἰωάννου. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· "Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀν-"θρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; ϗ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; "Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθη-"μένοις, ϗ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ϗ λέγουσιν· "Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, ϗ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνή-"σαμεν ὑμῖν, ϗ οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθε γὰρ "Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε "οἶνον πίνων· καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει. "Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων ϗ πίνων· "καὶ λέγετε· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνο-"πότης, τελωνῶν φίλος ϗ ἁμαρτωλῶν. Καὶ "ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς "πάντων."

§. 40. *Christi monita ad Judæos, cum eos ad divina sua opera respicere jubet.*

[m] Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσαι δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· "Οὐαί σοι Χοραζὶν, οὐαί σοι Βηθσαϊ-"δάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ ϗ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δύ-"νάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν "σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν· Πλὴν λέγω "ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσαι ἐν

[m] Matth. xi. 20. *ad fin.*

rus. " ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, LOCUS.
D. 1. " ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβι- Galilæa.
Pascha
dium. " βασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυ-
" νάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι
" τῆς σήμερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σο-
" δόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ
" σοί."

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
" Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
" τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ
" συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ ὁ
" πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν
" σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου·
" καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ·
" οὐδὲ τὸν πατέρα τὶς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ
" ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

" Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πε-
" φορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ἄρατε
" τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι
" πρᾶός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε
" ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός
" μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν."

§. 41. *Mulieri, quæ peccatrix fuerat, peccata publice remittuntur a Christo, qui in convivio sedebat cum Pharisæo.*

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. — LOCUS Galilæa.

[n] Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· "Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν." Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε, εἰπέ. "Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα· μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;" Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· "Ὀρθῶς ἔκρινας." Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ

[n] Luc. vii. 36. *ad fin.*

...MPUS. Σίμωνι ἔφη· "Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; LOCUS.
D. 31. "εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας Galilæa.
Pascha ...æum. "μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ "μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐ- "τῆς ἐξέμαξε. Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη "δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά "μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ "ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας. "Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι "αὐτῆς αἱ πολλαί· ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ "ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ." Εἶπε δὲ αὐτῇ· "Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι." Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· "Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου "εἰς εἰρήνην."

§. 42. *Christus iterum Galilæam circumiens Dæmoniacum sanat: Scribæ autem et Pharisæi Spiritum Sanctum blasphemant.*

[o] Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ· [p] καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ· καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων

[o] Matth. ix. 35. [p] Luc. viii. 1—3.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Galilæa

πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Capernaum.

[q] Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον. Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξέστη.

[r] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ;

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· "Πᾶσα βασι-"λεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ "πᾶσα πόλις, ἢ οἰκία, μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, "οὐ σταθήσεται. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν "ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθή-"σεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελ-"ζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν

[q] Marc. iii. 19—21. [r] Matth. xii. 22—37.

[TEM]PUS. A.D. 31. [Post] Pascha [secu]ndum.

LOCUS. Capernaum.

“ τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται
“ κριταί. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω
“ τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασι-
“ λεία τοῦ Θεοῦ. Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν
“ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
“ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν;
“ καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ὁ μὴ ὢν
“ μετ᾽ ἐμοῦ, κατ᾽ ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽
“ ἐμοῦ, σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα
“ ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀν-
“ θρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ
“ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ
“ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται
“ αὐτῷ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
“ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ
“ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ
“ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ
“ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν
“ αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον
“ γινώσκεται. Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε
“ ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ
“ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ὁ
“ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς
“ καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς
“ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
“ πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν,
“ ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS Capernaum.

αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ."

§. 43. *Scribæ et Pharisæi ideo objurgantur, quod a Christo signum peterent.*

[s] Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὧδε. [t] Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὸν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον· ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός

[s] Matth. xii. 38—42. [t] Luc. xi. 33—36.

LOCUS. Capernaum.

“ ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς, τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστίν. Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον τὶ μέρος σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. [u] Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. Τότε λέγει· Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν, εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.”

§. 44. *Quinam sint vere benedicti.*

[x] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· “ Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.”

[u] Matth. xii. 43—45. [x] Luc. xi. 27. 28.

§. 45. *Christus veros discipulos suos tanquam secum sanguine maxime conjunctos habet.*

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCU[S] Caperna[um].

[y] Ἔτι δὲ αὐτῦ λαλῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδὲ, ἡ μήτηρ ϗ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱςήκεισαν ἔξω, ζητῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. [z] Καὶ ὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τ̀ ὄχλον. [a] Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σῦ ϗ οἱ ἀδελφοί σῦ ἔξω ἑςήκασι, ζητῦντές σοι λαλῆσαι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· "Τίς ἐςιν ἡ μήτηρ μου, καὶ "τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μῦ;" Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτῦ ἐπὶ τῦς μαθητὰς αὐτῦ, εἶπεν· "Ἰδὲ "ἡ μήτηρ μου, ϗ οἱ ἀδελφοί μῦ. Ὅςις γὰρ "ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μῦ τῦ ἐν "ὐρανοῖς, αὐτός μῦ ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ "μήτηρ ἐςίν."

§. 46. *Christus in convivio cum Pharisæo sedens, Pharisæorum, scribarum, legisque doctorum hypocrisin notat et verbis graviter castigat.*

[b] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριςήσῃ παρ' αὐτῷ. Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τ̃ ἀρίςυ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· "Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ

[y] Matth. xii. 46.
[z] Luc. viii. 19.
[a] Matth. xii. 47. *ad fin.*
[b] Luc. xi. 37. *ad fin.*

...TUS.
...). 31.
...Pascha
...idum.

LOCUS.
Capernaum.

"ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν." Ἀποκριθεὶς δέ τις των νομικῶν λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπε· "Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. — LOCUS. Capernaum.

“ προφήτας, καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτε-
“ νοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα
“ πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ
“ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης·
“ ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχα-
“ ρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ
“ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς
“ γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι
“ ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλ-
“ θετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.” Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων· ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

§. 47. *Christus discipulos suos et plebem docet.*

Capernaumi, aut in itinere ad Lacum.

[c] Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· “ Πρῶτον προσέχετε ἑαυ-
“ τοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπό-
“ κρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ
“ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθή-
“ σεται. Ἀνθ’ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν
“ τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλα-
“ λήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν

[c] Luc. xii. 1—9.

MPUS. / D. 31. / t Pascha / andum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

“ σωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· Μὴ
“ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ
“ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποι-
“ ῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβή-
“ θητε τὸν, μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα
“ ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον
“ φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσ-
“ σαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησ-
“ μένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς
“ κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. Μὴ οὖν
“ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω
“ δὲ ὑμῖν· Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμ-
“ προσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
“ ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
“ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
“ πων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.
“ [d]Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συνα-
“ γωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ με-
“ ριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε·
“ τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ
“ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.”

Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· “Ἄνθρωπε, τίς με
“ κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς;” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· “ Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς

[d] Luc. xii. 11—21.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum

" πλεονεξίας· ὅτι ἐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ
" ζωὴ αὐτῦ ἐςιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῦ."
Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων·
" Ἀνθρώπυ τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.
" Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω;
" ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου.
" Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς
" ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ συν-
" άξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου, καὶ τὰ
" ἀγαθά μυ. Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μυ· Ψυχὴ,
" ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά·
" ἀναπαύυ, φάγε, πίε, εὐφραίνυ. Εἶπε δὲ αὐ-
" τῷ ὁ Θεός· Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν
" συ ἀπαιτῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι
" ἔςαι; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς
" Θεὸν πλυτῶν."

" [e] Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε
" ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ
" παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς
" ὐρανοῖς· ὅπυ κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς
" διαφθείρει. Ὅπυ γάρ ἐςιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν,
" ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔςαι.

" Ἔςωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι,
" καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀν-
" θρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν,
" πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων· ἵνα, ἐλθόντος καὶ

[e] Luc. xii. 33. *ad fin.*

[T]EMPUS. [A]. D. 31. [pos]t Pascha [sec]undum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

“ κρέσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι
“ οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, ὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει
“ γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώ-
“ σεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν
“ διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευ-
“ τέρᾳ φυλακῇ, ϗ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ,
“ ϗ εὕρῃ ὕτω, μακάριοί εἰσιν οἱ δῦλοι ἐκεῖνοι.
“ Τῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης
“ ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν,
“ ϗ ὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τ̃ οἶκον αὐτῦ. Καὶ
“ ὑμεῖς ὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ ὐ δοκεῖτε,
“ ὁ υἱὸς τ̃ ἀνθρώπυ ἔρχεται.”

Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τ̃ παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ ϗ πρὸς πάντας; Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· “ Τίς ἄρα ἐςὶν ὁ πιςὸς οἰκο-
“ νόμος ϗ φρόνιμος, ὃν καταςήσει ὁ κύριος ἐπὶ
“ τ̃ θεραπείας αὐτῦ, τ̃ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σι-
“ τομέτριον; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλ-
“ θὼν ὁ κύριος αὐτῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
“ Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ-
“ χυσιν αὐτοῦ καταςήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ
“ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ· Χρονίζει
“ ὁ κύριός μυ ἔρχεσθαι· ϗ ἄρξηται τύπτειν τὺς
“ παῖδας ϗ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε ϗ πίνειν
“ ϗ μεθύσκεσθαι· ἥξει ὁ κύριος τ̃ δύλυ ἐκείνου
“ ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γι-
“ νώσκει· ϗ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacon

" αὐτȣ̃ μετὰ τ̃ ἀπίςων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ
" δȣ̃λος ὁ γνȣ̀ς τὸ θέλημα τ̃ κυρίȣ ἑαυτȣ̃, καὶ
" μὴ ἑτοιμάσας, μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα
" αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς. Ὁ δὲ μὴ γνοὺς,
" ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.
" Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται
" παρ' αὐτȣ̃· ϗ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσό-
" τερον αἰτήσȣσιν αὐτόν.

" Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, ϗ τί θέλω
" εἰ ἤδη ἀνήφθη; Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτι-
" σθῆναι, ϗ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ;
" Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δȣ̃ναι ἐν τῇ
" γῇ; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.
" Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ
" διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, ϗ δύο ἐπὶ
" τρισί. Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ
" υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυ-
" γάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τ̀ νύμφην αὐ-
" τῆς, ϗ νύμφη ἐπὶ τ̀ πενθερὰν αὐτῆς."

Ἔλεγε δὲ ϗ τοῖς ὄχλοις· "Ὅταν ἴδητε τὴν
" νεφέλην ἀνατέλλȣσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέ-
" γετε· Ὄμβρος ἔρχεται· ϗ γίνεται ȣ̈τω. Καὶ
" ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· Ὅτι καύσων ἔςαι·
" ϗ γίνεται. Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τ̃ γῆς
" καὶ τȣ̃ οὐρανȣ̃ οἴδατε δοκιμάζειν· τ̀ δὲ καιρὸν
" τȣ̃τον πῶς οὐ δοκιμάζετε;

" Τί δὲ ϗ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

EMPUS. D. 31. st Pascha undum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

“ Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ'
“ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι
“ ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν
“ κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι,
“ καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλλῃ εἰς φυλακήν. Λέγω
“ σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχα-
“ τον λεπτὸν ἀποδῷς.”

§. 48. *Ex quorundam Galilæorum calamitatibus Judæos sibi exemplum sumere jubet Christus.*

[f] Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· “ Δοκεῖτε ὅτι
“ οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας
“ τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόν-
“ θασιν; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετα-
“ νοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. Ἢ ἐκεῖνοι
“ οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ
“ Σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι
“ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους
“ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχὶ, λέγω
“ ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως
“ ἀπολεῖσθε.”

Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· “ Συκῆν
“ εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην·

[f] Luc. xiii. 1—9.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCU[S] Caperna-umi, aut in itinere ad Lacu[m]

" ϗ ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.
" Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἰδοὺ, τρία ἔτη
" ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, ϗ
" οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί ϗ τὴν γῆν
" καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύ-
" ριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου
" σκάψω περὶ αὐτὴν, ϗ βάλω κοπρίαν· κἂν μὲν
" ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον
" ἐκκόψεις αὐτήν."

§. 49. *Parabolæ: cur iis usus sit Christus: unius ex iis explicationem Discipulis suis proponit.*

Mare Galilææ.

[g] Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. [h] Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν· ϗ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· "Ἀκούετε·
" ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. Καὶ ἐγέ-
" νετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν
" ὁδὸν, [i] ϗ κατεπατήθη, [k] ϗ ἦλθε τὰ πετεινὰ
" τοῦ οὐρανοῦ, ϗ κατέφαγεν αὐτό. Ἄλλο δὲ ἔπε-
" σεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολ-

[g] Matth. xiii. 1. [h] Marc. iv. 1—4.
[i] Luc. viii. 5. [k] Marc. iv. 4—8.

EMPUS. . D. 31. st Pascha ...ndum.

LOCUS. Mare Galilææ.

“ λήν· ϗ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν
“ βάθος γῆς· ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυμα-
“ τίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.
“ Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ-
“ βησαν αἱ ἄκανθαι, ϗ συνέπνιξαν αὐτὸ, καὶ
“ καρπὸν ȣ̓κ ἔδωκε. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν
“ γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-
“ νοντα καὶ αὐξάνοντα· καὶ ἔφερεν, ἓν τριά-
“ κοντα, ϗ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν.” Καὶ
[l] ταῦτα λέγων, ἐφώνει· “ Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν,
“ ἀκȣέτω.”

[m] Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολὴν, [n] λέγοντες, Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; [o] [Καὶ] διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; [p] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· “ Ὑμῖν δέδοται γνῶναι
“ τὸ μυϛήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεȣ̃· ἐκείνοις δὲ
“ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται.
“ [q] Ὅϛις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, ϗ περισ-
“ σευθήσεται· ὅϛις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
“ θήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν παραβο-
“ λαῖς αὐτοῖς λαλῶ, [r] ἵνα βλέποντες βλέπωσι,
“ καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ

[l] Luc. viii. 8.
[m] Marc. iv. 10.
[n] Luc. viii. 9.
[o] Matth. xiii. 10.
[p] Marc. iv. 11.
[q] Matth. xiii. 12, 13.
[r] Marc. iv. 12.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mare Galilææ.

" συνιῶσι· μήποτε ἐπιςρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐ-
" τοῖς τὰ ἁμαρτήματα. [s] (Καὶ ἀναπληρῦται
" ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐȣ, ἡ λέγȣσα·
" Ἀκοῇ ἀκȣ́σετε, ϗ οὐ μὴ συνῆτε· ϗ βλέπον-
" τες βλέψετε, ϗ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ
" ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τȣ́τȣ, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως
" ἤκȣσαν, ϗ τȣ̀ς ὀφθαλμȣ̀ς αὐτῶν ἐκάμμυσαν,
" μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν
" ἀκȣ́σωσι, ϗ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, ϗ ἐπιςρέψωσι,
" ϗ ἰάσωμαι αὐτȣ́ς.) Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ
" ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπȣσι· ϗ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι
" ἀκȣ́ει. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ
" προφῆται ϗ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέ-
" πετε, ϗ ȣ̓κ εἶδον· ϗ ἀκȣ̃σαι ἃ ἀκȣ́ετε, ϗ οὐκ
" ἤκȣσαν."

" [t] Ὑμεῖς οὖν ἀκȣ́σατε τὴν παραβολὴν τοῦ
" σπείροντος.* Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τ̃
" βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονη-
" ρὸς, ϗ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ
" αὐτȣ̃· οὗτός ἐςιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.
" Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, ȣ̃τός ἐςιν ὁ τ̃
" λόγον ἀκȣ́ων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμ-
" βάνων αὐτόν· ȣ̓κ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ
" πρόσκαιρός ἐςι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ δι-
" ωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

* Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. Marc. iv. 14.

[s] Matth. xiii. 14—17. [t] Matth. xiii. 18—22.

ipus. " Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ LOCUS.
).31. " τὸν λόγον ἀκούων, [u] καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος Mare Galilææ.
Pascha " τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ
Judæorum. " λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι
" τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. [x] Ὁ δὲ ἐπὶ
" τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν
" λόγον ἀκούων καὶ συνιῶν· ὃς δὴ καρποφορεῖ,
" καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ
" τριάκοντα.

" [y] Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν
" σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ
" λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέ-
" πωσι τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φα-
" νερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθή-
" σεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς
" ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ
" ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ'
" αὐτοῦ."

[z] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-
γων· " Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
" θρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
" αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους,
" ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ
" μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ ἐβλά-
" στησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη

[u] Marc. iv. 19. [x] Matth. xiii. 23.
[y] Luc. viii. 16—18. [z] Matth. xiii. 24—30.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS Marc Galilææ.

" κ̀ τὰ ζιζάνια. Προσελθόντες δὲ οἱ δȣ̃λοι τȣ̃
" οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν
" σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν ȣ̃ν
" ἔχει τὰ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς
" ἄνθρωπος τȣ̃το ἐποίησεν. Οἱ δὲ δȣ̃λοι εἶπον
" αὐτῷ· Θέλεις ȣ̃ν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐ-
" τά; Ὁ δὲ ἔφη· Οὔ· μήποτε, συλλέγοντες
" τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τ̀ σῖτον.
" Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ
" θερισμȣ̃· κ̀ ἐν τῷ καιρῷ τ̀ θερισμȣ̃ ἐρῶ τοῖς
" θερισαῖς· Συλλέξατε πρωτον τὰ ζιζάνια, κ̀
" δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας, πρὸς τὸ κατακαῦ-
" σαι αὐτά· τ̀ δὲ σῖτον συνάγαγετε εἰς τ̀ ἀπο-
" θήκην μȣ."

[a] Καὶ ἔλεγεν· "Οὕτως ἐςὶν ἡ βασιλεία τοῦ
" Θεȣ̃, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ
" τ̀ γῆς, κ̀ καθεύδῃ, κ̀ ἐγείρηται νύκτα κ̀ ἡμέ-
" ραν· κ̀ ὁ σπόρος βλαςάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς
" ȣ̓κ οἶδεν αὐτός. Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρπο-
" φορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα ςάχυν, εἶτα
" πλήρη σῖτον ἐν τῷ ςάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδῷ
" ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποςέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι
" παρέςηκεν ὁ θερισμός."

" [b] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-
γων· " Ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τ̀ ȣ̓ρανῶν κόκκῳ
" σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ

[a] Marc. iv. 26—29. [b] Matth. xiii. 31—53.

[Te]mpus. D. 31. [post] Pascha [seco]ndum.

LOCUS. Mare Galilææ.

“ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν
“ σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λα-
“ χάνων ἐστί· καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
“ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλά-
“ δοις αὐτοῦ.”

Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· “ Ὁ-
“ μοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λα-
“ βοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία,
“ ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.” Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς * τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ † ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Τότε, ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·
“ Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ
“ ἀνθρώπου· Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ
“ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας·
“ τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ὁ δὲ
“ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ
“ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θε-

* τοῖς ὄχλοις,] καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν. Marc. iv. 33.

† ἐλάλει αὐτοῖς·] Κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα. Marc. iv. 34.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS Mare Galilææ.

“ ρισαὶ, ἄγγελοί εἰσιν. Ὥσπερ οὖν συλλέγεται
“ τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται· οὕτως ἔσται
“ ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀποστελεῖ ὁ
“ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλ-
“ λέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ
“ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν· καὶ
“ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ
“ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
“ Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ
“ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὦτα
“ ἀκούειν, ἀκουέτω.

“ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
“ θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν
“ ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπά-
“ γει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν
“ ἀγρὸν ἐκεῖνον.

“ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
“ ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρί-
“ τας· ὃς, εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην,
“ ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν
“ αὐτόν.

“ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
“ σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παν-
“ τὸς γένους συναγαγούσῃ· ἣν, ὅτε ἐπληρώθη,
“ ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες
“ συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ
“ ἔξω ἔβαλον. Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ

[TE]MPUS. [A.]D. 31. [Post] Pascha [seci]ndum. LOCUS. Mare Galilææ.

" αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι " τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων· καὶ βαλοῦσιν " αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ " κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων." Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· " Συνήκατε ταῦτα πάντα;" Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ, Κυρίε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· " Διὰ τοῦτο πᾶς Γραμματεὺς, μαθητευθεὶς εἰς " τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ " οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ " αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά." Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.

§. 50. *Christus Lacum transire jubet: quæ inter navigandum evenerunt: tempestas sedata.*

Inter Capernaum et Mare Galilææ.

[c] Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελθὼν εἷς Γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· " Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, " καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ " υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν " κλίνῃ."

Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· " Ἀκο-

[c] Matth. viii. 18—22.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS Inter Capernaum et Mare Galilææ.

“ λούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
“ ἑαυτῶν νεκρούς· [d] σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν
“ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”

Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς·
“ Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον,
“ καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν
“ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”

Mare Galilææ.

[e] Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· [f] καὶ ἀνήχθησαν. [g] Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων. [h] Καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· “ Τί δειλοί ἐστε οὕτω;
“ πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;” Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

[d] Luc. ix. 59—62.
[e] Matth. viii. 23.
[f] Luc. viii. 22.
[g] Matth. viii. 24.
[h] Marc. iv. 38—41.

§. 51. *Christus Dæmoniacum Gadarensem sanat.*

MPUS. D. 31. Pascha indum.

LOCUS. Prope Gadaram.

[i] Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, [k] ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. [l] Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων * ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ· ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι· διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι. Καὶ διαπαντὸς, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν Θεὸν, μή με βασανίσῃς· (Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· "Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.") Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· "Τί σοι ὄνομα;" Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων· Λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί ἐσμεν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ

* ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο. Luc. viii. 27.

[i] Marc. v. 1. [k] Luc. viii. 26.

[l] Marc. v. 2—14.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOC[US] Prope [Ga]daram.

αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. Καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός. [m] Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. [n] Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. [o] Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν, ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ, ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· [p] ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· "Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου "πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα

[m] Luc. viii. 35.
[n] Marc. v. 16.
[o] Luc. viii. 37, 38.
[p] Marc. v. 19, 20.

EMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Prope Gadaram.

"σοι ὁ Κύριος ἐποίησε, καὶ ἠλέησέ σε." Καὶ ἀπῆλθε, κ̀ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

§. 51. *Levi convivium. Christi colloquium ibidem habitum cum Discipulis suis. Jaïri filia resuscitata.*

Capernaum.

[q] Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, κ̀ ἦλθεν εἰς τ̀ ἰδίαν πόλιν. [Καὶ] [r] συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν· [s] ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

[t] Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτȣ̃. [u] Καὶ ἐγένετο αὐτȣ̃ ἀνακειμένȣ ἐν τῇ οἰκίᾳ, κ̀ ἰδȣ̀, πολλοὶ τελῶναι κ̀ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ Ἰησȣ̃ κ̀ τοῖς μαθηταῖς αὐτȣ̃. Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτȣ̃· Διατί μετὰ τ̃ τελωνῶν κ̀ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ Ἰησȣ̃ς ἀκȣ́σας εἶπεν αὐτοῖς· "Οὐ χρείαν ἔχȣσιν "οἱ ἰσχύοντες ἰατρȣ̃, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. "Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐςιν· Ἔλεον θέλω, "κ̀ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίȣς, "ἀλλ' ἁμαρτωλȣ̀ς εἰς μετάνοιαν."

[q] Matth. ix. 1.
[r] Marc. v. 21.
[s] Luc. viii. 40.
[t] Luc. v. 29.
[u] Matth. ix. 10—13.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS Capernaum.

Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “[x]Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν. Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.”

[y]Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· “Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον· καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. Καὶ οὐδεὶς, πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.”

[z]Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, [a]ἰδοὺ, ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ

[x] Marc. ii. 19, 20.
[y] Luc. v. 36. *ad fin.*
[z] Matth. ix. 18.
[a] Marc. v. 22, 23

MPUS. D. 31. t Pascha undum. — LOCUS. Capernaum.

παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου * ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσεται. [b] Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· [c] καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα· ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγε γάρ· Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. [d] Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· "Τίς ὁ ἁψάμενός μου;" Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις· "Τίς ὁ ἁψάμενός μου;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· "Ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ." Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ,

* *θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα.* Luc. viii. 42.

[b] Matth. ix. 19. [c] Marc. v. 24—29.

[d] Luc. viii. 45—48.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS Capernaum.

καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· "Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· [e] ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου."

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· "Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε, [f] καὶ σωθήσεται." [g] Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. Καὶ * εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· "Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει." Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· "Ταλιθὰ κοῦμι·" ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· Τὸ κοράσιον, ἔγειραι. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει με-

* Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Luc. viii. 51.

[e] Marc. v. 34—36. [f] Luc. viii. 50.

[g] Marc. v. 38. *ad fin.*

...MPUS. D. 31. ...Pascha ...ndum.

LOCUS. Capernaum.

γάλῃ. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο. [h] Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

§. 53. *Duos cæcos sanat Christus.*

[i] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβίδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο “ποιῆσαι;” Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε. Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· “Κατὰ “τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.” Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· “Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.” Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

§. 54. *Christus mutum spiritum ejicit. Rursus Pharisæi blasphemant.*

[k] Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν, δαιμονιζόμενον· καὶ, ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι

[h] Matth. ix. 26.
[i] Matth. ix. 27—31.
[k] Matth. ix. 32—34.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. | LOCUS Capernaum.

ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

§. 55. *Christus Nazareth repetens, rursus a suis contemptui habetur.*

[l] Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· [m] Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις; Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας; Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. [n] Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης "ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς "συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ." Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ, ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε. Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

[l] Marc. vi. 1, 2. [m] Matth. xiii. 54—57.
[n] Marc. vi. 4—6.

§. 56. *Quam ob causam mittuntur duodecim Apostoli ad prædicandum Evangelium.*

.MPUS. I D. 31. t Pascha :ndum. — LOCUS. Galilæa.

[o] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι ϗ ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· "Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ "δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ "θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισ-"μὸν αὐτοῦ."

§. 57. *Præcepta et monita Apostolis data a Christo ad missionem suam rite exequendam.*

[p] Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, ϗ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον ϗ πᾶσαν μαλακίαν. [q] Καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, [r] παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· "Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, ϗ "εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· πο-"ρεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ "ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Πορευόμενοι δὲ κη-"ρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν "οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς "καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλ-

[o] Matth. ix. 36. *ad fin.*
[p] Matth. x. 1.
[q] Marc. vi. 7.
[r] Matth. x. 5—14.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

“ λετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτή-
“ σησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν
“ εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν· μὴ πήραν εἰς ὁδὸν,
“ μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ
“ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ
“ ἐστιν. Εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε,
“ ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μεί-
“ νατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν
“ οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ
“ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν·
“ ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς
“ ἐπιστραφήτω. Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς,
“ μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς
“ οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονι-
“ ορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν, [s] εἰς μαρτύριον ἐπ᾽ αὐ-
“ τούς. [t] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ
“ Σοδόμων καὶ Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
“ πόλει ἐκείνῃ.

“ Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν
“ μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις,
“ καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Προσέχετε δὲ
“ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς
“ συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστι-
“ γώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασι-
“ λεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
“ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν

[s] Luc. ix. 5. [t] Matth. x. 15. *ad fin.*

[TE]MPUS. A.D. 31. Pascha [sec]undum.

LOCUS. Galilæa.

“ ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε·
“ δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λα-
“ λήσετε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ
“ τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
“ Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον,
“ καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ
“ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε
“ μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ
“ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
“ Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
“ φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν,
“ οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως
“ ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μα-
“ θητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ
“ τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα
“ γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς
“ ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζε-
“ βοὺλ ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς
“ αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι
“ κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ
“ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν
“ τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς
“ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. Καὶ μὴ
“ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν
“ δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε
“ δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα
“ ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσα-

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Galilæa.

“ ρίȣ πωλεῖται, ϗ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ
“ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν; Ὑμῶν δὲ καὶ
“ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί.
“ Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν ςρȣθίων διαφέρετε
“ ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅςις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμ-
“ προσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν
“ αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μȣ τȣ̃ ἐν ȣ̓ρανοῖς.
“ Ὅςις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
“ πων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ
“ πατρός μȣ τοῦ ἐν ȣ̓ρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι
“ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· ȣ̓κ ἦλθον
“ βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. Ἦλθον
“ γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐ-
“ τȣ̃, ϗ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ
“ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. Καὶ ἐχθροὶ
“ τοῦ ἀνθρώπȣ, οἱ οἰκιακοὶ αὐτȣ̃. Ὁ φιλῶν πα-
“ τέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, ȣ̓κ ἔςι μȣ ἄξιος· ϗ
“ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, ȣ̓κ ἔςι μȣ
“ ἄξιος. Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν ςαυρὸν αὐτοῦ,
“ ϗ ἀκολȣθεῖ ὀπίσω μȣ, ȣ̓κ ἔςι μȣ ἄξιος. Ὁ
“ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτȣ̃, ἀπολέσει αὐτήν· ϗ ὁ
“ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτȣ̃ ἕνεκεν ἐμȣ̃, εὑρήσει
“ αὐτήν.

“ Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· ϗ ὁ ἐμὲ
“ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποςείλαντά με. Ὁ
“ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτȣ, μισ-
“ θὸν προφήτȣ λήψεται· ϗ ὁ δεχόμενος δίκαιον

MPUS. "εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται. LOCUS.
D. 31. "Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων Galilæa.
t Pascha "ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ,
ndum. "ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
"αὐτοῦ."

§. 58. *Christus iter suum per Galilæam pergit.*

[u] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

§. 59. *Pœnitentiam prædicant duodecim Apostoli, et Miracula ubique edunt.*

[x] Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον [y] πανταχοῦ.

§. 60. *Mors Johannis Baptistæ.*

D. 32. [z] Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ· καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ. Ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. Ἡ δὲ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ

[u] Matth. xi. 1.
[x] Marc. vi. 12, 13.
[y] Luc. ix. 6.
[z] Matth. xiv. 6—12.

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha secundum. LOCUS

πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννȣ τȣ̃ βαπτιςȣ̃. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τȣ̀ς ὅρκȣς, ϗ τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, ϗ ἔθαψαν αὐτό· ϗ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

§. 61. *De fama Christi audit Herodes, et eum videre cupit.*

[a] Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ' * αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τ͂ ἀρχαίων ἀνέςη. Καὶ εἶπεν ὁ Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐςιν ȣ̃τος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκȣ́ω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

§. 62. *Duodecim Apostolorum reditus.*

[b] Καὶ ὑποςρέψαντες οἱ ἀπόςολοι [c] συνάγονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ϗ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, ϗ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν Capernaum.

a Luc. ix. 7—9.
b Luc. ix. 10.
* *sc.* τȣ̃ Ἰησȣ̃.
c Marc. vi. 30, 31.

:MPUS. A.D. 32. ·t Pascha ·ndum. | LOCUS. Capernaum.

αὐτοῖς· "Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρη- "μον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον." Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν ηὐκαίρουν.

§. 63. *Panibus quinque et geminis piscibus quinque hominum millia saturantur.*

pe Pas- : ter- :n. | Desertum Bethsaïdæ.

[d] Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος *. Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, [e] ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, [f] λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· "Πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗ- "τοι;" (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.) Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ

* κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά. Luc. ix. 10.

[d] Joh. vi. 1—5. [e] Marc. vi. 34, 35.

[f] Joh. vi. 5—10.

TEMPUS. A. D. 32. Prope Pascha tertium.

LOCU
Desertu
Bethsaid

ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ. Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε, ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· [g] "Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας "ἀνὰ πεντήκοντα." [h] Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. Ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.

[i] Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες. [k] Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· "Συναγάγετε τὰ "περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπό-"ληται." Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

[g] Luc. ix. 14.
[h] Joh. vi. 10.
[i] Luc. ix. 16, 17.
[k] Joh. vi. 12—14.

§. 64. *Supra mare Christus ambulat.*

MPUS. D. 32. pe Pas- ter- n.

LOCUS.

[l] Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. [m] Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες· Ὅτι φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· "Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε." Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ὁ δὲ εἶπεν· "Ἐλθέ." Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη. Καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων· Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπε-

Mare Galilææ.

[l] Joh. vi. 15—17. [m] Matth. xiv. 24—33.

TEMPUS. A. D. 32. Prope Pascha tertium.

LOCUS Mare Galilææ.

λάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· « Ὀλιγόπιστε, εἰς « τί ἐδίστασας; » Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

Terra Genesaret.

[n] Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρὲτ, καὶ προσωρμίσθησαν. Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν, περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ, ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

§. 65. *Sermones a Christo habiti cum plebe in oppido Capernaumo, in Synagoga ejusdem urbis, et cum Discipulis suis. Petri confessio.*

[o] Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· (ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ

[n] Marc. vi. 53. *ad fin.* [o] Joh. vi. 22. *ad fin.*

MPUS. . D. 32. pe Pas- ter- n.	Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου·) ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοὺμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, πότε ὧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε. Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός." Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Τί ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος." Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ	LOCUS. Terra Gennesaret. Capernaum.

TEMPUS. A. D. 32. Prope Pascha tertium.

LOCUS. Capernaum.

"κόσμῳ." Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε. Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ."

Synagoga Capernaumi.

Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· "Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ." Καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος· "Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;" Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστι

...MPUS. ...D. 32. ...pe Pas- ...ter- ...n.

LOCUS. Synagoga Capernaumi.

“ γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἔσονται
“ πάντες διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ. Πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας
“ παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρός με.
“ Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τὶς ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν
“ παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα. Ἀμὴν
“ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν
“ αἰώνιον. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Οἱ πα-
“ τέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
“ ἀπέθανον. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
“ καταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ
“ ἀποθάνῃ. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ
“ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ
“ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ, ὃν
“ ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ
“ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.” Ἐμάχοντο οὖν πρὸς
ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύναται
οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; Εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· “ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
“ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ
“ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυ-
“ τοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου
“ τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω
“ αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σάρξ μου
“ ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς
“ ἐστι πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ
“ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν
“ αὐτῷ. Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ,

TEMPUS. A. D. 32. Prope Pascha tertium.

LOCUS. Synagoga Capernaumi.

"κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· κ̀ ὁ τρώγων με, "κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. Οὗτός ἐςιν ὁ ἄρτος "ὁ ἐκ τȣ̃ οὐρανȣ̃ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ "πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον. Ὁ "τρώγων τȣ̃τον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα." Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν Καπερναȣ̀μ.

Capernaum.

Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃ εἶπον· Σκληρός ἐςιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτȣ̃ ἀκούειν; Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησȣ̃ς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζȣσι περὶ τούτȣ οἱ μαθηταὶ αὐτȣ̃, εἶπεν αὐτοῖς· "Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; Ἐὰν οὖν "θεωρῆτε τὸν υἱὸν τȣ̃ ἀνθρώπȣ ἀναβαίνοντα ὅπȣ "ἦν τὸ πρότερον; Τὸ πνεῦμά ἐςι τὸ ζωοποιȣ̃ν, "ἡ σὰρξ ȣ̉κ ὠφελεῖ οὐδέν. Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ "λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐςι κ̀ ζωή ἐςιν. Ἀλλ' "εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιςεύȣσιν." Ἤιδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησȣ̃ς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιςεύοντες, καὶ τίς ἐςιν ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε· "Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι ȣ̉δεὶς δύ"ναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον "αὐτῷ ἐκ τȣ̃ πατρός μȣ."

Ἐκ τȣ́τȣ πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτȣ̃ περιεπάτȣν. Εἶπεν ȣ̃ν ὁ Ἰησȣ̃ς τοῖς δώδεκα· "Μὴ κ̀ ὑμεῖς "θέλετε ὑπάγειν;" Ἀπεκρίθη ȣ̃ν αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥή-

[TE]MPUS. [A.] D. 32. [pro]pe Pas[cha] [ter]tium. μα τα ζωῆς αἰωνίȣ ἔχεις. Καὶ ἡμεῖς πεπιςεύκαμεν ϗ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριςὸς, ὁ υἱὸς τȣ͂ Θεȣ͂ τȣ͂ ζῶντος. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ͂ς· "Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, ϗ ἐξ "ὑμῶν εἷς διάβολός ἐςιν;" Ἔλεγε δὲ τ̃ Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τ̃ δώδεκα. LOCUS. Capernaum.

p Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰȣδαῖοι ἀποκτεῖναι.

p Joh. vii. 1.

FINIS PARTIS QUARTÆ.

PARS V.

QUÆ ACTA SUNT PER DUODECIM MENSES AB INITIO TERTII PASCHATIS.

§. 66. *Christi sermo cum Pharisæis et Scribis, cum plebe, suisque Discipulis, de manducando illotis manibus.*

MPUS. D. 32. Pascha ium.

[a] ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν Γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν, ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο. Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν. Ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς· Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν

LOCUS. Galilæa.

[a] Marc. vii. 1—17.

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS Galilæa.

ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· “Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν “τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς “χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω “ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, δι-“δάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώ-“πων. Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρα-“τεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξε-“στῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα “πολλὰ ποιεῖτε.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· “Κα-“λῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παρά-“δοσιν ὑμῶν τηρήσητε. Μωσῆς γὰρ εἶπε· Τίμα “τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί· Ὁ κακο-“λογῶν πατέρα, ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. “Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ “πατρὶ ἢ τῇ μητρί· Κορβᾶν (ὅ ἐστι, δῶρον) ὃ “ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς. Καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐ-“τὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ “αὐτοῦ· ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παρα-“δόσει ὑμῶν, ᾗ παρεδώκατε. Καὶ παρόμοια “τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.”

Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· “Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε. “Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον “εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ “τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοι-“νοῦντα τὸν ἄνθρωπον. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν,

[T]EMPUS. A. D. 32. [pos]t Pascha [ter]tium.

LOCUS. Galilæa.

"ἀκουέτω." Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, [b] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· "Πᾶσα "φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐρά-"νιος, ἐκριζωθήσεται. Ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί "εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. Τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν "ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· "Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; [c] οὐ νοεῖτε ὅτι "πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον "οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; ὅτι οὐκ εἰσπο-"ρεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοι-"λίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθα-"ρίζον πάντα τὰ βρώματα." Ἔλεγε δέ· "Ὅτι "τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ "τὸν ἄνθρωπον. Ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν "ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύον-"ται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαὶ, πλε-"ονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς "πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. "Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, "καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· [d] τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ "φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον."

[b] Matth. xv. 12—16. [c] Marc. vii. 18—23.
[d] Matth. xv. 20.

§. 67. *Christus sanat filiam Syrophœnissæ mulieris.*

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS Tyri et Sidonis confinia.

[e] Καὶ ἐκεῖθεν ἀναςὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, (ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνὶς, Συροφοίνισσα τῷ γένει) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. [f] Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· "Οὐκ ἀπεςάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα "οἴκου Ἰσραήλ." Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· "[g] Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι "τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐςι λαβεῖν τὸν ἄρ"τον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις." [h] Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· "Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίςις· γενη"θήτω σοι ὡς θέλεις." Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

[e] Marc. vii. 24—26. [f] Matth. xv. 23—26.
[g] Marc. vii. 27. [h] Matth. xv. 27, 28.

§. 68. *Christus hominem surdum et mutum sanat.*

MPUS. D. 32. Pascha um.

LOCUS. Mons prope mare Galilææ.

[i] Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ᾽ ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ. Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ· "Ἐφφαθά·" ὅ ἐστι, διανοίχθητι. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

§. 69. *Christus plus quatuor hominum millia cum septem panibus et paucis pisciculis saturat.*

Decapolis.

[k] Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς· "[l] Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέ-

[i] Marc. vii. 31. *ad fin.* [k] Marc. viii. 1.
[l] Matth. xv. 32.

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Decapolis.

“ ρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί “ φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, “ μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ· [m] τινὲς γὰρ “ αὐτῶν μακρόθεν ἥκουσι.” [n] Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “ Πόσους ἄρτους ἔχετε;” Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά.

Confinia Magdala Dalmanuthæ.

§. 70. *Pharisæi et Sadducæi rursus signum e cœlo petunt.*

[o] Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· “ Ὀψίας γενομένης λέγετε, Εὐ-

[m] Marc. viii. 3. [n] Matth. xv. 33. *ad fin.*
[o] Matth. xvi. 1—4.

MPUS. D. 32. Pascha ...um.

“ δία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός. Καὶ πρωῒ, LOCUS.
“ Σήμερον χειμών· πυῤῥάζει γὰρ ςυγνάζων ὁ Confinia Magdalæ et
“ οὐρανός. Ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ Dalmanuthæ.
“ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα
“ τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; Γενεὰ πονηρὰ καὶ
“ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ
“ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ
“ προφήτȣ.”

§. 71. *Discipuli admonentur ut caveant a fermento Pharisæorum et Sadducæorum.*

[p] Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθε. Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτȣ͂ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτȣς λαϐεῖν.* Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· “Ὁρᾶτε ϗ προσέχετε ἀπὸ τ͂ ζύμης τῶν “ Φαρισαίων καὶ Σαδδȣκαίων.” [q] Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτȣς ȣ̓κ ἔχομεν. Καὶ γνȣ̀ς ὁ Ἰησȣ͂ς, λέγει αὐτοῖς· “Τί “ διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω “ νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε “ τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ “ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες ȣ̓κ ἀκȣ́ετε; ϗ οὐ “ μνημονεύετε; Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα “ εἰς τȣ̀ς πεντακισχιλίȣς, πόσους κοφίνȣς πλή-

Maris Galilææ littus occidentale.

* καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Marc. viii. 14.

[p] Matth. xvi. 4—6. [q] Marc. viii. 16—21.

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCU Maris G lææ litt occiden-tale.

“ ρεις κλασμάτων ἤρατε;” Λέγουσιν αὐτῷ·
Δώδεκα. “ Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισ-
“ χιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασ-
“ μάτων ἤρατε;” Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά. Καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς· “ ʳ Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ
“ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
“ Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;” Τότε συνῆκαν
ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου,
ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων.

§. 72. *Christus cæcum sanat prope Bethsaïdam.*

Bethsaïd

ˢ Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. Καὶ ἀναβλέψας, ἔλεγε· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ, περιπατοῦντας. Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων· “ Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴ-
“ πῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.”

ʳ Matth. xvi. 11, 12. ˢ Marc. viii. 22—26.

§. 73. *Petrus iterum confitetur Jesum esse Christum.*

EMPUS. . D. 32. st Pascha tium.

LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

[t] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα * τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· "Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;" Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς· "Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;" Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· "Μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς." Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

* Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· Luc. ix. 18.

[t] Matth. xvi. 13—20.

§. 74. *Christus passionem et resurrectionem suam clarius prædicit, redarguit Petrum, omnesque hortatur ut ipsi se abnegent.*

TEMPUS, A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS Confinia Cæsareæ Philippi.

[u] Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, [x] ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. [y] Καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. [z] Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, λέγων· Ἵλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔϛαι σοι τοῦτο. Ὁ δὲ ϛραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ· "Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων."

[a] Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅϛις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν ϛαυρὸν αὐτοῦ [b] καθ᾽ ἡμέραν, [c] καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγ-

[u] Matth. xvi. 21. [x] Luc. ix. 22.
[y] Marc. viii. 32. [z] Matth. xvi. 22, 23.
[a] Marc. viii. 34. [b] Luc. ix. 23.
[c] Marc. viii. 34. *ad fin.*

...MPUS. / ...D. 32. / ...t Pascha / ...tium.

LOCUS. / Confinia / Cæsareæ / Philippi.

" γελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει
" ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ
" ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἢ τί δώσει ἄν-
" θρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Ὃς
" γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν
" τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ,
" καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν,
" ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ
" τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων."

[d] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· " Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
" ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ
" γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν
" τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει."

§. 75. *Christi transfiguratio. Illius sermo cum tribus Discipulis, cum de monte descenderet.*

[e] Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. [f] Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. [g] Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας· οἳ, ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ

[d] Marc. ix. 1. [e] Luc. ix. 28.
[f] Matth. xvii. 2. [g] Luc. ix. 30—33.

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOC[US] Confin. Cæsar. Philipp.

Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ. [h] Οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. [i] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· "Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε." Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· "Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ." [k] Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

[l] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ Γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπο-

[h] Marc. ix. 6. [i] Matth. xvii. 5—9.
[k] Marc. ix. 10. [l] Matth. xvii. 10—13.

EMPUS. A. D. 32. ...st Pascha ...tium.

κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶ-
"τον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. Λέγω δὲ ὑμῖν,
"ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν,
"ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. Οὕτω
"καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐ-
"τῶν." Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ
Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

§. 76. *Christus mutum et surdum spiritum ejicit.*

[m] Καὶ ἐλθὼν * πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ Γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησε τοὺς Γραμματεῖς· Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; Καὶ [n] προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, † ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. [o] Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ [p] ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ

* Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. Luc. ix. 37.

† ὅτι μονογενής ἐστί μοι—Luc. ix. 38.

[m] Marc. ix. 14—17. [n] Matth. xvii. 14, 15.

[o] Luc. ix. 39. [p] Marc. ix. 18—27.

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· "[p]Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως ποτὲ πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με." Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· "Πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;" Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, τὸ, "Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι." Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· Πιστεύω, Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· "Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν." Καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· [q] καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. [r] Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μα-

[q] Luc. ix. 42, 43. [r] Marc. ix. 28.

EMPUS. D. 32. t Pascha ium. θηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν· [s] Διατί LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.
ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· "Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν
"γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον
"σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβηθι ἐν-
"τεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνα-
"τήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται,
"εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ."

§. 77. *Christus passionem et resurrectionem suam rursus prædicit.*

[t] Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Galilæa.
Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τὶς γνῷ. Ἐδί-
δασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
"[u] Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους
"τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδί-
"δοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, [x] καὶ ἀποκτενοῦσιν
"αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
"στήσεται." [y] Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ
ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴ-
σθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ
τοῦ ῥήματος τούτου.

[s] Matth. xvii. 19—21.
[t] Marc. ix. 30, 31.
[u] Luc. ix. 44.
[x] Marc. ix. 31.
[y] Luc. ix. 45.

§. 78. *Christus miraculum edit solvendi Tributi causa.*

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS Capernaum.

[z] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· "Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ "τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν "αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;" Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα δὲ μὴ "σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ, ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, "εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς "ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ."

§. 79. *Discipuli contendunt inter se, quis major futurus sit. Christi eâ de re agendi ratio et sermo.*

[a] Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· "Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;" Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. [b] Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὸν

[z] Matth. xvii. 24. *ad fin.*
[a] Marc. ix. 33, 34.
[b] Luc. ix. 47.

MPUS. διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, [c] καθίσας ἐφώ- LOCUS.
D. 32. Pascha νησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· “Εἴ τις Capernaum.
um. “θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ
“πάντων διάκονος.” Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς· “[d] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
“μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ
“εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅστις
“οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός
“ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Καὶ
“ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ
“ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· [e] καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ
“δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστεί-
“λαντά με.”

Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· “Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν
“ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ
“δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. Ὃς γὰρ
“οὐκ ἔστι καθ’ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. Ὃς γὰρ
“ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν τῷ ὀνό-
“ματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ
“μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἂν

[c] Marc. ix. 35, 36. [d] Matth. xviii. 3—5.
[e] Marc. ix. 37. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Capernaum.

" σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τ̃ πιςευόντων εἰς
" ἐμὲ, καλόν ἐςιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται
" λίθος μυλικὸς περὶ τ̃ τράχηλον αὐτȣ̃, ϗ βέ-
" βληται εἰς τ̃ θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ
" σε ἡ χείρ σȣ, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοί ἐςι
" κυλλὸν εἰς τ̃ ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖ-
" ρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ
" πῦρ τὸ ἄσβεςον· ὅπȣ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τε-
" λευτᾷ, ϗ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ
" πȣ̃ς σȣ σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· κα-
" λόν ἐςί σοι εἰσελθεῖν εἰς τ̃ ζωὴν χωλὸν, ἢ τȣ̀ς
" δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τ̃ γέενναν, εἰς
" τὸ πῦρ τὸ ἄσβεςον· ὅπȣ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
" τελευτᾷ, ϗ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ
" ὀφθαλμός σȣ σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
" καλόν σοί ἐςι μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν
" βασιλείαν τ̃ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
" βληθῆναι εἰς τ̃ γέενναν τ̃ πυρός· ὅπȣ ὁ σκώ-
" ληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέν-
" νυται. Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, ϗ πᾶσα
" θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν
" δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρ-
" τύσετε; Ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, ϗ εἰρηνεύετε
" ἐν ἀλλήλοις.

" [f] Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τ̃ μικρῶν
" τȣ́των· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν

f Matth. xviii. 10. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 32. post Pascha ...ium.

LOCUS. Capernaum.

"ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον
"τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ἦλθε γὰρ ὁ
"υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν
"δοκεῖ; Ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν
"πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς
"τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς,
"ζητεῖ τὸ πλανώμενον; Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν
"αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ
"μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ
"πεπλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμ-
"προσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα
"ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

"Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου,
"ὕπαγε, καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ αὐτοῦ
"μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.
"Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι
"ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ
"τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ
"αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλη-
"σίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ
"τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε
"ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
"ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ
"οὐρανῷ. Πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν
"συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγ-
"ματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς
"παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὗ γὰρ

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium. — LOCUS. Capernaum.

“ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα,
“ ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.”

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· “ Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβ-
“ δομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βα-
“ σιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέ-
“ λησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
“ Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη
“ αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ
“ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ
“ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
“ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι.
“ Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων·
“ Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι
“ ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ
“ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον
“ ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος
“ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ
“ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε,
“ λέγων· Ἀπόδος μοι ὅ, τι ὀφείλεις. Πεσὼν οὖν
“ ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει
“ αὐτὸν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ
“ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· ἀλλ'
“ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ
“ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Capernaum.

" αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ " ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα " τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν " ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· Δοῦλε πονηρὲ, πᾶ- " σαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρε- " κάλεσάς με· οὐκ ἔδει καί σε ἐλεῆσαι τὸν σύν- " δουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργι- " σθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς " βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον " αὐτῷ. Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος " ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ " αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα " αὐτῶν."

§. 80. *Septuaginta Discipuli, moniti a Christo quo pacto se gerant, mittuntur.*

Galilæa: *forsitan* Capernaum.

[g] Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς· " Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται " ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως " ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπ- " άγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν " μέσῳ λύκων. Μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ " πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν

[g] Luc. x. 1—16.

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Galilæa *forsitan* Capernaum.

"ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν. Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε· Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

"Οὐαί σοι, Χοραζίν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν. Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ, Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ

MPUS. “ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, LOCUS.
D. 32. “ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀπο- Galilæa: *forsitan* Ca-
t Pascha “στείλαντά με.” pernaum.
tium.

§. 81. *Christus Hierosolymam petit ad festum Tabernaculorum. Illius agendi ratio et sermo, dum festum celebratur.*

x menses
t Pascha
tium.

h Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· “ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. “Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μι-“σεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα “αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν “ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορ-“τὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλή-“ρωται.” Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν

h Joh. vii. 2. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma.

κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Πȣ͂ ἐςιν ἐκεῖνος; Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτȣ͂ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν ἔλεγον· Ὅτι ἀγαθός ἐςιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. Οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτȣ͂, διὰ τὸν φόβον τ͂ Ἰȣδαίων.

Ἤδη δὲ τ͂ ἑορτῆς μεσȣ́σης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰȣδαῖοι, λέγοντες· Πῶς ȣ͂τος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ͂ς, ϗ εἶπεν· "Ἡ ἐμὴ διδαχὴ ȣ̓κ ἔςιν ἐμὴ, ἀλλὰ τȣ͂ πέμ-"ψαντός με. Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτȣ͂ "ποιεῖν, γνώσεται περὶ τ͂ διδαχῆς, πότερον ἐκ "τȣ͂ Θεȣ͂ ἐςιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτȣ͂ λαλῶ. Ὁ ἀφ' "ἑαυτȣ͂ λαλῶν, τ͂ δόξαν τ͂ ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζη-"τῶν τ͂ δόξαν τȣ͂ πέμψαντος αὐτὸν, ȣ͂τος ἀλη-"θής ἐςι, ϗ ἀδικία ἐν αὐτῷ ȣ̓κ ἔςιν. Οὐ Μω-"σῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, ϗ ȣ̓δεὶς ἐξ ὑμῶν "ποιεῖ τ͂ νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;" Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησȣ͂ς, ϗ εἶπεν αὐτοῖς· "Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες "θαυμάζετε. Διὰ τȣ͂το Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν "τ͂ περιτομὴν, (ȣ̓χ ὅτι ἐκ τȣ͂ Μωσέως ἐςὶν, ἀλλ' "ἐκ τ͂ πατέρων·) καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε "ἄνθρωπον. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος

EMPUS. / . D. 32. / x menses / : Pascha / tium. — LOCUS. Hierosolyma.

" ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως,
" ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα
" ἐν σαββάτῳ; Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν
" δικαίαν κρίσιν κρίνατε." Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. Μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός; Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων· " Κἀμὲ
" οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
" οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με,
" ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτὸν, ὅτι
" παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν."

Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.

Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· " Ἔτι μικρὸν
" χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν
" πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε·

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS Hierosolyma.

"καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν." Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; Τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε· "Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρή-"σετε·" καὶ "ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε "ἐλθεῖν;" Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· "Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω. "Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, "ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος "ζῶντος." Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.

Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς

…MPUS. | LOCUS.
.D. 32. | Hierosolyma.
… menses
… Pascha
…ium.

καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται. Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

[i] Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. — Mons Oliveti.

§. 82. *Mulier in adulterio deprehensa coram Christo sistitur.*

Hierosolyma: Templum.

[k] Ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. Ἄγουσι δὲ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ, στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη· ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς

[i] Joh. viii. 1. [k] Joh. viii. 2—11.

TEMPUS.
A. D. 32.
Sex menses
post Pascha
tertium.

LOCU
Hieroso
ma: T
plum.

ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· “Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν “λίθον ἐπ᾽ αὐτῇ βαλέτω.” Καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ϗ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷς καθ᾽ εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· ϗ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ϗ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ· “Ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί “σου; οὐδείς σε κατέκρινεν;” Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· “Οὐδὲ “ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου, ϗ μηκέτι ἁμάρ“τανε.”

§. 83. *Sermones a Christo habiti cum Scribis et Pharisæis, cum iis qui in illum credebant, cumque Judæis non credentibus.*

“[1] Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων· “Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ “οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ᾽ ἕξει τὸ “φῶς τῆς ζωῆς.” Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι·

[1] Joh. viii. 12. *ad fin.*

[TE]MPUS. D. 32. [...]menses Pascha[...]um.	Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σȣ ὐκ ἔϛιν ἀληθής. Ἀπεκρίθη Ἰησȣ̃ς, ϗ εἶπεν αὐτοῖς· “ Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτȣ̃, ἀληθής ἐϛιν “ ἡ μαρτυρία μȣ· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ “ πȣ̃ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχο- “ μαι, ϗ πȣ̃ ὑπάγω. Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα “ κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω ὐδένα. Καὶ ἐὰν κρίνω “ δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐϛιν· ὅτι μόνος “ ὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. “ Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται· “ Ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐϛιν. “ Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτȣ̃, καὶ μαρ- “ τυρεῖ περὶ ἐμȣ̃ ὁ πέμψας με πατήρ.” Ἔλε- γον ȣ̃ν αὐτῷ· Πȣ̃ ἐϛιν ὁ πατήρ σȣ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· “ Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα “ μȣ· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μȣ ᾔδειτε “ ἄν.” Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησȣ̃ς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι ὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐ- τȣ̃. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ̃ς· “ Ἐγὼ “ ὑπάγω, ϗ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ “ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. Ὅπȣ ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς “ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.” Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰȣδαῖοι· Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει· “ Ὅπȣ ἐγὼ “ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· “ Ὑμεῖς ἐκ τ̃ κάτω ἐϛὲ, ἐγὼ ἐκ τ̃ ἄνω “ εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τȣ̃ κόσμȣ τȣ́τȣ ἐϛὲ, ἐγὼ ὐκ εἰμὶ	LOCUS. Hierosolyma: Templum.

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOC[US.] Hieros[oly]ma. Te[m]plum.

“ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι ἀπο-
“ θανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ
“ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν
“ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.” Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ
τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “ Τὴν ἀρ-
“ χὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. Πολλὰ ἔχω περὶ
“ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με
“ ἀληθής ἐστι· κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα
“ λέγω εἰς τὸν κόσμον.” Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πα-
τέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
“ Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώ-
“ σεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν,
“ ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα
“ λαλῶ. Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν.
“ Οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατὴρ, ὅτι ἐγὼ τὰ
“ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.” Ταῦτα αὐτοῦ
λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Ἔλε-
γεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ
Ἰουδαίους· “ Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ
“ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε
“ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.”
Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ
οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις·
Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· “ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ
“ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας.
“ Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα·

MPUS. “ ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς LOCUS.
D. 32. “ ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. Οἶδα Hierosolyma: Templum.
menses
t Pascha “ ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐςε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με
ium.
“ ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν
“ ὑμῖν. Ἐγὼ, ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μȣ,
“ λαλῶ· ϗ ὑμεῖς ȣ̓̃ν, ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πα-
“ τρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον
αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐςι. Λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “ Εἰ τέκνα τȣ̃ Ἀβραὰμ ἦτε,
“ τὰ ἔργα τȣ̃ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν. Νῦν δὲ ζη-
“ τεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν
“ ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκȣσα παρὰ τȣ̃ Θεȣ̃· τȣ̃το
“ Ἀβραὰμ ȣ̓κ ἐποίησεν. Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα
“ τȣ̃ πατρὸς ὑμῶν.” Εἶπον ȣ̓̃ν αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ
πορνείας οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν,
τὸν Θεόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ̃ς· “ Εἰ ὁ
“ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ
“ γὰρ ἐκ τȣ̃ Θεȣ̃ ἐξῆλθον, ϗ ἥκω· ȣ̓δὲ γὰρ ἀπ᾽
“ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός με ἀπέςειλε.
“ Διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ
“ δύνασθε ἀκȣ́ειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. Ὑμεῖς
“ ἐκ πατρὸς τȣ̃ διαβόλȣ ἐςὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας
“ τȣ̃ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀν-
“ θρωποκτόνος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, ϗ ἐν τῇ ἀληθείᾳ
“ οὐχ ἕςηκεν· ὅτι οὐκ ἔςιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ.
“ Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ·
“ ὅτι ψεύςης ἐςὶ, ϗ ὁ πατὴρ αὐτȣ̃. Ἐγὼ δὲ

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCU[S] Hierosol[y]ma: Te[m]plum.

“ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. Τίς
“ ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ
“ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;
“ Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει·
“ διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ
“ ἐστέ.”

Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· “ Ἐγὼ
“ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου,
“ καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
“ δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἀμὴν
“ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τη-
“ ρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.”
Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· Τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· “ Ἐὰν
“ ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν·
“ ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέ-
“ γετε ὅτι Θεὸς ὑμῶν ἐστι. Καὶ οὐκ ἐγνώκατε
“ αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ
“ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ᾽
“ οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ

[TE]MPUS. [A.] D. 32. [...] menses [pos]t Pascha [...]ium.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

" ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν
" τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη."

Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα
ἔτη οὔπω ἔχεις· καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; Εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· " Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
" Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι."

Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ᾽ αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτως.

§. 84. *Christus hominem a nativitate cæcum sanat. Quæ ex hoc miraculo consecuta sint.*

Hierosolyma.

[m] Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ
γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
λέγοντες· Ῥαββὶ, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς
αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·
" Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ᾽
" ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ
" δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με
" ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται
" ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι
" τοῦ κόσμου." Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ
ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν
πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ· καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· " Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ
" Σιλωάμ·" ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος. Ἀπ-

[m] Joh. ix. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS Hierosolyma.

ἦλθεν οὖν ϗ ἐνίψατο, ϗ ἦλθε βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες, καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ϗ εἶπεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, ϗ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, ϗ εἶπέ μοι· Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα. Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν ϗ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, ϗ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν.

Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι

...MPUS. D. 32. ...menses ...Pascha ...um.

LOCUS. Hierosolyma.

τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος. Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον· Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὤν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν, καὶ εἶπον· Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσῇ λε-

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma.

λάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐςίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαςόν ἐςιν, ὅτι ὑμεῖς ἐκ οἴδατε πόθεν ἐςὶ, ϗ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ἦ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτε ἀκέει. Ἐκ τȣ͂ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεȣ͂, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν ἐδέν. Ἀπεκρίθησαν ϗ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, ϗ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

Ἤκεσεν ὁ Ἰησȣ͂ς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· ϗ, εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· "Σὺ πιςεύεις εἰς τὸν "υἱὸν τȣ͂ Θεȣ͂;" Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ϗ εἶπε· Τίς ἐςι, Κύριε, ἵνα πιςεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, ϗ ὁ λαλῶν "μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐςιν." Ὁ δὲ ἔφη· Πιςεύω, Κύριε· ϗ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησȣ͂ς· "Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τ͂ κόσμον τȣ͂τον ἦλθον, "ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, ϗ οἱ βλέποντες "τυφλοὶ γένωνται."

Καὶ ἤκεσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτȣ͂, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ ϗ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ͂ς· "Εἰ τυφλοὶ ἦτε, "ἐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν. Νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι "βλέπομεν· ἡ ȣ͂ν ἁμαρτία ὑμῶν μένει."

...MPUS. ...D. 32. ...rmenses ...Pascha ...num.

"[n] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής. Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν." Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

LOCUS. Hierosolyma.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν

[n] Joh. x. 1—21.

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOC[US] Hieros[oly]ma.

“ προβάτων· ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν,
“ οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον
“ ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει·
“ καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ
“ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισ-
“ θωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
“ Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ
“ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. Καθὼς γι-
“ νώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα·
“ καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
“ Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς
“ αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς
“ φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη,
“ εἷς ποιμήν. Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ,
“ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν
“ λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ·
“ ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. Ἐξουσίαν
“ ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λα-
“ βεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ
“ τοῦ πατρός μου.”

Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

§. 85. *Septuaginta Discipulorum reditus.*

LOCUS. Inter eundum in Galilæam.

ᵒ Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· "Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν, ὡς ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ μᾶλλον ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς."

Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· "Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι."

Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ' ἰδίαν εἶπε· "Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προ-

ᵒ Luc. x. 17—24.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOC. Inter dum in Galilæam

" φῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς
" βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,
" καὶ οὐκ ἤκουσαν."

§. 86. *Docetur Legisperitus quomodo vita æterna comparetur.*

Galilæa

[p] Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· " Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;" Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· " Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ " ζήσῃ." Ὁ δὲ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· " Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν " ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέ" πεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπι" θέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχά" νοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέ" βαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ, ἰδὼν αὐτὸν, ἀντι" παρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος " κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε. " Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτὸν, καὶ

[p] Luc. x. 25—37.

...rus. A.D. 33. Pascha ...m. ...r Ta-...aculo- ... et De-...ionis

LOCUS. Galilæa.

“ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη· καὶ προσελθὼν
“ κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον
“ καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον
“ κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, ϗ ἐπε-
“ μελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν,
“ ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, ϗ
“ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, ϗ ὅ, τι ἂν
“ προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με
“ ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ
“ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς
“ λῃστάς;” Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος
μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· “ Πορεύου,
“ ϗ σὺ ποίει ὁμοίως.”

§. 87. *Discipuli rursus orandi modum docentur.*

[q] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Εἶπε δὲ αὐτοῖς· “Ὅταν προσ-
“ εύχησθε, λέγετε· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς
“ οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ
“ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν
“ οὐρανῷ, ϗ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν
“ ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες
“ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· ϗ γὰρ αὐτοὶ ἀφίε-

[q] Luc. xi. 1—13.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS Galilæa.

" μεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς
" ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
" πονηροῦ." Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· " Τίς ἐξ
" ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν
" μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι
" τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ
" ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·
" κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· Μή μοι κό-
" πους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ
" παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
" δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ
" οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φί-
" λον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει
" αὐτῷ ὅσων χρῄζει. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· Αἰ-
" τεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε·
" κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰ-
" τῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρού-
" οντι ἀνοιγήσεται. Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα
" αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;
" εἰ καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει
" αὐτῷ; ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠὸν, μὴ ἐπιδώσει αὐ-
" τῷ σκορπίον; Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὑπάρ-
" χοντες, οἴδατε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς
" τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ
" οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν
" αὐτόν;"

§. 88. *Christus sanat mulierem, quæ per annos* 18 *infirma et inclinata fuerat.*

[r] Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ· “Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου.” Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· “Ὑποκριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ “οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς “φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ, “θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατα-“νᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι “ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;” Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

(margin, left:) ...MPUS. ...D. 33. ...Pascha ...ium. ...er Ta-...aculo- ...et De-...nionis ...a.

(margin, right:) LOCUS. Galilæa.

[r] Luc. xiii. 10—21.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS Galilaea.

Ἔλεγε δέ· "Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ."

Καὶ πάλιν εἶπε· "Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον."

§. 89. *Christus quæstioni respondet, Utrum pauci salvi futuri sint?*

[s] Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· "Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· τότε ἄρξεσθε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ· Λέγω

[s] Luc. xiii. 22. *ad fin.*

[TE]MPUS. [A]D. 33. [In]t Pascha [...]ium. [In]r Tabernaculo- [r]et Dedicationis [...]a.

LOCUS. Galilæa.

" ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' " ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Ἐκεῖ ἔσται " ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν " ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάν- " τας τοὺς προφήτας, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, " ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ " ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ βοῤῥᾶ καὶ νότου· καὶ " ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ " ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καί εἰσι " πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι."

Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· Ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· " Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ " σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. " Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ " πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπο- " λέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσα- " λὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβο- " λοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις " ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον " ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ " οὐκ ἠθελήσατε; Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος " ὑμῶν ἔρημος· ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μή " με ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος " ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου."

§. 90. *Quæ acta sunt, cum Christus die Sabbati cum quodam Pharisæorum principe panem manducaret.*

TEMPUS.
A. D. 33.
Post Pascha tertium.
Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS
Galilæa.

[t] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν· καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων· "Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θε-"ραπεύειν;" Οἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε. Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε· "Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ "βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνα-"σπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;" Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· "Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς "γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· "μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ· "Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· "Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης "τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. Ἀλλ' ὅταν κλη-"θῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· "ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι· Φίλε,

[t] Luc. xiv. 1—24.

MPUS. .D. 33. t Pascha ium. er Ta- naculo- n et De- ationis a.

LOCUS. Galilæa.

“ προσανάβηθι ἀνώτερον. Τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοί. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· “Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. Ἀλλ’ ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.”

Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· “Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

" εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, ϗ διὰ τȣ̃το οὐ δύναμαι " ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος " ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτȣ̃ ταῦτα. Τότε ὀργι- " σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δȣ́λῳ αὐτȣ̃· Ἔξ- " ελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας ϗ ῥύμας τῆς " πόλεως, ϗ τȣ̀ς πτωχȣ̀ς ϗ ἀναπήρȣς ϗ χωλȣ̀ς " ϗ τυφλȣ̀ς εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δȣ̃λος· " Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, ϗ ἔτι τόπος ἐςί. " Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· Ἔξελθε " εἰς τὰς ὁδȣ̀ς ϗ φραγμȣ̀ς, ϗ ἀνάγκασον εἰσελ- " θεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μȣ. Λέγω γὰρ " ὑμῖν, ὅτι ȣ̓δεὶς τ̃ ἀνδρῶν ἐκείνων τ̃ κεκλημένων " γεύσεταί μȣ τȣ̃ δείπνȣ."

§. 91. *Christus plebem docet, quæ difficultates cum suæ religionis professione conjungantur.*

[u] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ςραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτȣ́ς· " Εἴ τις ἔρχεται πρός " με, ϗ οὐ μισεῖ τ̃ πατέρα ἑαυτȣ̃ ϗ τ̃ μητέρα, " ϗ τ̃ γυναῖκα ϗ τὰ τέκνα, καὶ τȣ̀ς ἀδελφȣ̀ς ϗ " τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτȣ̃ ψυχὴν, οὐ " δύναταί μȣ μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅςις ȣ̓ βα- " ςάζει τὸν ςαυρὸν αὐτȣ̃, ϗ ἔρχεται ὀπίσω μȣ, " οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ " ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, ȣ̓χὶ πρῶ- " τον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει

[u] Luc. xiv. 25. *ad fin.*

IPUS. D. 33. Pascha ...m. Ta- ...culo- ...et De- ...ionis

LOCUS. Galilæa.

"τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν; ἵνα μήποτε θέντος
"αὐτοῦ θεμέλιον, ϗ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι,
"πάντες οἱ θεωρȣ̃ντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐ-
"τῷ, λέγοντες· Ὅτι ȣ̃τος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο
"οἰκοδομεῖν, ϗ ȣ̓κ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς
"βασιλεὺς, πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασι-
"λεῖ εἰς πόλεμον, ȣ̓χὶ καθίσας πρῶτον βου-
"λεύεται εἰ δυνατός ἐϛιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαν-
"τῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ'
"αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτȣ̃ πόῤῥω ὄντος,
"πρεσβείαν ἀποϛείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.
"Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται
"πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχȣσιν, οὐ δύναταί μου
"εἶναι μαθητής.

"Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ,
"ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; ȣ̓́τε εἰς γῆν, ȣ̓́τε εἰς κο-
"πρίαν εὔθετόν ἐϛιν· ἔξω βάλλȣσιν αὐτό. Ὁ
"ἔχων ὦτα ἀκȣ́ειν, ἀκȣέτω."

§. 92. *Christus adversus Pharisæos et Scribas excusat seipsum, quod publicanos et peccatores doceat.*

[x] Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι ϗ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκȣ́ειν αὐτȣ̃. Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι ϗ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες· Ὅτι ȣ̃τος ἁμαρτωλȣ̀ς προσδέχεται, ϗ συνεσθίει αὐτοῖς.

[x] Luc. xv. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων· "Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν "πρόβατα, κ̀ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ κατα-"λείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ "πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό; "Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ "χαίρων· κ̀ ἐλθὼν εἰς τ̀ οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς "φίλȣς καὶ τȣ̀ς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· Συγ-"χάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ "ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν, ὅτι ȣ̈τω χαρὰ ἔςαι "ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοȣ̃ντι, ἢ "ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες ȣ̓ χρείαν "ἔχȣσι μετανοίας.

"Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν "ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, "κ̀ σαροῖ τὴν οἰκίαν, κ̀ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως "ὅτȣ εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας "καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· Συγχάρητέ μοι, "ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. Οὕτω, "λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τ̃ ἀγγέλων "τȣ̃ Θεȣ̃ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοȣ̃ντι."

Εἶπε δέ· "Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. "Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πά-"τερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. "Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τ̀ βίον. Καὶ μετ' οὐ πολ-"λὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος "υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ ἐκεῖ

EMPUS.
..D. 33.
..st Pascha
tium.
..ter Ta-
..rnaculo-
..m et De-
..ationis
..ta.

LOCUS.
Galilæa.

" διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.
" Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς
" ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ αὐτὸς
" ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη
" ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· ϗ ἔπεμψεν
" αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.
" Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
" κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· ϗ οὐδεὶς ἐδίδου
" αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· Πόσοι
" μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων,
" ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι; Ἀναστὰς πορεύσο-
" μαι πρὸς τὸν πατέρα μου· ϗ ἐρῶ αὐτῷ· Πά-
" τερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν, ϗ ἐνώπιόν σου· ϗ
" οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν
" με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε
" πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν
" ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ
" ἐσπλαγχνίσθη· ϗ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν
" τράχηλον αὐτοῦ, ϗ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε
" δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρα-
" νὸν, ϗ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κλη-
" θῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς
" δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν
" πρώτην, ϗ ἐνδύσατε αὐτὸν, ϗ δότε δακτύλιον
" εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ϗ ὑποδήματα εἰς τοὺς πό-
" δας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν,
" θύσατε· ϗ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS Galilaea.

“ ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς
“ ἦν, καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
“ Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ·
“ καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμ-
“ φωνίας καὶ χορῶν· καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν
“ παίδων αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ
“ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ
“ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι
“ ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ,
“ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ
“ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
“ εἶπε τῷ πατρί· Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω
“ σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ
“ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν
“ φίλων μου εὐφρανθῶ. Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος,
“ ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλ-
“ θεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.
“ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'
“ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστιν. Εὐφραν-
“ θῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
“ οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν,
“ καὶ εὑρέθη.”

§. 93. Christus, adhibita iniqui villici parabola, Discipulos suos edocet. Pharisæi redarguuntur.

...MPUS. ...D. 33. ...Pascha ...um. ...r Tabernaculorum et Dedicationis ...a.

LOCUS. Galilæa.

[y] Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· "Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου

[y] Luc. xvi. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

“ φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.”

Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· “Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστιν. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

“ Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν

EMPUS. A. D. 33. ...st Pascha ...tium. ...ter Ta...naculo...m et De...ationis ...a.

LOCUS. Galilæa.

" ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ
" ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχεύει.

" Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύ-
" σκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος
" καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν
" ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυ-
" λῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτα-
" σθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς
" τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχό-
" μενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ
" ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
" ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ·
" ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν
" τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων
" ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν,
" καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐ-
" τὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραὰμ, ἐλέησόν
" με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον
" τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν
" γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ
" ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι
" ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου,
" καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὅδε
" παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι
" τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα
" ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν
" πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilaea.

" ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· Ἐρωτῶ οὖν σε,
" πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα-
" τρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως δια-
" μαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν
" εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ
" Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας·
" ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πά-
" τερ Ἀβραάμ· ἀλλ', ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πο-
" ρευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ
" αὐτῷ· Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ
" ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πει-
" σθήσονται."

§. 94. *Christus Discipulos suos rursus et amplius edocet.*

[z] Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· " Ἀνένδεκτόν
" ἐστι μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρ-
" χεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περί-
" κειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς
" τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μι-
" κρῶν τούτων. Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ
" ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ·
" καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτά-
" κις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σέ, καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέ-
" ρας ἐπιστρέψῃ ἐπί σε, λέγων· Μετανοῶ· ἀφή-
" σεις αὐτῷ." Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ·

[z] Luc. xvii. 1—10.

...MPUS. D. 33. ...Pascha ...ium. ...r Tabernaculo- ...et Dedicationis ...

Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· "Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· Ἐκριζώθητι, ϗ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα, ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως· Παρελθὼν ἀνάπεσαι; ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, ϗ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω ϗ πίω· ϗ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ. Οὕτω ϗ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε· Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν."

LOCUS. Galilæa.

§. 95. *Samaritani Christum recipere nolunt. Jacobus et Johannes ab eo reprehenduntur, quod acerbius cum illis agi velint.*

[a] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, ϗ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. [b] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ϗ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας ϗ Γαλιλαίας. [c] Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου

[a] Luc. ix. 51. [b] Luc. xvii. 11.
[c] Luc. ix. 52—56.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS Samaria.

αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον· Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· "Οὐκ οἴδατε οἵου "πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου "οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ "σῶσαι." Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

§. 96. *Christus decem leprosos mundat.*

[d] Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόῤῥωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· "Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι." Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· "Οὐχὶ οἱ δέκα "ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέ"θησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ

[d] Luc. xvii. 12—19.

…MPUS. | LOCUS.
…D. 33. | Samaria.
…t Pascha
…um.
…r Ta-
…aculo-
…et De-
…tionis
…a.

"μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος." Καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε."

§. 97. *Pharisæi Christum interrogant, quandonam venturum sit Dei Regnum. Christi responsio.*

Probabiliter Judæa.

[e] Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· "Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· οὐδὲ ἐροῦσιν· Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν." Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· "Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν· καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ, ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν, εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει· οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον,

[e] Luc. xvii. 20. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS Probabilit Judæa.

" ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλȣν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμȣν·
" ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε
" πῦρ ϗ θεῖον ἀπ' ȣ̓ρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαν-
" τας. Κατὰ ταῦτα ἔσαι ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ
" ἀνθρώπȣ ἀποκαλύπτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
" ρᾳ, ὃς ἔσαι ἐπὶ τοῦ δώματος, ϗ τὰ σκεύη αὐτȣ̃
" ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ
" ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιςρεψάτω εἰς τὰ
" ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. Ὃς
" ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
" αὐτήν· ϗ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν, ζωογονήσει
" αὐτήν. Λέγω ὑμῖν· Ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται
" δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὁ εἷς παραληφθήσεται,
" καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἀλή-
" θȣσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἡ μία παραληφθήσεται,
" καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἐν τῷ
" ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, ϗ ὁ ἕτερος ἀφε-
" θήσεται." Καὶ ἀποκριθέντες λέγȣσιν αὐτῷ·
Ποῦ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅπου τὸ
" σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί."

§. 98. *Christus Discipulis suis parabolam quandam proponit, aliam vero nonnullis qui in se confidebant, tanquam justi.*

[f] Ἔλεγε δὲ ϗ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι ϗ μὴ ἐκκακεῖν, λέγων·

[f] Luc. xviii. 1—14.

MPUS. D. 33. t Pascha ium. er Ta- raculo- n et De- ationis a.

“ Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φο- LOCUS *Probabiliter* Judæa.
“ βέμενος, ϗ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. Χήρα
“ δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς
“ αὐτὸν, λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τȣ͂ ἀντι-
“ δίκȣ μȣ. Καὶ ȣ̓κ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον. Μετὰ
“ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ
“ φοβȣ͂μαι, ϗ ἄνθρωπον ȣ̓κ ἐντρέπομαι· διά γε
“ τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην,
“ ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη
“ ὑπωπιάζῃ με.” Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· “ Ἀκȣ́-
“ σατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ Θεὸς
“ οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτȣ͂
“ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας ϗ νυκτὸς, καὶ
“ μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν, ὅτι
“ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν
“ ὁ υἱὸς τȣ͂ ἀνθρώπȣ ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν
“ ἐπὶ τῆς γῆς;”

Εἶπε δὲ ϗ πρός τινας τȣ̀ς πεποιθότας ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, ϗ ἐξȣθενȣ͂ντας τȣ̀ς λοιπȣ̀ς, τὴν παραβολὴν ταύτην· “ Ἄνθρωποι δύο ἀνέ-
“ βησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρι-
“ σαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος
“ ςαθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· Ὁ
“ Θεὸς, εὐχαριςῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
“ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοι-
“ χοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. Νηςεύω δὶς
“ τȣ͂ σαββάτȣ, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS Probabiliter Judaea.

“Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων· Ὁ Θεὸς, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

§. 99. *Christus in Marthæ domo recipitur.*

Bethania.

[g] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. Ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· “Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.”

[g] Luc. x. 38. *ad fin.*

§. 100. *Christus Dedicationis festum Hierosolymis observat.*

[TE]MPUS. [A.]D. 33. [Pos]t Pascha [...]ium. [...] 25°. [...]i men-[sis] Judaici.

LOCUS. Hierosolyma.

[h] Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν. Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶντος. Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ “ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα “μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ἀλλ᾽ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· “οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς “εἶπον ὑμῖν. Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς “μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολου-“θοῦσί μοι· κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, “καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρ-“πάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. Ὁ πατήρ “μου, ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ “οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός “μου. Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.” Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “Πολλὰ καλὰ ἔργα “ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν “ἔργον λιθάζετέ με;” Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθά-

[h] Joh. x. 22—39.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Die 25°. noni mensis Judaici.

LOCUS. Hierosolyma.

ζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ
"νόμῳ ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε; Εἰ ἐκείνους
"εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ
"οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πατὴρ
"ἡγίασε, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέ-
"γετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ
"εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ
"πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πι-
"στεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ
"πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ."
Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

§. 101. *Christus, post Dedicationis festum, Bethabaram rursus petit, ibique commoratur, donec apta sit occasio Judæam repetendi.*

Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Bethabara.

[i] Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ, ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

[i] Joh. x. 40. *ad fin.*

§. 102. *Christus Lazarum a mortuis exsuscitat. Quæ miraculum illud consequantur.*

EMPUS. ... D. 33. ...r Dedi- tionis ...tum et ...artum ...scha.

LOCUS Bethabara.

[k] Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας ϗ Μάρθας τ͂ ἀδελφῆς αὐτῆς. Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. Ἀπέστειλαν ȣ̃ν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν, λέγȣσαι· Κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· “ Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς “ θάνατον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα “ δοξασθῇ ὁ υἱὸς τ͂ Θεȣ̃ δι᾽ αὐτῆς.” Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησȣ̃ς τὴν Μάρθαν, ϗ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, ϗ τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. Ἔπειτα μετὰ τȣ̃το λέγει τοῖς μαθηταῖς· “ Ἄγω- “ μεν εἰς τὴν Ἰȣδαίαν πάλιν.” Λέγȣσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββὶ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησȣ̃ς· “ Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; “ ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει· “ ὅτι τὸ φῶς τ͂ κόσμου τȣ́τȣ βλέπει. Ἐὰν δέ “ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει· ὅτι “ τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.” Ταῦτα εἶπε· ϗ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· “ Λάζαρος ὁ φίλος

[k] Joh. xi. 1—54.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS Bethabara

" ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυ-" πνίσω αὐτόν." Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ· " Λάζαρος " ἀπέθανε. Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύ-" σητε,) ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς " αὐτόν." Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

Bethania.

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι, ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν, δώσει σοι ὁ Θεός. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· " Ἀ-" ναστήσεται ὁ ἀδελφός σου." Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· " Ἐγώ " εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ,

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis Festum et Pascha.

LOCUS. Bethania.

" κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· ϗ πᾶς ὁ ζῶν ϗ πι-
" ςεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα.
" Πιςεύεις τοῦτο;" Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· ἐγὼ πεπίςευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριςὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθε, ϗ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, εἰποῦσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεςι, ϗ φωνεῖ σε. Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ ϗ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέςη ϗ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, ϗ ἐτάραξεν ἑαυτόν· καὶ εἶπε· " Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;" Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου ϗ ἴδε. Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Οὐκ ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν, πάλιν ἐμβριμώμενος

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS Bethania.

ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, ϗ λίθος ἐπέκειτο ἐπ᾽ αὐτῷ. Λέγει ὁ Ἰησοῦς· “Ἄρατε τὸν λίθον.” Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τȣ̃ τεθνηκότος Μάρθα· Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐςι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησȣ̃ς· “Οὐκ “εἶπόν σοι ὅτι, ἐὰν πιςεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν “τοῦ Θεȣ̃;” Ἦραν ȣ̃ν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησȣ̃ς ἦρε τȣ̀ς ὀφθαλμȣ̀ς ἄνω, ϗ εἶπε· “Πάτερ, εὐχαριςῶ σοι ὅτι ἤκου“σάς μου. Ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου “ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεςῶτα “εἶπον, ἵνα πιςεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέςειλας.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· “Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.” Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τȣ̀ς πόδας ϗ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “Λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε “ὑπάγειν.”

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰȣδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, ϗ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησȣ̃ς, ἐπίςευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τȣ̀ς Φαρισαίȣς, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησȣ̃ς. Συνήγαγον ȣ̃ν οἱ Ἀρχιερεῖς ϗ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιȣ̃μεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ. Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν ȣ̔́τω, πάντες πιςεύσȣσιν εἰς αὐτόν· ϗ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀρȣ̃σιν ἡμῶν ϗ τ̃

TEMPUS. A.D. 33. Inter Deditionis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Bethania.

τόπον καὶ τὸ ἔθνος. Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν· οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλά, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. Ἀπ᾽ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Oppidum Ephraïm.

§. 103. *Christus Judæam ingreditur. Pharisæi multa ab eo circa repudiandam uxorem quærunt.*

[l] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· [m] καί, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς, [n] καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

[l] Matth. xix. 1, 2. [m] Marc. x. 1.
[n] Matth. xix. 2—12.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Judæa.

Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ· Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτȣ̃ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν ϗ θῆλυ ἐποίησεν αὐτȣ̀ς; ϗ εἶπεν· Ἕνεκεν "τȣ́τȣ καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα ϗ τὴν "μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ "αὐτȣ̃, ϗ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥςε "ȣ̉κέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὃ ȣ̃ν ὁ Θεὸς "συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω." Λέγȣσιν αὐτῷ· Τί ȣ̃ν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποςασίȣ, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; Λέγει αὐτοῖς· "Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν "ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας "ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν ȣ̈τω. Λέγω "δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, "μοιχᾶται· ϗ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται." Λέγȣσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ ȣ̈τως ἐςὶν ἡ αἰτία τȣ̃ ἀνθρώπȣ μετὰ τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· "Οὐ πάντες χωρȣ̃σι τὸν λόγον τȣ̃τον, ἀλλ' οἷς "δέδοται. Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνȣ̃χοι, οἵτινες εὐνȣχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· "καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνȣ́χισαν ἑαυτοὺς

EMPUS. . D. 33. er Dedi- ionis tum et rtum scha.

"διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω." LOCUS. Judæa.

§. 104. *Christus puerulis imponit manus, et benedicit eis.*

[o] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· "Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [p] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν." Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, ηὐλόγει αὐτά.

§. 105. *Quid Christus responderit diviti cuidam adolescenti interroganti, quomodo ipse ad vitam æternam pervenire posset.*

[q] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμὼν εἷς, καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· "Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. [r] Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν

[o] Matth. xix. 13, 14. [p] Marc. x. 15, 16.
[q] Marc. x. 17, 18. [r] Matth. xix. 17—20.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Judæa.

" ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς." Λέγει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· " Τό· Οὐ φονεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καί· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν." Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; [s] Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· " Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν." Ὁ δὲ, στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

[t] Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, [u] λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· " Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται." Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· " Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν; Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν." Οἱ δὲ περισσῶς

[s] Marc. x. 21, 22. [t] Luc. xviii. 24.
[u] Marc. x. 23—27.

MPUS. D. 33. er Dedi- onis um et itum cha.

LOCUS. Judæa.

ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ τίς
δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
λέγει· “Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ’ οὐ
“παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ
“τῷ Θεῷ.”

x Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
“Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές
“μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς
“τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθί-
“σεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες
“τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ y οὐδείς
“ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς,
“ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ
“ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ
“λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τού-
“τῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ μη-
“τέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ
“ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Πολ-
“λοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ ἔσχα-
“τοι, πρῶτοι.

“z Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
“ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα
“πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπε-

x Matth. xix. 27—29. y Marc. x. 29—31.
z Matth. xx. 1—16.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS Judaea.

" λῶνα αὐτȣ̃. Συμφωνήσας δὲ μετὰ τ̃ ἐργα-
" τῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέςειλεν αὐτȣ̀ς
" εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτȣ̃. Καὶ ἐξελθὼν περὶ
" τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑςῶτας ἐν τῇ
" ἀγορᾷ ἀργούς· Κἀκείνοις εἶπεν· Ὑπάγετε καὶ
" ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, ϗ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον
" δώσω ὑμῖν. Οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν
" περὶ ἕκτην ϗ ἐννάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.
" Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν
" ἄλλȣς ἑςῶτας ἀργȣ̀ς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί
" ὧδε ἑςήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Λέ-
" γουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο.
" Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
" ἀμπελῶνα, ϗ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε. Ὀ-
" ψίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τ̃ ἀμπε-
" λῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς ἐρ-
" γάτας, ϗ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξά-
" μενος ἀπὸ τ̃ ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων. Καὶ
" ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον
" ἀνὰ δηνάριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνό-
" μισαν ὅτι πλείονα λήψονται· ϗ ἔλαβον καὶ
" αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
" κατὰ τȣ̃ οἰκοδεσπότου, λέγοντες· Ὅτι ȣ̃τοι οἱ
" ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν
" αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαςάσασι τὸ βάρος
" τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ ἀπο-
" κριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ

MPUS. “ σε· ἐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἆρον τὸ LOCUS.
D. 33. “ σὸν, καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ Judæa.
r Dedi- “ δοῦναι ὡς καί σοι. Ἢ ἐκ ἔξεςί μοι ποιῆσαι
nis “ ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πο-
m et “ νηρός ἐςιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; Οὕτως
tum “ ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι,
ha. “ ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ
“ ἐκλεκτοί.”

§. 106. *Christus, dum ascendit Hierosolymam, duodecim Discipulis privatim rursus prædicit, quæ esset deinde passurus.*

[a] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβἐντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τὸς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· “Ὅτι “ ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, [b] καὶ τε- “ λεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν “ προφητῶν, τῷ υἱῷ τἔ ἀνθρώπε. Παραδοθή- “ σεται γὰρ [c] τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμμα- “ τεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ· καὶ “ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμ- “ παῖξαι, καὶ μαςιγῶσαι, καὶ ςαυρῶσαι· καὶ “ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναςήσεται.” [d] Καὶ αὐτοὶ

[a] Marc. x. 32, 33.
[b] Luc. xviii. 31, 32.
[c] Matth. xx. 18, 19.
[d] Luc. xviii. 34.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Judaea.

οὐδὲν τούτων συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ϗ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

§. 107. *Jacobi Johannisque ambitiosa petitio.*

[e] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα, καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· "Τί θέλεις;" Λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, ϗ εἷς ἐξ εὐωνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· "Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. "Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πί-"νειν, ϗ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βα-"πτισθῆναι;" Λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, "καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισ-"θήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ "εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς "ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου." Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· "Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατα-"κυριεύουσιν αὐτῶν, ϗ οἱ μεγάλοι κατεξουσιά-"ζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· "ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι,

[e] Matth. xx. 20—28.

MPUS. D. 33. r Dedi- mis .m et ..um ha.

"ἔστω ὑμῶν διάκονος· καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν LOCUS. Judæa.
"εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος. Ὥσπερ ὁ υἱὸς
"τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ δια-
"κονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
"ἀντὶ πολλῶν."

§. 108. *Christus cæco Bartimæo, prope Hiericho, visum reddit.*

[f] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου Hiericho. αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. [g] Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ [h] ἤρξατο κράζειν, καὶ λέγειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε. Ὁ δὲ, ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Τί θέλεις ποιήσω σοι;" Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββουνὶ, ἵνα ἀναβλέψω. [i] Σπλαγχνισθεὶς ὁ Ἰησοῦς,

[f] Marc. x. 46. [g] Luc. xviii. 36—38.
[h] Marc. x. 47—51. [i] Matth. xx. 34.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCU[S] Hiericho.

[k] εἶπεν αὐτῷ· "Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ "σε." Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

[l] Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ.

§. 109. *Christus publicanorum principem, nomine Zacchæum, invisit.*

Prope Hi[e]rosolymam.

[m] Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· "Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον "γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι." Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες· Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· Ἰδού, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ

[k] Luc. xviii. 42. *ad fin.* [l] Luc. xix. 1.
[m] Luc. xix. 2—26.

[...]IPUS. πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· “Ὅτι σήμερον σωτη- LOCUS.
[...]). 33. “ρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐ- Prope Hierosolymam.
Dedi-nis [...]rm et [...]um [...]ha.
“τὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς
“τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπο-
“λωλός.”

Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, ϗ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν οὖν·
“Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν
“μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέ-
“ψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν
“αὐτοῖς δέκα μνᾶς, ϗ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πραγ-
“ματεύσασθε ἕως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται
“αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, ϗ ἀπέστειλαν πρεσβείαν
“ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βα-
“σιλεῦσαι ἀφ᾽ ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπαν-
“ελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ
“εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς
“ἔδωκε τὸ ἀργύριον· ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγ-
“ματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων·
“Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.
“Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν
“ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων
“ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος,
“λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.
“Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOC[US] Prope [Hie]rosolymam.

“ πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ
“ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.
“ Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ·
“ αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
“ Λέγει δὲ αὐτῷ· Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε,
“ πονηρὲ δοῦλε· ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστη-
“ ρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ
“ ἔσπειρα. Καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν
“ μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν
“ τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν
“ εἶπεν· Ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε
“ τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ·
“ Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
“ παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
“ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
“ Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελή-
“ σαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς, ἀγάγετε
“ ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.” Καὶ
εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

§. 110. *Christus, sex diebus ante Pascha, Bethaniam venit.*

Prope quartum Pascha.

[n] Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. Ἐζήτουν οὖν τὸν

[n] Joh. xi. 55. *ad fin.*

MPUS. D. 33. …e quar- Pas- | LOCUS. Prope Hierosolymam.

Ἰησȣ̃ν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστη-
κότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
ἑορτήν; Δεδώκεισαν δὲ ϗ οἱ Ἀρχιερεῖς ϗ οἱ Φα-
ρισαῖοι ἐντολὴν, ἵνα, ἐάν τις γνῷ πȣ̃ ἐστι, μηνύσῃ,
ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

…ies quar- Pas- | Bethania.

[o] Ὁ ȣ̃ν Ἰησȣ̃ς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλ-
θεν εἰς Βηθανίαν, ὅπȣ ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκὼς,
ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. [p] Ἔγνω ȣ̃ν ὄχλος πολὺς
ἐκ τῶν Ἰȣδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι· ϗ ἦλθον ȣ̓ διὰ τὸν
Ἰησȣ̃ν μόνον, ἀλλ' ἵνα ϗ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν
ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβȣλεύσαντο δὲ οἱ Ἀρχιε-
ρεῖς ἵνα ϗ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ
δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, ϗ ἐπίστευον εἰς
τὸν Ἰησȣ̃ν.

§. 111. *Christus, medios inter Discipulorum ingentisque hominum multitudinis plausus, Hierosolymam pergit. Quæ ibi acta sint.*

…ique …ante …tum …ha.

[q] Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν
ἑορτὴν, ἀκȣ́σαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησȣ̃ς εἰς Ἱερο-
σόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, ϗ ἐξῆλθον
εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ.

Bethpage, Bethania, et mons Oliveti.

[r] Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ
Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλȣ́μενον ἐλαιῶν,
ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃, εἰπών· "Ὑπά-

[o] Joh. xii. 1.
[p] Joh. xii. 9—11.
[q] Joh. xii. 12, 13.
[r] Luc. xix. 29—35.

TEMPUS.
A. D. 33.
Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCU[S]
Bethp[...]
Betha[...]
et mon[...]
Oliveti.

γετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπο-
“ ρευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν
“ οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες
“ αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ·
“ Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ· Ὅτι ὁ Κύ-
“ ριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.” Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· Τί λύετε τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν· [s] καθώς ἐστι γεγραμμένον· Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδού, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. [t] Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.

Bethani[a]
inter et
montis
veti des[...]
sum.

[s] Joh. xii. 14—18. [t] Marc. xi. 8.

MPUS. D. 33. nque ante rtum ha.

LOCUS. Montis Oliveti descensus.

[u] Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τȣ̃ ὄρȣς τ̃ ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων· [x] ϗ ἔκραζον· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίȣ, ὁ βασιλεὺς τȣ̃ Ἰσραήλ. [y] Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίȣ, τȣ̃ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. [z] Καί * τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τȣ̃ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σȣ. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Λέγω ὑμῖν ὅτι, ἐὰν ȣ̂τοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται."

Montis Oliveti descensum inter et Hierosolymam.

Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τ̃ πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων· "Ὅτι εἰ ἔγνως ϗ σὺ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σȣ ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σȣ· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξȣσιν ἡμέραι ἐπί σε, ϗ περιβαλȣ̃σιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσȣσί σε, ϗ συνέξουσί σε πάντοθεν· ϗ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σȣ ἐν σοί· ϗ ȣ̓κ ἀφήσȣσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν ȣ̓κ ἔγνως τὸν καιρὸν τ̃ ἐπισκοπῆς σου."

* Οἱ ȣ̂ν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτȣ́ς· Θεωρεῖτε ὅτι ȣ̓κ ὠφελεῖτε ȣ̓δέν; ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτȣ̃ ἀπῆλθεν. Joh. xii. 19.

[u] Luc. xix. 37. [x] Joh. xii. 13.
[y] Marc. xi. 10. [z] Luc. xix. 39—44.

TEMPUS. A. D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCUS Hierosolyma.

[a] Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς ἐστιν οὗτος; Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας. [b] Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκτησαν· καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· "Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, "Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρ- "τίσω αἶνον;"

[c] Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. Ἔρχεται Φίλιππος, καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· "Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς "τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ "ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, "αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν "καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ

[a] Matth. xxi. 10, 11. [b] Matth. xxi. 14—16.
[c] Joh. xii. 20—36.

MPUS. D. 33. ique ante rtum ha.

LOCUS. Hierosolyma.

“ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
“ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
“ αὐτήν. Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολου-
“ θείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ
“ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει
“ αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχή μου τετά-
“ ρακται· καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς
“ ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν
“ ὥραν ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα.”
Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα, καὶ
πάλιν δοξάσω. Ὁ οὖν ὄχλος, ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας,
ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι. Ἄλλοι ἔλεγον· Ἄγ-
γελος αὐτῷ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν· “ Οὐ δι᾽ ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ
“ δι᾽ ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου·
“ νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται
“ ἔξω. Κἀγὼ, ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάν-
“ τας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.” Τοῦτο δὲ ἔλεγε,
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ
τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
πῶς σὺ λέγεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; Εἶπεν
οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “ Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ
“ φῶς μεθ᾽ ὑμῶν ἐστι· περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς
“ ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ
“ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

TEMPUS. A. D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma.

"Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα "υἱοὶ φωτὸς γένησθε." Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ [d] ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ των δώδεκα, [e] καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

Bethania.

[f] Τοσαῦτα δὲ αὐτῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, ἐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, κὴ ὁ βραχίων Κυρίȣ τίνι ἀπεκαλύφθη; Διὰ τȣτο ἐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· Τετύφλωκεν αὐτῶν τȣς ὀφθαλμȣς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, κὴ ἐπιστραφῶσι, κὴ ἰάσωμαι αὐτȣς. Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτȣ, κὴ ἐλάλησε περὶ αὐτȣ. Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τȣς Φαρισαίους ἐχ ὡμολόγȣν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τȣ Θεȣ.

Hierosolyma.

Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· "Ὁ πιστεύων εἰς "ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμ-"ψαντά με. Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν "πέμψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τ κόσμον ἐλή-

[d] Marc. xi. 11. [e] Matth. xxi. 17.
[f] Joh. xii. 37. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante Pascha.

"λυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιςεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκο-
"τίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ ἐάν τίς μȣ ἀκούσῃ τῶν
"ῥημάτων, καὶ μὴ πιςεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν·
"οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
"σώσω τὸν κόσμον. Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ
"λαμβάνων τὰ ῥήματά μȣ, ἔχει τὸν κρίνοντα
"αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐ-
"τὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτȣ̃
"ȣ̓κ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός
"μοι ἐντολὴν ἔδωκε τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. Καὶ
"οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτȣ̃ ζωὴ αἰώνιός ἐςιν. Ἃ
"ȣ̃ν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ Πατὴρ,
"ȣ̈́τω λαλῶ."

LOCUS. Hierosolyma.

§. 112. *Ficus infructuosa. Templum expurgatum.*

Quatuor dies ante Pascha.

[g] Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βη- θανίας, ἐπείνασε. Καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν ἔχȣσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τὶ ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, ȣ̓δὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη- σȣ̃ς εἶπεν αὐτῇ· "Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα "μηδεὶς καρπὸν φάγοι." Καὶ ἤκȣον οἱ μαθη- ταὶ αὐτȣ̃.

Bethaniam inter et Hierosolymam.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησȣ̃ς εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τȣ̀ς πω- λȣ̃ντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τρα

Hierosolyma: Templum.

[g] Marc. xi. 12—17.

TEMPUS. A. D. 33. Quatuor dies ante quartum Pascha.

LOCUS: Hierosolyma: Templum.

πέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς, κατέστρεψε· καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τὶς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· "Οὐ γέγραπται· Ὅτι ὁ "οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι "τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπή-"λαιον λῃστῶν." [h] Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ· καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων. [i] Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

§. 113. *Discipuli Ficum penitus exaruisse observant.*

Tres dies ante quartum Pascha.

Bethania inter et Hierosolymam.

[k] Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· Ῥαββὶ, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· "Ἔχετε πίστιν Θεοῦ. Ἀμὴν γὰρ λέγω "ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἄρθητι, "καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ "ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέ-"γει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο "λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι "αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε· καὶ ἔσται

[h] Luc. xix. 47. *ad fin.* [i] Marc. xi. 19.
[k] Marc. xi. 20—26.

[...]MPUS. A. D. 33. [...]s dies [...]e quar-[...]n Pas-[...]

"ὑμῖν· Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν."

LOCUS. Bethaniam inter et Hierosolymam.

§. 114. *Christo sermo habitus cum summis Sacerdotibus, Scribis, et Senioribus, in Templo.*

Hierosolyma: Templum.

[l] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ [m] διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, [n] ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι· καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι." Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. Καὶ ἀποκρι-

[l] Marc. xi. 27. [m] Luc. xx. 1.
[n] Marc. xi. 27. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

θέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· “Οὐδὲ ἐγὼ “λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.”

[o] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· “[p] Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν “τῷ πρώτῳ εἶπε· Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐρ-“γάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς “εἶπεν· Οὐ θέλω. Ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς “ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν “ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἐγὼ, κύ-“ριε. Καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε “τὸ θέλημα τοῦ πατρός;” Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· “Ἀμὴν λέγω “ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν “ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἦλθε γὰρ “πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ “ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι “ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμε-“λήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.”

“Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός “τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπε-“λῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν “ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ “ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. [q] Καὶ “ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον,

[o] Marc. xii. 1. [p] Matth. xxi. 28—33.
[q] Luc. xx. 10—17.

[T]EMPUS. [A.] D. 33. [...]s dies [...]e quar[ta] [...]a Pas[cha].

“ ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ·
“ οἱ δὲ γεωργοὶ, δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν
“ κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον·
“ οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες,
“ ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι
“ τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέ-
“ βαλον. Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί
“ ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν·
“ ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. Ἰδόντες
“ δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς,
“ λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε,
“ ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κλη-
“ ρονομία. Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμ-
“ πελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς
“ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει
“ τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα
“ ἄλλοις.” Ἀκούσαντες δὲ εἶπον· Μὴ γένοιτο.
Ὁ δὲ, ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· “ Τί οὖν ἐστι τὸ
“ γεγραμμένον τοῦτο; Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν
“ οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
“ γωνίας· [r] παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι
“ θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Διὰ τοῦτο
“ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βασι-
“ λεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς
“ καρποὺς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

[r] Matth. xxi. 42—44.

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

" τȣ̃τον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, " λικμήσει αὐτόν." [s] Καὶ ἐζήτησαν οἱ Ἀρχιερεῖς ϗ οἱ Γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ϗ ἐφοβήθησαν τ̃ λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

[t] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων· " Ὡμοιώθη ἡ βα- " σιλεία τ̃ ȣ̓ρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅςις ἐποί- " ησε γάμȣς τῷ υἱῷ αὐτȣ̃· ϗ ἀπέςειλε τȣ̀ς δȣ́- " λους αὐτοῦ καλέσαι τȣ̀ς κεκλημένους εἰς τȣ̀ς " γάμους· ϗ ȣ̓κ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέ- " ςειλεν ἄλλους δȣ́λους, λέγων· Εἴπατε τοῖς κε- " κλημένοις· Ἰδοὺ, τὸ ἄριςόν μου ἡτοίμασα, οἱ " ταῦροί μȣ ϗ τὰ σιτιςὰ τεθυμένα, ϗ πάντα " ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τȣ̀ς γάμȣς. Οἱ δὲ ἀμελή- " σαντες, ἀπῆλθον· ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ " δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτȣ̃· οἱ δὲ λοιποὶ, κρα- " τήσαντες τȣ̀ς δȣ́λȣς αὐτȣ̃, ὕβρισαν, καὶ ἀπέ- " κτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη· " καὶ πέμψας τὰ ςρατεύματα αὐτȣ̃, ἀπώλεσε " τȣ̀ς φονεῖς ἐκείνους, ϗ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέ- " πρησε. Τότε λέγει τοῖς δȣ́λοις αὐτȣ̃· Ὁ μὲν " γάμος ἕτοιμός ἐςιν, οἱ δὲ κεκλημένοι ȣ̓κ ἦσαν " ἄξιοι. Πορεύεσθε ȣ̃ν ἐπὶ τὰς διεξόδȣς τ̃ ὁδῶν,

[s] Luc. xx. 19. [t] Matth. xxii. 1—14.

TEMPUS. A. D. 33. tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

" καὶ ὅσους ἂν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.
" Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς
" συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ
" ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.
" Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνα-
" κειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον
" ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἑταῖρε, πῶς
" εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ
" ἐφιμώθη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς δια-
" κόνοις· Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε
" αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
" ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
" των. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκ-
" λεκτοί."

§. 115. *Pharisæi, et Herodiani, Sadducæi simul, et quidam e Pharisæis, qui Scriba erat, Christum interrogant. Christus vicissim interrogat Pharisæos.*

[u] Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, [x] ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· [y] Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν

[u] Matth. xxii. 15, 16. [x] Luc. xx. 20, 21.
[y] Matth. xxii. 16—21.

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, ϗ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε· "Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου." Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;" Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· "Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, ϗ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ." [z] Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· ϗ, θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν, [a] ϗ ἀφέντες αὐτὸν, ἀπῆλθον.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· ϗ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ϗ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε· ϗ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως ϗ ὁ δεύτερος, ϗ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ

[z] Luc. xx. 26. [a] Matth. xxii. 22—29.

TEMPUS. A. D. 33. ...es dies ...e quar- ...n Pas- ...a.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

ἔσχον αὐτήν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· "Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, "μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. [b] Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶ-"νος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται· οἱ "δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, "καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦ-"σιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται. Οὔτε γὰρ ἀπο-"θανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ "υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. "[c] Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ "ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου "ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων· Ἐγὼ ὁ Θεὸς "Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰα-"κώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς "ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε." [d] Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, [e] ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· "Ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν· Ἄκουε Ἰσ-"ραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι·

[b] Luc. xx. 34—36.
[c] Marc. xii. 26, 27.
[d] Matth. xxii. 33—36.
[e] Marc. xii. 28—31.

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

" ϗ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης
" τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ϗ ἐξ
" ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.
" Αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ὁμοία,
" αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
" [f] Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νό-
" μος ϗ οἱ προφῆται κρέμανται." [g] Καὶ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Γραμματεύς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι Θεὸς, ϗ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· " Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ
" Θεοῦ."

[h] Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· " Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ
" Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι;" Λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς· " Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύ-
" ματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων· Εἶπεν ὁ
" Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως
" ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

[f] Matth. xxii. 40. [g] Marc. xii. 32—34.
[h] Matth. xxii. 41. *ad fin.*

MPUS. D. 33. s dies quar- Pas- 1.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

“ Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς “ αὐτοῦ ἐστι;” Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

§. 116. *Christus, discipulis et magna hominum turba audientibus, Scribas et Pharisæos divina quadam eloquentia coram redarguit.*

[i] Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων· “ Ἐπὶ τῆς Μωσέως “ καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς ϗ οἱ Φα-“ ρισαῖοι. Πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τη-“ ρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα “ αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, ϗ οὐ ποιοῦσι. “ Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα ϗ δυσβάστακτα, “ ϗ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ “ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά. “ Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ “ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. Πλατύνουσι δὲ τὰ “ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσ-“ πεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν· φιλοῦσί τε τὴν πρω-“ τοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, ϗ τὰς πρωτοκαθε-“ δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς “ ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ϗ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-“ πων, Ῥαββὶ, Ῥαββί. Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε

[i] Matth. xxiii. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"Ῥαββί· εἷς γάρ ἐςιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ "Χριςός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐςε. Καὶ "πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς "γάρ ἐςιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. "Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐςιν "ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριςός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, "ἔςαι ὑμῶν διάκονος. Ὅςις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, "ταπεινωθήσεται· καὶ ὅςις ταπεινώσει ἑαυτὸν, "ὑψωθήσεται. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ "Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰ-"κίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευ-"χόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον "κρίμα. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φα-"ρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν "τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ "οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε "εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρι-"σαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι περιάγετε τὴν θά-"λασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσ-"ήλυτον· καὶ, ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν "γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ "τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, "οὐδέν ἐςιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ "ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μεί-"ζων ἐςὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν "χρυσόν; Καί· Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσια-

…MPUS. D. 33. …s dies …e quar- …a Pas- .

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

“ στηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ
“ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί·
“ τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ
“ ἁγιάζον τὸ δωρον; Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυ-
“ σιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
“ ἐπάνω αὐτοῦ. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμ-
“ νύει ἐν αὐτῷ, ϗ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν. Καὶ
“ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ
“ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
“ Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς ϗ Φαρισαῖοι, ὑπο-
“ κριταί· ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, ϗ τὸ
“ ἄνηθον, ϗ τὸ κύμινον· ϗ ἀφήκατε τὰ βαρύ-
“ τερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, ϗ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν
“ πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφι-
“ έναι. Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώ-
“ νωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ
“ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί·
“ ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς
“ παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς ϗ
“ ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶ-
“ τον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου ϗ τῆς παροψίδος, ἵνα
“ γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. Οὐαὶ
“ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί·
“ ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵ-
“ τινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ
“ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, ϗ πάσης ἀκαθαρσίας.

TEMPUS.
A. D. 33.
Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS.
Hierosolyma: Templum.

“ Οὕτω ϗ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεςοί ἐςε ὑποκρίσεως ϗ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς ϗ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, ϗ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων· καὶ λέγετε· Εἰ ἦμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. Ὥςε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐςε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποςέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, ϗ σοφοὺς, ϗ γραμματεῖς· ϗ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε ϗ ςαυρώσετε, ϗ ἐξ αὐτῶν μαςιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, ϗ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαςηρίου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεςαλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ

TEMPUS. A. D. 33. ...es dies ...te quar- ...m Pas- ...a.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

" νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, κ̀ οὐκ ἠθε-
" λήσατε; Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρη-
" μος. Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μή με ἴδητε ἀπ'
" ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
" ἐν ὀνόματι Κυρίου."

§. 117. *Christus viduæ mulieris munusculum amplis divitum muneribus anteponit.*

Gazophylacium in Templo.

[k] Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· κ̀ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·
" Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
" πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ
" γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύ-
" οντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως
" αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον
" αὐτῆς."

[k] Marc. xii. 41. *ad fin.*

§. 118. *Christus, e Templo ultimum egressus, ejus eversionem prædicit. Idem, in Oliveti monte sedens, quatuor e suis discipulis edocet, quænam futura essent signa adventus sui, ad exscindendos Judæos, et finiendam dispensationem Mosaïcam.*

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS Hierosolyma.

[l] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· "Βλέπεις ταύτας τὰς
"μεγάλας οἰκοδομάς; [m] ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν
"αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ κατα-
"λυθήσεται."

Mons Oliveti.

[n] Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας· Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· "Βλέ-
"πετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. [o] Πολλοὶ γὰρ
"ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ἐγώ
"εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι· [p] καὶ
"ὁ καιρὸς ἤγγικε. Μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω
"αὐτῶν. Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκα-

[l] Marc. xiii. 1, 2. [m] Luc. xxi. 6.
[n] Marc. xiii. 3—5. [o] Matth. xxiv. 5.
[p] Luc. xxi. 8—11.

:MPUS. “ ταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γε- LOCUS.
D. 33. “ νέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.” Mons Oliveti.
s dies Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· “Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ
e quar- “ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοί τε
a Pas- “ μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ
“ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ με-
“ γάλα ἔσται. [q] Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. [r] Πρὸ
“ δὲ τούτων ἁπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς
“ χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς
“ συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασι-
“ λεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.
“ Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. Θέσθε οὖν
“ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾷν ἀπολο-
“ γηθῆναι. Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σο-
“ φίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντι-
“ στῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. [s] Καὶ
“ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί. [t] Παρα-
“ δώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πα-
“ τὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς,
“ καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισού-
“ μενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. [u] Καὶ
“ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.
“ [x] Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται,
“ καὶ πλανήσουσι πολλούς. Καὶ διὰ τὸ πλη-

[q] Marc. xiii. 9.
[r] Luc. xxi. 12—15.
[s] Matth. xxiv. 10.
[t] Marc. xiii. 12, 13.
[u] Luc. xxi. 18.
[x] Matth. xxiv. 11—16.

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

“ θυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη
“ τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
“ σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐ-
“ αγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς
“ μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ
“ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη-
“ μώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου,
“ ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·)
“ τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη·
“ ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβαινέτω ἆραί τι ἐκ
“ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρε-
“ ψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. [y] Ὅτι
“ ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι
“ πάντα τὰ γεγραμμένα. [z] Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν
“ γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν ἐκεί-
“ ναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ
“ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαβ-
“ βάτῳ. [a] Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι
“ θλίψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτί-
“ σεως ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ
“ γένηται. [b] Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας,
“ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη·
“ καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι
“ πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. [c] Καὶ εἰ μὴ ἐκο-

[y] Luc. xxi. 22.
[z] Matth. xxiv. 19, 20.
[a] Marc. xiii. 19.
[b] Luc. xxi. 24.
[c] Matth. xxiv. 22—29.

MPUS. D. 33. s dies quar- Pas-

LOCUS. Mons Oliveti.

" κολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη
" πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθή-
" σονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν τις ὑμῖν
" εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύ-
" σητε. Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ
" ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ
" τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς
" ἐκλεκτούς. Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν. Ἐὰν οὖν
" εἴπωσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί· μὴ ἐξ-
" έλθητε. Ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πιστεύ-
" σητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
" ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται
" καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπου γὰρ
" ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.
" Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων
" ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει
" τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ
" οὐρανοῦ. [d] Καὶ ἔσται [e] ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν
" ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου· ἀπο-
" ψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας
" τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις
" τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. [f] Καὶ τότε φανή-
" σεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ
" οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
" γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον

[d] Luc. xxi. 25. [e] Luc. xxi. 25, 26.
[f] Matth. xxiv. 30, 31.

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

" ἐπὶ τῶν νεφελῶν τȣ͂ οὐρανȣ͂, μετὰ δυνάμεως ϗ
" δόξης πολλῆς. Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους
" αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ
" ἐπισυνάξȣσι τȣ̀ς ἐκλεκτȣ̀ς αὐτȣ͂ ἐκ τ͂ τεσσά-
" ρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων ȣ̓ρανῶν ἕως ἄκρων αὐ-
" τῶν.

" [g]Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύ-
" ψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι
" ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

" [h]Ἀπὸ δὲ τ͂ συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
" ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς, ϗ
" τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέ-
" ρος. Οὕτω ϗ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦ-
" τα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις [i]ἡ
" βασιλεία τȣ͂ Θεȣ͂. [k]Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
" παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα
" γένηται. Ὁ ȣ̓ρανὸς ϗ ἡ γῆ παρελεύσονται,
" οἱ δὲ λόγοι μȣ οὐ μὴ παρέλθωσι. [l]Περὶ δὲ
" τ͂ ἡμέρας ἐκείνης ϗ τῆς ὥρας ȣ̓δεὶς οἶδεν, ȣ̓δὲ οἱ
" ἄγγελοι οἱ ἐν ȣ̓ρανῷ, ȣ̓δὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πα-
" τήρ. [m]Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τȣ͂ Νῶε, ȣ̔́τως
" ἔσται ϗ ἡ παρȣσία τȣ͂ υἱȣ͂ τȣ͂ ἀνθρώπȣ. Ὥσπερ
" γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τȣ͂ κατα-
" κλυσμȣ͂ τρώγοντες ϗ πίνοντες, γαμȣ͂ντες καὶ

g Luc. xxi. 28.
h Matth. xxiv. 32, 33.
i Luc. xxi. 31.
k Matth. xxiv. 34, 35.
l Marc. xiii. 32.
m Matth. xxiv 37—41.

TEMPUS. ... D. 33. ...es dies ...te quar- ...m Pas- ...a.

LOCUS. Mons Oliveti.

" ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε
" εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ
" κατακλυσμὸς, ϗ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔϛαι ϗ
" ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο
" ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραλαμβάνεται,
" ϗ ὁ εἷς ἀφίεται. Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι·
" μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.
" [n] Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν
" ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ
" μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς
" ἐπιϛῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὡς παγὶς γὰρ ἐπε-
" λεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσ-
" ωπον πάσης τῆς γῆς.

" [o] Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ
" κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε,
" ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ
" κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν
" εἴασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο
" ϗ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε
" ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

" [p] Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν
" αὐτοῦ, ϗ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ϗ
" ἑκάϛῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, ϗ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο
" ἵνα γρηγορῇ. [q] Τίς ἄρα ἐϛὶν ὁ πιϛὸς δοῦλος
" ϗ φρόνιμος, ὃν κατέϛησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς

[n] Luc. xxi. 34, 35. [o] Matth. xxiv. 42—44.
[p] Marc. xiii. 34. [q] Matth. xxiv. 45. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

“ θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν
“ ἐν καιρῷ; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλ-
“ θὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
“ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ-
“ χουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ
“ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
“ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν· ϗ ἄρξηται τύπ-
“ τειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ ϗ πίνειν μετὰ τῶν
“ μεθυόντων· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
“ ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, ϗ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γι-
“ νώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος
“ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ
“ κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [r] Γρηγο-
“ ρεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰ-
“ κίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτορο-
“ φωνίας, ἢ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς
“ καθεύδοντας. Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω,
“ Γρηγορεῖτε.

“ [s] Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
“ δέκα παρθένοις, αἵτινες, λαβοῦσαι τὰς λαμ-
“ πάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμ-
“ φίου. Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ
“ πέντε μωραί. Αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς
“ λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν
“ ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς
“ ἀγγείοις αὐτῶν, μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

[r] Marc. xiii. 35. *ad fin.* [s] Matth. xxv. 1—30.

MPUS. " Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσαξαν πᾶσαι LOCUS.
D. 33. " καὶ ἐκάθευδον. Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέ- Mons Oliveti.
s dies quar- " γονεν· Ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέρχεσθε
Pas- " εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶ-
" σαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, ϗ ἐκόσμησαν τὰς
" λαμπάδας αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρο-
" νίμοις εἶπον· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι
" αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθη-
" σαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι· Μήποτε οὐκ
" ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον
" πρὸς τοὺς πωλοῦντας, ϗ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.
" Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ
" νυμφίος, ϗ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς
" τοὺς γάμους, ϗ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὕστερον δὲ
" ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι·
" Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκρι-
" θεὶς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.
" Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν
" οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
" χεται.

" Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε
" τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ
" ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ϗ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τά-
" λαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν
" ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. Πο-
" ρευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργά-
" σατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τά-

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

" λαντα. Ὡσαύτως ϗ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ
" αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαϐὼν, ἀπελ-
" θὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, ϗ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύ-
" ριον ꙋ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν
" ἔρχεται ὁ κύριος τ̃ δούλων ἐκείνων, ϗ συναίρει
" μετ' αὐτῶν λόγον. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ
" πέντε τάλαντα λαϐὼν, προσήνεγκεν ἄλλα
" πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε, πέντε τά-
" λαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τά-
" λαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ
" κύριος αὐτȣ̃· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιςέ· ἐπὶ
" ὀλίγα ἦς πιςὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταςήσω·
" εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίȣ σȣ. Προσ-
" ελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαϐὼν, εἶπε·
" Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε,
" ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη
" αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
" πιςέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιςὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
" καταςήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν ꙋ κυρίου
" σȣ. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰ-
" ληφὼς, εἶπε· Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ
" ἄνθρωπος, θερίζων ὅπȣ ἐκ ἔσπειρας, ϗ συν-
" άγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· ϗ φοϐηθεὶς, ἀπ-
" ελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σȣ ἐν τῇ γῇ· ἴδε,
" ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ
" εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις
" ὅτι θερίζω ὅπȣ ἐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν

TEMPUS. A.D. 33. ...es dies ...e quar- ...n Pas- ...a.

LOCUS. Mons Oliveti.

" οὐ διεσκόρπισα; ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύ-
" ριόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομι-
" σάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν ἀπ'
" αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ
" δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθή-
" σεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
" ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ
" τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ
" ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
" τῶν ὀδόντων."

§. 119. *Describit Christus, quid extremo die futurum sit. Quid Christus toto hujus hebdomadis tempore egerit.*

" [t] Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
" δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ'
" αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.
" Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα
" τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
" ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
" τῶν ἐρίφων. Καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
" δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε
" ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε
" οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομή-
" σατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ
" καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώ-

[t] Matth. xxv. 31. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

" κατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, ϗ ἐποτίσατέ με·
" ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ
" περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ
" με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με.
" Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέ-
" γοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ϗ
" ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;
" Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, ϗ συνηγάγομεν;
" ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλομεν; Πότε δέ σε
" εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν
" πρός σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ
" αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε
" ἑνὶ τȢ́των τῶν ἀδελφῶν μȢ τ̃ ἐλαχίςων, ἐμοὶ
" ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων·
" Πορεύεσθε ἀπ' ἐμȢ̃ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ
" τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ
" τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γὰρ, καὶ
" οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ
" ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγά-
" γετέ με· γυμνὸς, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀ-
" σθενὴς ϗ ἐν φυλακῇ, ϗ Ȣ̓κ ἐπεσκέψασθέ με.
" Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ ϗ αὐτοὶ, λέγοντες·
" Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα,
" ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ,
" καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθή-
" σεται αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ'
" ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίςων,

TEMPUS. A. D. 33. ...es dies ...e quarta ...n Pascha.

" οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗ-
" τοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν
" αἰώνιον."

LOCUS. Mons Oliveti.

[u] Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

§. 120. *Quæ peracta sunt quarto illius hebdomadis die, quo Christus crucifixus est.*

...o dies ...e quarta ...n Pascha.

Bethania.

[x] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
" Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνε-
" ται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
" σταυρωθῆναι."

Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα· καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, [y] ἐποίησαν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς

[u] Luc. xxi. 37. *ad fin.* [x] Matth. xxvi. 1—6.
[y] Joh. xii. 2, 3.

TEMPUS. A. D. 33. Duo dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Bethania.

ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. [z] Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν. [a] Λέγει οὖν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· “Ἄφες αὐτήν· τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. [b] Ὃ εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.”

Hierosolyma.

[c] Εἰσῆλθε δὲ ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ, πῶς αὐτὸν παρα-

[z] Matth. xxvi. 8.
[a] Joh. xii. 4—8.
[b] Marc. xiv. 8, 9.
[c] Luc. xxii. 3—5.

[T]EMPUS. [A.] D. 33. [Ho]c dies [D]e quar-[t]a [a]n Pas-[cha]. LOCUS. Hierosolyma.

δῷ αὐτοῖς. Καὶ [d] εἶπε· Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. [e] Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

[d] Matth. xxvi. 15. [e] Luc. xxii. 6.

FINIS PARTIS QUINTÆ.

PARS VI.

QUÆ ACTA SUNT PER TRES DIES, A DIE QUO QUARTUM PASCHA OCCISUM EST, AD USQUE FINEM DIEI QUI RESURRECTIONEM PRÆCESSIT.

§. 121. *Christus ad celebrandum Pascha sese accingit.*

[TEMPU]S. [A.] D. 33. [Pochi dì] ante [qua]rtum [Pas]cha. — LOCUS. Bethania.

[a] Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων, [b] ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, [c] προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; [d] Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών· “ [e] Ὑπάγετε εἰς
“ τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κε-
“ ράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ.
“ Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ,
“ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· Ποῦ ἐστι τὸ κατά-
“ λυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
“ φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα

[a] Matth. xxvi. 17.
[b] Luc. xxii. 7.
[c] Matth. xxvi. 17.
[d] Luc. xxii. 8.
[e] Marc. xiv. 13—16.

TEMPUS. A. D. 33. Dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Bethania.

“ ἐστρωμένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.” Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτȣ͂, ϰ᾽ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, ϰ᾽ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· ϰ᾽ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

§. 122. *Christus cum duodecim discipulis discumbit. Exoritur inter duodecim discipulos ambitiosa contentio.*

Quartum Pascha.

Hierosolyma.

[f] Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο [ὁ Ἰησοῦς] μετὰ τῶν δώδεκα. [Καὶ] [g] εἰδὼς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτȣ͂ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τȣ͂ κόσμȣ τούτȣ πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τȣ̀ς ἰδίȣς τȣ̀ς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτȣ́ς. [h] Καὶ εἶπε πρὸς αὐτȣ́ς· “ Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τȣ͂το τὸ πάσχα “ φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν, πρὸ τȣ͂ με παθεῖν. Λέγω “ γὰρ ὑμῖν, ὅτι ȣ̓κέτι ȣ̓ μὴ φάγω ἐξ αὐτȣ͂, ἕως “ ὅτȣ πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τȣ͂ Θεȣ͂.”

[i] Καὶ δείπνȣ γενομένȣ, * [k] ἐγένετο φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. [l] Εἰδὼς [οὖν] ὁ Ἰησȣ͂ς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ Πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, ϰ᾽ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε,

* δείπνȣ γενομένȣ] Intellige, cum tempus cœnæ jam advenisset; vel, statim in cœnæ principio. Eandem vim participii γενόμενος vid. in Joh. xxi. 4. Luc. iv. 42. et alibi.

[f] Matth. xxvi. 20.
[g] Joh. xiii. 1.
[h] Luc. xxii. 15, 16.
[i] Joh. xiii. 2.
[k] Luc. xxii. 24.
[l] Joh. xiii. 3—12.

[T]EMPUS. [A]. D. 33. [Qu]artum [Pas]cha.

LOCUS. Hierosolyma.

ϗ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τȣ̃ δείπνȣ,
καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· ϗ, λαϐὼν λέντιον, διέ-
ζωσεν ἑαυτόν. Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα,
καὶ ἤρξατο νίπτειν τȣ̀ς πόδας τῶν μαθητῶν, ϗ ἐκ-
μάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται
οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· ϗ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος·
Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη
Ἰησȣ̃ς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· “Ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ ȣ̓κ
“οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.” Λέγει
αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μȣ εἰς
τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς· “Ἐὰν
“μὴ νίψω σε, ȣ̓κ ἔχεις μέρος μετ’ ἐμȣ̃.” Λέγει
αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τȣ̀ς πόδας μου
μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.
Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς· “Ὁ λελȣμένος οὐ χρείαν
“ἔχει ἢ τȣ̀ς πόδας νίψασθαι, ἀλλ’ ἔςι καθαρὸς
“ὅλος· ϗ ὑμεῖς καθαροί ἐςε, ἀλλ’ ȣ̓χὶ πάν-
“τες.” Ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν·
διὰ τȣ̃το εἶπεν· “Οὐχὶ πάντες καθαροί ἐςε.”
Ὅτε οὖν ἔνιψε τȣ̀ς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαϐε τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς·
“Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; [m] Οἱ βασιλεῖς
“τῶν ἐθνῶν κυριεύȣσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξȣσιά-
“ζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλȣ̃νται. Ὑμεῖς δὲ
“οὐχ οὕτως· ἀλλ’ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω
“ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ δια-

[m] Luc. xxii. 25—27.

TEMPUS. A. D. 33. Quartum Pascha. — LOCUS. Hierosolyma.

"κονῶν. Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ
"διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν
"μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. [n] Ὑμεῖς φωνεῖτέ
"με· Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς
"λέγετε· εἰμὶ γάρ. Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν
"τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ
"ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.
"Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα, καθὼς ἐγὼ
"ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Ἀμὴν ἀμὴν
"λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐ-
"τοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐ-
"τόν. Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποι-
"ῆτε αὐτά."

§. 123. *Christus Judæ proditionem prædicit. Discipulorum et Judæ agendi ratio.*

Nox ante crucifixionem.

"[o] Ὑμεῖς ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν
"τοῖς πειρασμοῖς μου. Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν,
"καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν·
"ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου
"ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ καθίσησθε ἐπὶ θρό-
"νων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
"[p] Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς
"ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὁ
"τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ

[n] Joh. xiii. 13—17. [o] Luc. xxii. 28—31.
[p] Joh. xiii. 18—21.

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" τὴν πτέρναν αὐτȣ̃. Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ
" τοῦ γενέσθαι, ἵνα, ὅταν γένηται, πιςεύσητε
" ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ
" λαμβάνων ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ
" δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά
" με."

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ([q] τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰȣ́δα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ,) [r] ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· " Ἀμὴν
" ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει
" με." Ἔβλεπον ȣ̃ν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. [s] Καὶ λυπȣ́μενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαςος αὐτῶν· Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε; [t] Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησȣ̃, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησȣ̃ς. Νεύει ȣ̃ν τȣ́τῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ ςῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐςιν; Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησȣ̃ς· " Ἐκεῖνός
" ἐςιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. [u] Ὁ
" μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπȣ ὑπάγει, καθὼς γέγραπται
" περὶ αὐτοῦ· ȣ̓αὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ
" ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπȣ παραδίδοται· καλὸν ἦν

[q] Joh. xiii. 2.
[r] Joh. xiii. 21, 22.
[s] Matth. xxvi. 22.
[t] Joh. xiii. 23—26.
[u] Matth. xxvi. 24.

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος." ˣ Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδωσιν Ἰȣδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· " Ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον." Τȣ̃το δὲ ȣ̓δεὶς ἔγνω τ̃ ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. Τινὲς γὰρ ἐδόκȣν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰȣ́δας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τ̀ ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τὶ δῷ. Λαβὼν ȣ̃ν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ· Ὅτε ȣ̃ν ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησȣ̃ς· " Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τȣ̃ ἀνθρώπȣ, καὶ " ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξ- " άσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν " ἑαυτῷ, ϗ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι " μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ " καθὼς εἶπον τοῖς Ἰȣδαίοις· Ὅτι ὅπȣ ὑπάγω " ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω " ἄρτι. Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγα- " πᾶτε ἀλλήλȣς· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα ϗ " ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλȣς. Ἐν τȣ́τῳ γνώσον- " ται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐϛε, ἐὰν ἀγάπην " ἔχητε ἐν ἀλλήλοις."

ˣ Joh. xiii. 26—35.

§. 124. *Christus Apostolis lapsum Petri et commune reliquorum Apostolorum periculum prædicit.*

[T]EMPUS. [A.] D. 33. [No]x ante [cru]cifixio[ne]m.

LOCUS. Hierosolyma.

[y] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι." Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπέρ σου θήσω. [z] Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. [a] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· "Σίμων, Σίμων, ἰδού, ὁ Σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπε· "Λέγω σοι, Πέτρε, [b] ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς

[y] Joh. xiii. 36, 37. [z] Matth. xxvi. 31—33.
[a] Luc. xxii. 31—34. [b] Marc. xiv. 30, 31.

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με." Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον· Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

[c] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς " ἄτερ βαλαντίου, καὶ πήρας, καὶ ὑποδημάτων, " μή τινος ὑστερήσατε;" Οἱ δὲ εἶπον· Οὐδενός. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· " Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, " πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω " μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ " γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τό· Καὶ " μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ γὰρ τὰ περὶ " ἐμοῦ τέλος ἔχει." Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· " Ἱκανόν ἐστι."

§. 125. *Christus in corporis sui crucifixi memoriam, Panis comestionem et Vini potionem instituit.*

[d] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· "Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ " σῶμά μου, [e] τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο " ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν."

[c] Luc. xxii. 35—38. [d] Matth. xxvi. 26.
[e] Luc. xxii. 19.

TEMPUS. A.D. 33. Paulo ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

[f] Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον [g] μετὰ τὸ δειπνῆσαι, [h] καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· "Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· * τοῦτο γάρ ἐστι τὸ "αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολ-"λῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

"[i] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [k] ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' "ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς "ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν "καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρός μου." [l] Καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

§. 126. *Christus discipulos suos solatur.*

[Ἔλεγε δὲ ὁ Ἰησοῦς,] "[m] Μὴ ταρασσέσθω "ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς "ἐμὲ πιστεύετε. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου "μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· "πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. Καὶ ἐὰν

* Aliorum Evangelistarum verba hic libet apponere, nec non Divi Pauli. "Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθή-"κης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον." Marc. xiv. 24. "Τοῦτο "τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν "ἐκχυνόμενον." Luc. xxii. 20. "Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ "διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, "εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν." 1 Cor. xi. 25.

[f] Matth. xxvi. 27.
[g] Luc. xxii. 20.
[h] Matth. xxvi. 27, 28.
[i] Marc. xiv. 25.
[k] Matth. xxvi. 29.
[l] Marc. xiv. 23.
[m] Joh. xiv. 1—31.

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" πορευθῶ, καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν
" ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς
" ἐμαυτόν· ἵνα, ὅπȣ εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.
" Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν
" οἴδατε."

Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· ϗ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς· " Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλή-
" θεια, ϗ ἡ ζωή· ȣ̓δεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα,
" εἰ μὴ δι' ἐμȣ̃. Εἰ ἐγνώκειτέ με, ϗ τὸν Πατέρα
" μȣ ἐγνώκειτε ἄν· ϗ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐ-
" τὸν, ϗ ἑωράκατε αὐτόν."

Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα, ϗ ἀρκεῖ ἡμῖν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
" Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ
" ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώ-
" ρακε τὸν Πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον
" ἡμῖν τὸν Πατέρα; Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν
" τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; Τὰ ῥή-
" ματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτȣ̃ οὐ λα-
" λῶ· ὁ δὲ Πατὴρ, ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς
" ποιεῖ τὰ ἔργα. Πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
" Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ
" τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι. Ἀμὴν ἀμὴν
" λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
" ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων
" ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν Πατέρα μȣ πο-

TEMPUS. A. D. 33. Vox ante Crucifixionem. — LOCUS. Hierosolyma.

" ρεύομαι. Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνό-
" ματί μου, τȣτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ Πα-
" τὴρ ἐν τῷ Υἱῷ. Ἐὰν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνό-
" ματί μου, ἐγὼ ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με,
" τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. Καὶ ἐγὼ
" ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον
" δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τ̃ αἰῶνα,
" τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύ-
" ναται λαβεῖν· ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, ȣδὲ γινώ-
" σκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ'
" ὑμῖν μένει, ϗ ἐν ὑμῖν ἔςαι. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς
" ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι μικρὸν,
" ϗ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεω-
" ρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, ϗ ὑμεῖς ζήσεσθε. Ἐν
" ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν
" τῷ Πατρί μȣ, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν
" ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, ϗ τηρῶν
" αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐςιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγα-
" πῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τȣ̃ Πατρός μȣ· ϗ
" ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ
" ἐμαυτόν."

Λέγει αὐτῷ Ἰȣ́δας, (ȣ̓χ ὁ Ἰσκαριώτης,) Κύ-
ριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σε-
αυτὸν, ϗ ȣ̓χὶ τῷ κόσμῳ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
ϗ εἶπεν αὐτῷ· " Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λό-
" γον μου τηρήσει· καὶ ὁ Πατήρ μȣ ἀγαπήσει
" αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, ϗ μονὴν

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν με
" τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε
" οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με Πατρός.
" Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων· ὁ
" δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμ-
" ψει ὁ Πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς
" διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ
" εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν· εἰρήνην τὴν
" ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδω-
" σιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν
" ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ
" εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς·
" εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι εἶπον, πο-
" ρεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα· ὅτι ὁ Πατήρ μου
" μείζων μου ἐστί. Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν
" γενέσθαι· ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε. Οὐκ
" ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ
" ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει
" οὐδέν. Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν
" Πατέρα, καὶ, καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ Πατὴρ,
" οὕτω ποιῶ."

§. 127. *Christus gravissimum illum, quem cum discipulis habere cœperat, sermonem continuat.*

"[n] Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ
" Πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλῆμα ἐν

[n] Joh. xv. 1. *ad fin.*

[TE]MPUS. [A.] D. 33. [...] ante [cru]cifixio[ne]m.

LOCUS. Hierosolyma.

" ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν
" τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ, ἵνα πλείονα
" καρπὸν φέρῃ. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐϛε διὰ
" τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. Μείνατε ἐν
" ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύ-
" ναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτȣ̃, ἐὰν μὴ μείνῃ
" ἐν τῇ ἀμπέλῳ, ȣ̈τως ȣ̓δὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ
" μείνητε. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ
" κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ,
" ȣ̃τος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ
" δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν
" ἐμοὶ, ἐϐλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, ϗ ἐξηράνθη·
" καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς πῦρ βάλλȣσι,
" ϗ καίεται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, ϗ τὰ ῥή-
" ματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτή-
" σεσθε, ϗ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξ-
" άσθη ὁ Πατήρ μȣ, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε,
" ϗ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ
" με ὁ Πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε
" ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολάς μȣ
" τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς
" ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τȣ̃ Πατρός μȣ τετήρηκα, καὶ
" μένω αὐτȣ̃ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα
" ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ
" χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. Αὕτη ἐϛὶν ἡ ἐντολὴ
" ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλȣς, καθὼς ἠγά-
" πησα ὑμᾶς. Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" ἔχει, ἵνα τις τ̀ ψυχὴν αὐτȣ̃ θῇ ὑπὲρ τ̃ φίλων
" αὐτοῦ. Ὑμεῖς φίλοι μȣ ἐςὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα
" ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω
" δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος ȣ̓κ οἶδε τί ποιεῖ αὐτȣ̃ ὁ
" κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλȣς, ὅτι πάντα ἃ
" ἤκȣσα παρὰ τȣ̃ Πατρός μȣ ἐγνώρισα ὑμῖν.
" Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξά-
" μην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε,
" καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ·
" ἵνα, ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνό-
" ματί μȣ, δῷ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν,
" ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλȣς. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς
" μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμί-
" σηκεν. Εἰ ἐκ τȣ̃ κόσμȣ ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ
" ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμȣ ȣ̓κ ἐςὲ, ἀλλ'
" ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τȣ̃ κόσμου, διὰ τοῦτο
" μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τȣ̃ λόγου
" οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔςι δȣ̃λος μείζων τȣ̃
" κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς δι-
" ώξȣσιν· εἰ τὸν λόγον μȣ ἐτήρησαν, καὶ τὸν
" ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα
" ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ
" οἴδασι τὸν πέμψαντά με. Εἰ μὴ ἦλθον καὶ
" ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ
" πρόφασιν ȣ̓κ ἔχουσι περὶ τ̃ς ἁμαρτίας αὐτῶν.
" Ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν Πατέρα μου μισεῖ.
" Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς

MPUS. D. 33. ante ifixio-

“ ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ
“ καὶ ἑωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ ϗ τὸν
“ Πατέρα μου. Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ
“ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· Ὅτι ἐμί-
“ σησάν με δωρεάν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παρά-
“ κλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς,
“ τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς
“ ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.
“ Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ'
“ ἐμοῦ ἐστε. . . . .

LOCUS. Hierosolyma.

“ ° Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδα-
“ λισθῆτε. Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς·
“ ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς
“ δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. Καὶ ταῦ-
“ τα ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν Πα-
“ τέρα οὐδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
“ ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν,
“ ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρ-
“ χῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. Νῦν δὲ
“ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ
“ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα
“ λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν
“ τὴν καρδίαν. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω
“ ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. Ἐὰν
“ γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται
“ πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν

° Joh. xvi. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν
" κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης,
" ϰ̀ περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ
" πιϛεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι
" πρὸς τὸν Πατέρα μȣ ὑπάγω, καὶ ȣ̓κ ἔτι θεω-
" ρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ
" κόσμȣ τȣ́τȣ κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέ-
" γειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαϛάζειν ἄρτι.
" Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀλη-
" θείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλή-
" θειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα
" ἂν ἀκȣ́σῃ λαλήσει, ϰ̀ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ
" ὑμῖν. Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ
" λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Πάντα ὅσα
" ἔχει ὁ Πατὴρ, ἐμά ἐϛι· διὰ τȣ̃το εἶπον· Ὅτι
" ἐκ τȣ̃ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
" Μικρὸν, ϰ̀ ȣ̓ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν,
" καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν
" Πατέρα."

Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐϛι τȣ̃το ὃ λέγει ἡμῖν· "Μικρὸν, καὶ
" οὐ θεωρεῖτέ με· ϰ̀ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ
" με·" καί· "Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν Πα-
" τέρα;" Ἔλεγον οὖν· "Τȣ̃το τί ἐϛιν ὃ λέγει,
" τὸ μικρόν;" ȣ̓κ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω ȣ̓̃ν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων,

EMPUS. .D. 33. x ante cifixio- n.

LOCUS. Hierosolyma.

" ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ
" πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; Ἀμὴν ἀμὴν
" λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς,
" ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθή-
" σεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενή-
" σεται. Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι
" ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παι-
" δίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν
" χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.
" Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ
" ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία,
" καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.
" Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν.
" Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε
" τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν.
" Ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου·
" αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ
" πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελά-
" ληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν
" παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ
" περὶ τοῦ Πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ
" τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ
" οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα
" περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ Πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς,
" ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε
" ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον
" παρὰ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον·

TEMPUS. A. D. 32. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

"πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι "πρὸς τὸν Πατέρα." ⁿ Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε, νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν ἐδεμίαν λέγεις. Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, ᾗ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιςεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἄρτι πιςεύετε; "Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα "σκορπισθῆτε ἕκαςος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ Πατὴρ "μετ' ἐμοῦ ἐςι. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα "ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν "ἕξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσ-"μον."

§. 128. *Christi oratio.*

ᵖ Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμȣ̀ς αὐτȣ̃ εἰς τὸν οὐρανὸν, ᾗ εἶπε· "Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱὸν, "ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας "αὐτῷ ἐξȣσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕ-"τη δέ ἐςιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε "τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέςειλας "Ἰησοῦν Χριςόν. Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς "γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα

ᵖ Joh. xvii. 1. *ad fin.*

TEMPUS. D. 33. ... ante ...cifixio... LOCUS. Hierosolyma.

" ποιήσω. Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, Πάτερ,
" παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν
" κόσμον εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ
" ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ
" κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας·
" καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν
" ὅτι πάντα, ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν.
" Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐ-
" τοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς
" ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ
" με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ
" περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς
" μοι, ὅτι σοί εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά
" ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐ-
" τοῖς. Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗ-
" τοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρός σε ἔρχο-
" μαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνό-
" ματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς
" ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ,
" ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέ-
" δωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώ-
" λετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γρα-
" φὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ
" ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν
" χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. Ἐγὼ
" δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος
" ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου,

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" καθὼς ἐγὼ ἐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. Οὐκ ἐρω-
" τῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμȣ, ἀλλ' ἵνα
" τηρήσῃς αὐτȣ̀ς ἐκ τοῦ πονηροῦ. Ἐκ τȣ͂ κόσ-
" μȣ ἐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τȣ͂ κόσμου ἐκ εἰμί·
" Ἁγίασον αὐτȣ̀ς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος
" ὁ σὸς ἀλήθειά ἐςι. Καθὼς ἐμὲ ἀπέςειλας
" εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέςειλα αὐτοὺς εἰς τὸν
" κόσμον. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυ-
" τὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀλη-
" θείᾳ. Οὐ περὶ τȣ́των δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
" καὶ περὶ τῶν πιςευσόντων διὰ τοῦ λόγȣ αὐτῶν
" εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ, Πά-
" τερ, ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα ϗ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν
" ἓν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιςεύσῃ ὅτι σύ με
" ἀπέςειλας. Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν, ἣν δέδωκάς
" μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς
" ἕν ἐσμεν. Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, ϗ σὺ ἐν ἐμοί· ἵνα
" ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ
" κόσμος ὅτι σύ με ἀπέςειλας, καὶ ἠγάπησας
" αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. Πάτερ, οὓς
" δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα, ὅπȣ εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖ-
" νοι ὦσι μετ' ἐμȣ͂· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν
" ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ
" καταβολῆς κόσμου. Πάτερ δίκαιε, ϗ ὁ κόσ-
" μος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι
" ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέςειλας. Καὶ ἐγνώρισα
" αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ

TEMPUS. A. D. 33. ...x ante ...cifixio...n.

“ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ
“ ἐν αὐτοῖς.”

LOCUS. Hierosolyma.

§. 129. *Christi Agonia in Gethsemane.*

[q] Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον [r] πέραν τοῦ χειμάῤῥου τῶν Κέδρων, [s] εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. [t] Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ· [u] ὅπȣ ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτȣ. [x] Καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· “ Καθίσατε αὐτȣ, ἕως ȣ̃ “ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.” Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον ϗ τȣς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίȣ, ἤρξατο λυπεῖσθαι ϗ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς· “ Περίλυπός ἐςιν ἡ ψυχή μȣ ἕως θανάτȣ· “ μείνατε ὧδε, ϗ γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ.” Καὶ προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· “ Πάτερ μου, εἰ “ δυνατόν ἐςι, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμȣ̃ τὸ ποτήριον “ τȣ̃το· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ.” [y] Καὶ ἀναςὰς ἀπὸ τ̃ προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης. [z] Καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· “ Οὕτως “ ȣ̓κ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽ ἐμȣ̃;

Gethsemane.

q Matth. xxvi. 30.
r Joh. xviii. 1.
s Matth. xxvi. 30.
t Matth. xxvi. 36.
u Joh. xviii. 1.
x Matth. xxvi. 36—39.
y Luc. xxii. 45.
z Matth. xxvi. 40—43.

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Gethsemane.

" Γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ-
" θητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυ-
" μον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής." Πάλιν ἐκ δευτέρȣ
ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων· " Πάτερ μου, εἰ
" οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ'
" ἐμȣ͂, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά
" σου." Καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτȣ̀ς πάλιν κα-
θεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβα-
ρημένοι· [a] καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκρι-
θῶσι. [b] Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν πάλιν,
προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
[c] Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανȣ͂, ἐνισχύων
αὐτόν. Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέϛερον
προσηύχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτȣ͂ ὡσεὶ θρόμ-
βοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. [d] Τότε
ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει
αὐτοῖς· " Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύ-
" εσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τȣ͂ ἀν-
" θρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.
" Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παρα-
" διδούς με."

[a] Marc. xiv. 40. [b] Matth. xxvi. 44.
[c] Luc. xxii. 43, 44. [d] Matth. xxvi. 45, 46.

§. 130. *Christus proditur.*

[T]EMPUS. A.D. 33. [N]ox ante [Cr]ucifixio[ne]m.

LOCUS. Gethsemane.

[e] Καὶ ἔτι αὐτȣ̃ λαλȣ̃ντος, ἰδȣ̀, Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθε, ϗ̀ μετ' αὐτȣ̃ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν ϗ̀ ξύλων, ἀπὸ τ̃ Ἀρχιερέων καὶ Πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.* [f] Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· "Τίνα ζητεῖτε;" Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τ̀ Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ̃ς· "Ἐγώ "εἰμι." Εἱςήκει δὲ ϗ̀ Ἰȣ́δας, ὁ παραδιδȣ̀ς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν. Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅτι "ἐγώ εἰμι" ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, ϗ̀ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν οὖν αὐτȣ̀ς ἐπηρώτησε· "Τίνα "ζητεῖτε;" Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησȣ̃ν τὸν Ναζωραῖον. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησȣ̃ς· "Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· "εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν." Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· "Ὅτι ȣ̀ς δέ"δωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα." [g] Ὁ δὲ παραδιδȣ̀ς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· "Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐςι· κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησȣ̃, εἶπε·

* Ἤιδει δὲ ϗ̀ Ἰούδας, ὁ παραδιδȣ̀ς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησȣ̃ς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν Ἀρχιερέων ϗ̀ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Joh. xviii. 2, 3.

[e] Matth. xxvi. 47. [f] Joh. xviii. 4—9.

[g] Matth. xxvi. 48—50.

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Gethsemane.

Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· “[h] Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;” [i] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν.

[k] Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ; [l] Σίμων οὖν Πέτρος, ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ Ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· “Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· [m] πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται. Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν Πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;” [n] Καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου [τοῦ Μάλχου] ἰάσατο αὐτόν.

Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν Ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ Πρεσβυτέρους· “Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖ-

[h] Luc. xxii. 48.
[i] Joh. xviii. 12.
[k] Luc. xxii. 49.
[l] Joh. xviii. 10, 11.
[m] Matth. xxvi. 52—54.
[n] Luc. xxii. 51—53.

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Gethsemane.

" ρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐςιν ἡ ὥρα, ϰ ἡ " ἐξȣσία τȣ̃ σκότȣς." [o] Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

[p] Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολȣ́θει αὐτῷ, περιϐεϐλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· ϰ κρατȣ̃σιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι. Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

§. 131. *Christus ante Annam et Caiapham traducitur. Petrus ter eum abnegat.*

Mane diei crucifixionis.

Summi pontificis prætorium.

[q] Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν Ἀρχιερεὺς τȣ̃ ἐνιαυτȣ̃ ἐκείνȣ. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμϐȣλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τȣ̃ λαȣ̃. [Καὶ] [r] ἀπέςειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν Ἀρχιερέα. [s] Ἠκολȣ́θει δὲ τῷ Ἰησȣ̃ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωςὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, ϰ συνεισῆλθε τῷ Ἰησȣ̃ εἰς τὴν αὐλὴν τȣ̃ Ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος εἱςήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωςὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, ϰ εἶπε τῇ θυρωρῷ, ϰ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. [t] Εἱςήκεισαν δὲ οἱ δȣ̃λοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιη-

[o] Matth. xxvi. 56.
[p] Marc. xiv. 51, 52.
[q] Joh. xviii. 13, 14.
[r] Joh. xviii. 24.
[s] Joh. xviii. 15, 16.
[t] Joh. xviii. 18.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Summi pontificis prætorium.

κότες, (ὅτι ψύχος ἦν,) κ̀ ἐθερμαίνοντο· [u] κ̀ εἰσελθὼν ἔσω [ὁ Πέτρος,] ἐκάθητο μετὰ τ̃ ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

[x] Καὶ ὄντος τ̃ Πέτρȣ ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται [y] ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς, [z] κ̀ ἰδȣ̃σα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· [a] Μὴ κ̀ σὺ ἐκ τ̃ μαθητῶν εἶ τ̃ ἀνθρώπȣ τȣ́του; [b] Ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· Οὐκ οἶδα, ȣ̓δὲ ἐπίςαμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· κ̀ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

Καὶ ἡ παιδίσκη, ἰδȣ̃σα αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεςηκόσιν· Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐςιν. Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. [c] Καὶ διαςάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, [d] πάλιν οἱ παρεςῶτες * ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· κ̀ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, κ̀ ἡ λαλιά σȣ ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν· Ὅτι ȣ̓κ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. [e] Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, [f] ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. [g] Καὶ ςραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέ-

* Λέγει εἷς ἐκ τῶν δȣ́λων τοῦ Ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ᾽ αὐτȣ̃; Joh. xviii. 26.

[u] Matth. xxvi. 58.
[x] Marc. xiv. 66.
[y] Joh. xviii. 17.
[z] Marc. xiv. 67.
[a] Joh. xviii. 17.
[b] Marc. xiv. 68—70.
[c] Luc. xxii. 59.
[d] Marc. xiv. 70, 71.
[e] Luc. xxii. 60.
[f] Marc. xiv. 72.
[g] Luc. xxii. 61.

[...]EMPUS. [...]A.D. 33. [...]ine diei [...]cifixio-

LOCUS. Summi pontificis prætorium.

τρῷ· [h] ϗ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς· "Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι "δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς." [i] Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

§. 132. *Christus primum ante Caiapham, ac deinde ante universum Judæorum concilium traducitur. Profitetur se esse Christum, et mortis reus declaratur.*

[k] Ὁ οὖν Ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ϗ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτȣ̃. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγὼ παῤῥησίᾳ "ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν "τῇ συναγωγῇ, ϗ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπȣ πάντοτε οἱ "Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα "ȣ̓δέν. Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τȣ̀ς ἀκη-"κοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, ȣ̃τοι οἴδασιν "ἃ εἶπον ἐγώ." Ταῦτα δὲ αὐτȣ̃ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών· Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ Ἀρχιερεῖ; Ἀπε-κρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Εἰ κακῶς ἐλάλησα, "μαρτύρησον περὶ τοῦ κακȣ̃· εἰ δὲ καλῶς, τί με "δέρεις;"

[l] Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσ-βυτέριον τοῦ λαȣ̃, Ἀρχιερεῖς τε ϗ Γραμματεῖς, ϗ

[h] Marc. xiv. 72. [i] Matth. xxvi. 75.
[k] Joh. xviii. 19—23. [l] Luc. xxii. 66.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Summi pontificis, principum sacerdotum, seniorum et scribarum, prætorium.

ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν. [m] Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτȣν κατὰ τȣ̃ Ἰησȣ̃ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· κ̀ ȣ̓κ εὕρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρȣν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. Καί τινες ἀναςάντες ἐψευδομαρτύρȣν κατ' αὐτȣ̃, λέγοντες· Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος· Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. Καὶ οὐδὲ ȣ̓́τως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

Καὶ ἀναςὰς ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ ȣ̓δὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν, κ̀ λέγει αὐτῷ· [n] Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεȣ̃ τȣ̃ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριςὸς, ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· “ [o] Ἐγώ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τȣ̃ ἀνθρώ-“ πȣ καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, κ̀ ἐρχό-“ μενον μετὰ τῶν νεφελῶν τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃.” [p] Εἶπον δὲ πάντες· Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· “ Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.” [q] Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτȣ̃,

[m] Marc. xiv. 55—61. [n] Matth. xxvi. 63, 64.
[o] Marc. xiv. 62. [p] Luc. xxii. 70.
[q] Matth. xxvi. 65, 66.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

λέγων· Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· Ἔνοχος θανάτου ἐστί.

LOCUS. Summi pontificis, principum sacerdotum, seniorum et scribarum, prætorium.

[r] Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. [s] Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· [t] Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστὲ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

§. 133. *Christus ad Pilatum deducitur.*

[u] Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δήσαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον [x] ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· [y] καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. [z] Καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι

Pilati prætorium.

[r] Luc. xxii. 63. [s] Marc. xiv. 65.
[t] Matth. xxvi. 68. [u] Matth. xxvii. 1, 2.
[x] Joh. xviii. 28. [y] Matth. xxvii. 2.
[z] Joh. xviii. 28—31.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Pilati prætorium.

παρεδώκαμεν αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.* [a]Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.† [b]Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν· καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι "σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;" Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ "ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου "ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ "ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· "νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν." Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ

* Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Joh. xviii. 32.

† Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Matth. xxvii. 12—14.

[a] Luc. xxiii. 2. [b] Joh. xviii. 33—38.

EMPUS. ...D. 33. ...ane diei ...ıcifixio-

LOCUS. Pilati prætorium.

σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, "καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυ"ρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας "ἀκούει μου τῆς φωνῆς." Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. [c] Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· Ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

§. 134. *Pilatus Christum ad Herodem mittit.*

[d] Πιλάτος δὲ, ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν

Herodis palatium.

[c] Luc. xxiii. 5. [d] Luc. xxiii. 6—12.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Herodis palatium.

ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

§. 135. *Herodes Christum ad Pilatum remittit, qui eum absolvere frustra conatur.*

Pilati prætorium.

[e] Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαὸν, εἶπε πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ, ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

[f] Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. [g] Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· [h] Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Ἤιδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. Καθη-

[e] Luc. xxiii. 13—16. [f] Matth. xxvii. 15.
[g] Marc. xv. 7—9. [h] Matth. xxvii. 17—22.

TEMPUS. A.D. 33. hanc diei crucifixio-

μένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε ϖρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· ϖολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί οὖν ϖοιήσω Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; [i]Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπε ϖρὸς αὐτούς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· ϖαιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. [k]Οἱ δὲ ϖερισσοτέρως ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.

LOCUS. Pilati prætorium.

§. 136. *Pilatus, Christum dimittere iterum nequicquam aggressus, eum verberibus cæsum Judæis tumultuantibus tradit. Tradito illudunt milites, eumque abripiunt, ut crucifigant.*

[l]Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε. Καὶ [m]οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, ϖαραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ ϖραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκ-

[i] Luc. xxiii. 21, 22. [k] Marc. xv. 14.
[l] Joh. xix. 1. [m] Matth. xxvii. 27—30.

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Pilati prætorium.

κίνην. Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ. Καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [n] Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν.

Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Οὐκ εἶχες

[n] Joh. xix. 4—15.

LOCUS. Pilati prætorium.

"ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδο- "μένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοὶ "μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει." Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

Pilati Tribunal, in loco qui dicitur *Lithostrotos.*

Ὁ οὖν Πιλάτος, ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ· ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· * καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.

°Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

* *ἕκτη.* Lectionem Codicibus et Versionibus omnibus comprobatam, non ausus sum loco movere. Horam a media nocte *sextam*, quæ Judæis et Romanis *prima* fuit, hic positam ex temporis distributione Asiaticis instituta, opinor, TOWNSONUM secutus: quem vide.

° Matth. xxvii. 24—26.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Pilati Tribunal, in loco qui dicitur *Lithostrotos.*

Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς [p] τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾐτεῖντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν. [q] Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

§. 137. *Judas, pœnitentia ictus, laqueo se suspendit.*

Hierosolyma.

[r] Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Πρεσβυτέροις, λέγων· Ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει. Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ Προφήτου, λέγοντος· Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

[p] Luc. xxiii. 25. [q] Matth. xxvii. 31.
[r] Matth. xxvii. 3—10.

§. 138. *Christus abducitur crucifigendus.*

…EMPUS.
…D. 33.
…ane diei
…ucifixio-
…i.

[s] Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι * Σίμωνός τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν ϛαυρὸν, φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν· αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε· "Θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι· Μακάριαι αἱ ϛεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαϛοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν. Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· Καλύψατε ἡμᾶς. Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;" Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο, κακοῦργοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. [t] Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅς ἐϛι λεγόμενος κρανίου τόπος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν.

LOCUS.
Prætorium inter et montem Calvariæ.

Mons Calvariæ.

* Σίμωνα—τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου. Marc. xv. 21.
[s] Luc. xxiii. 26—32. [t] Matth. xxvii. 33, 34.

§. 139. *Quæ acciderunt ex quo Christus cruci pependit, dum ultimum vitæ spiritum emitteret.*

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Mons Calvariæ.

[u] Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν [x] οἱ στρατιῶται, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥαφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. Ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. [y] Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστί. Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφε· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὃ γέγραφα, γέγραφα. [z] Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. [a] Καὶ σὺν αὐτῷ

[u] Matth. xxvii. 35.
[x] Joh. xix. 23, 24, 25.
[y] Joh. xix. 19—22.
[z] Marc. xv. 25.
[a] Marc. xv. 27, 28.

EMPUS. ı. D. 33. ane diei icifixio-

LOCUS. Mons Calvariæ.

σταυροῦσι δύο λῃστάς· ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. [b] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· “Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί “ποιοῦσι.” Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. [c] Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν Γραμματέων καὶ Πρεσβυτέρων, ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. Εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ. Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γάρ· Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός. [d] Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. [e] Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων· Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.

[b] Luc. xxiii. 34, 35.
[c] Matth. xxvii. 39—43.
[d] Luc. xxiii. 36, 37.
[e] Luc. xxiii. 39—43.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Mons Calvariæ.

Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησȣ̃· Μνήσθητί μȣ, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς· "Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ "ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ."

[f] Εἱςήκεισαν δὲ παρὰ τῷ ςαυρῷ τȣ̃ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτȣ̃, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτȣ̃, Μαρία ἡ τȣ̃ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησȣ̃ς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεςῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτȣ̃· "Γύναι, ἰδȣ̀ ὁ "υἱός σου." Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· "Ἰδοὺ ἡ "μήτηρ σȣ." Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.

A meridie ad tertiam horam pomeridianam, die crucifixionis.

[g] Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· "Ἠλὶ, Ἠλὶ, λαμὰ σαβαχθανί;" τȣ̃τ' ἔςι, Θεέ μȣ, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑςώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. [h] Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεςαι, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει· "Διψῶ." Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξȣς μεςόν· [i] καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξȣς, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν.

[f] Joh. xix. 25—27. [g] Matth. xxvii. 45—47.
[h] Joh. xix. 28, 29. [i] Matth. xxvii. 48, 49.

TEMPUS. A.D. 33. [A] meridie [ad] tertiam [h]oram pomeridia[n]am, die [c]rucifixio[n]is.

LOCUS. Mons Calvariæ.

[k] Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεσται. [l] Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, [m] εἶπε· “Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρα-“θήσομαι τὸ πνεῦμά μου.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, [n] καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

§. 140. *Quæ evenerunt ad Christi mortem. Qui præsentes adfuére, dum ille cruci pendebat; et cætera, quæ eodem die acta sunt.*

[o] Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη. Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν, καὶ [p] ὅτι οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν, [q] ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. [r] Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

[k] Joh. xix. 30. [l] Matth. xxvii. 50.
[m] Luc. xxiii. 46. [n] Joh. xix. 30.
[o] Matth. xxvii. 51—54. [p] Marc. xv. 39.
[q] Matth. xxvii. 54. [r] Luc. xxiii. 48, 49.

TEMPUS. A. D. 33. Inter tertiam et sextam horam pomeridianam, die crucifixionis.

LOCUS. Mons Calvariæ.

Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες ὁρῶσαι ταῦτα· [s] ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου· [t] αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ· [u] καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

[x] Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου,) ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία· κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

[s] Matth. xxvii. 56. [t] Matth. xxvii. 55.
[u] Marc. xv. 41. [x] Joh. xix. 31—37.

TEMPUS. A. D. 33. Vespere diei crucifixionis.

LOCUS. Mons Calvariæ.

[y] Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, [z] ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος [a] ὀνόματι Ἰωσὴφ, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων· [b] βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. [c] Οὗτος, [d] μαθητὴς [ὢν] τοῦ Ἰησοῦ, (κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,)* [e] τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. [f] Ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον) φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν. Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινὸν, [g] λελατομημένον ἐκ πέτρας, [h] ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρα-

* οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν. Luc. xxiii. 51.

[y] Marc. xv. 42. [z] Matth. xxvii. 57.
[a] Luc. xxiii. 50, 51. [b] Luc. xxiii. 50, 51.
[c] Luc. xxiii. 51. [d] Joh. xix. 38.
[e] Marc. xv. 43—45. [f] Joh. xix. 38—41.
[g] Marc. xv. 46. [h] Joh. xix. 41, 42.

TEMPUS. A. D. 33. Vespere diei crucifixionis.

LOCUS. Sepulchrum in horto prope montem Calvariæ.

σκευὴν τῶν Ἰȣδαίων, ἔθηκαν τὸν Ἰησȣ̃ν.* [i] Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτȣ̃. Ὑποςρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. [k] Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τȣ̃ τάφου.

§. 141. *Quæ acta sunt die illo qui crucis supplicium secutus est.*

Dies post crucifixionem.

Hierosolyma.

[l] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐςὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς ϗ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον, λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν αὐτὸν, ϗ εἴπωσι τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· ϗ ἔςαι ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἔχετε κȣςωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέντες

* Καὶ προσεκύλισε [ὁ Ἰωσὴφ] λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τȣ̃ μνημείȣ. Marc. xv. 46.

[i] Luc. xxiii. 55, 56. [k] Matth. xxvii. 61.

[l] Matth. xxvii. 62. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33.

Eadem die, post horam tam vespertinam.

LOCUS. Hierosolyma.

ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κυστωδίας.

[m] Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

[m] Marc. xvi. 1.

FINIS PARTIS SEXTÆ.

PARS VII.

QUÆ ACTA SUNT PER QUADRAGINTA DIES, A DIE RESURRECTIONIS AD ASCENSIONEM.

§. 142. *Mulieres sepulchrum primum adeunt.*

.EMPUS. ... D. 33. ane diei minicæ st cruci- ionem.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

[a] ΚΑΙ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων, ἀνατειλαντος τοῦ ἡλίου, ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον. ([b] Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.)

[c] Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξι-

[a] Marc. xvi. 2.
[b] Matth. xxviii. 2—4.
[c] Marc. xvi. 3—7.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

οἷς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· ϗ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ϗ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. [d] Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου ϗ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. [e] Ἔρχεται [Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ] πρὸς Σίμωνα Πέτρον, ϗ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, ϗ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, ϗ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

§. 143. *Petrus et Johannes sepulchrum invisunt.*

[f] Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος, ϗ ὁ ἄλλος μαθητὴς, ϗ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, ϗ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, ϗ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, ϗ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα· ϗ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον,

[d] Matth. xxviii. 8. [e] Joh. xx. 2.
[f] Joh. xx. 3—9.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei Dominicæ post crucifixionem.

ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

§. 144. *Christus Mariæ Magdalenæ primum apparet.*

[g] Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. Ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Γύναι, τί κλαίεις; "τίνα ζητεῖς;" Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Μαρία." Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ· Ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται, διδάσκαλε. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Μή μου ἅπτου· "οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πο-

[g] Joh. xx. 10—17.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

" ρεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς·
" Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν,
" καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν."

§. 145. *Secunda vice Christus se ostendit.*

[h] Ὡς δὲ ἐπορεύοντο *ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων· " Χαίρετε." Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· " Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, " ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν " εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται."

§. 146. *Judæorum primariorum cum Romanis initum consilium.*

Hierosolyma.

[i] Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστωδίας, ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς Ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες· Εἴπατε, Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀρ-

* Nempe Maria Magdalene, Maria mater Jacobi, et Salome.

h Matth. xxviii. 9, 10. i Matth. xxviii. 11—15.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei Dominicæ post crucixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

γύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

§. 147. *Aliæ fœminæ sepulchrum visunt.*

Hortus prope montem Calvariæ.

[k] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, ἦλθον *ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις. Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

* Nempe Joanna, ut videtur, cum aliis fœminis tum ex Galilæa, tum Hierosolymitanis. Has autem verisimile est, ex sepulchro mox redeuntes, Mariam Magdalenam in via forte obviam factam, comitem sibi adjunxisse. Vid. pag. insequentem, l. 1.

[k] Luc. xxiv. 1—12.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, ϗ Ἰωάννα, ϗ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, ϗ ἠπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν* ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ϗ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· ϗ ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

§. 148. *Christus apparet duobus discipulis illis qui Emmaum ibant.*

Vespere diei dominicæ, sive tertiæ diei post crucifixionem.

Via inter Hierosolymam et Emmaum.

[1] Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαοῦς. Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς, καὶ συζητεῖν, ϗ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· “ Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε “ πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυθρω- “ ποί;” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, ϗ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· “ Ποῖα;”

* Secunda quidem vice. Vid. Joh. xx. 3.

[1] Luc. xxiv. 13—35.

TEMPUS. A. D. 33. Vespere diei dominicæ, sive tertiæ diei post crucifixionem.

LOCUS. Via inter Hierosolymam et Emmaum.

Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ᾽ οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῇν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς· "Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ "καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ "προφῆται. Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χρι-"στὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;" Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες· Μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν

TEMPUS. A. D. 33. Vespere diei dominicæ, sive tertiæ diei post crucifixionem.

LOCUS. Emmaus.

μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας· Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι.* Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Hierosolyma.

§. 149. *Christus, absente Thoma, discipulis apparet.*

[m] Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· "Εἰρήνη "ὑμῖν." Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Τί "τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀνα"βαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε τὰς "χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ "εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα "σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε "ἔχοντα." Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐ-

* 1 Cor. xv. 5.

m Luc. xxiv. 36—43.

TEMPUS. A. D. 33. espere iei domi- icæ, sive rtiæ diei ost cruci- xionem.

LOCUS. Hierosolyma.

τοῖς· "Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;" Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. [n] Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· "Εἰρήνη "ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατὴρ, κἀγὼ "πέμπω ὑμᾶς." Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· "Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον. Ἄν "τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· "ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται."

§. 150. *Christus, præsente Thoma, discipulis iterum apparet.*

rimam in- rr et octa- ım diem ost Resur- ctionem.

[o] Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

ies octava ost Resur- ctionem.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· "Εἰρήνη ὑμῖν." Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· "Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς "μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν "πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός."

[n] Joh. xx. 21—23. [o] Joh. xx. 24—29.

TEMPUS. A. D. 33. Dies octava post Resurrectionem.

LOCUS. Hierosolyma.

Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὅτι ἑώρακάς με, Θωμᾶ, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες." [p] Καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.

§. 151. *Undecim discipuli in Galilæam abeunt. Christus ibi discipulis suis semel atque iterum se manifestat.*

Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

Galilæa.

[q] Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· "Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς."

Mare Tiberiadis.

[r] Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον, καὶ

[p] Marc. xvi. 14. [q] Matth. xxviii. 16—18.
[r] Joh. xxi. 1—24.

TEMPUS. A. D. 33. Octavam inter et Quadragesimam diem post Resurrectionem.

LOCUS. Mare Tiberiadis.

ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. Πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε;" Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὔ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· "Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε." Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκῦσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, (ἦν γὰρ γυμνὸς,) καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν." Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Δεῦτε, ἀριστήσατε." Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς,

TEMPUS. A. D. 33. Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

LOCUS. Mare Tiberiadis.

ϗ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησȣ̃ς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· "Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με "πλεῖον τούτων;" Λέγει αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· "Βόσκε τὰ "ἀρνία μου." Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· "Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με;" Λέγει αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· "Ποίμαινε τὰ πρόβατά μȣ." Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· "Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με;" Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· "Φιλεῖς "με;" ϗ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς· "Βόσκε τὰ πρόβατά μου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω "σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ "περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, "ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σȣ, ϗ ἄλλος σε ζώσει, ϗ "οἴσει ὅπȣ οὐ θέλεις." Τȣ̃το δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τ̃ Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· "Ἀκολȣ́θει μοι." Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τ̃ μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησȣ̃ς, ἀκολȣθȣ̃ντα, ὃς ϗ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτȣ̃, ϗ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδȣ́ς σε; Τȣ̃τον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, ȣ̃τος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐὰν "αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε;

TEMPUS. A. D. 33. Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

LOCUS. Mare Tiberiadis.

"σὺ ἀκολούθει μοι." Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· ϗ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', "Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε;" Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, ϗ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

§. 152. *Quæ præcepit Christus discipulis suis de prædicatione Evangelii.*

[s] Εἶπε δὲ αὐτοῖς· "Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν· ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, ϗ προφήταις, ϗ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ." Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· ϗ εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅτι οὕτω γέγραπται, ϗ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, ϗ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ϗ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν ϗ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. [t] Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς ϗ τοῦ Υἱοῦ ϗ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλά-

[s] Luc. xxiv. 44—48. [t] Matth. xxviii. 19, 20.

TEMPUS. A. D. 33. Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

LOCUS. Mare Tiberiadis.

"μην ὑμῖν. [u] Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται. [x] Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς. [y] Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς· ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν. [z] Ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους. [a] Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν."

§. 153. *Christi Ascensio.*

Bethania.

[b] Ὁ μὲν οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, [c] ἐξήγαγε αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ, ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, [d] ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

Dies qui Ascensionem et festum Pentecostes intercedebant.

Hierosolyma.

[e] Καὶ αὐτοὶ, προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Καὶ

[u] Marc. xvi. 16.
[x] Luc. xxiv. 49.
[y] Marc. xvi. 17, 18.
[z] Luc. xxiv. 49.
[a] Matth. xxviii. 20.
[b] Marc. xvi. 19.
[c] Luc. xxiv. 50, 51.
[d] Marc. xvi. 19.
[e] Luc. xxiv. 52, 53.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pentecostèn. — LOCUS. Hierosolyma.

ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

[f] Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

[g] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, [h] ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. [i] Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [k] Ἀμήν.

[f] Marc. xvi. 20.
[g] Joh. xx. 30.
[h] Joh. xxi. 25.
[i] Joh. xx. 31.
[k] Joh. xxi. 25.

FINIS PARTIS SEPTIMÆ.

EVANGELIORUM

HARMONIA BREVIS.

EVANGELIORUM

HARMONIA BREVIS.

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		§. 1. Præfatio. i. 1—4.	
			§. 2. ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ Præ-existentia et Deitas. i. 1—18.
		§. 3. Elizabethæ conceptio. i. 5—25.	
		§. 4. Salutatio ad Mariam. i. 26—38.	
		§. 5. Maria invisit Elizabetham. i. 39—56.	
		§. 6. Nascitur Johannes Baptista. i. 57—79.	
§. 7. Angelus apparet Josepho. i. 18—25.			
		§. 8. Christi nativitas. ii. 1—7.	
§. 9. Christi Genealogia. i. 1—17.		iii. 23—38.	
		§. 10. Angelus apparet Pastoribus, qui Christum adeunt. ii. 8—20.	
i. 25.		§. 11. Christi Circumcisio. ii. 21.	

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		§. 12. Christus in Templo præsentatus. ii. 22—38.	
§. 13. Magi. Christi fuga in Ægyptum. Herodis crudelitas. Christi reditus. ii. 1—23.		ii. 39.	
		§. 14. Christus it ad Paschatis festum, 12 annos natus. ii. 40—52.	
		§. 15. De Johanne Baptista et ejus Ministerio.	
iii. 1—12.	i. 1—8.	iii. 1—3.	
§. 16. Christi Baptismus. iii. 13—17.	i. 9—11.	iii. 21—23.	
iv. 1—11.	i. 12, 13.	§. 17. Tentatio Christi. iv. 1—13.	
			§. 18. Testimonium Johannis Baptistæ de Christo, et quos illud effectus habuerit. i. 19—52.
			§. 19. Nuptiæ in Cana. ii. 1—12.
			§. 20. Christus Hierosolymam petit tempore Paschatis, et expellit mercatores e Templo. ii. 13. *ad fin.*
			§. 21. Christi colloquium cum Nicodemo. iii. 1—21.
			§. 22. Christus commoratur et baptizat in Judæa. Johannes Baptista superio-

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
			rem Christi dignitatem prædicat. iii. 22. *ad fin.*
			§. 23. Christus secedit in Galilæam, post Baptistæ incarcerationem. Dum transit per Samariam, Discipulos colligit. iv. 1—42.
iv. 12. xiv. 3—5.	i. 14. vi. 17—20.	iii. 19, 20. iv. 14.	
			§. 24. Christus exercet in Galilæa suum primum Ministerium. Sanat in Cana unius e regis Herodis ministris filium qui Capernaumi ægrotabat. iv. 43. *ad fin.*
		§. 25. Christus petit Nazareth, ubi vitam suam miraculo conservat; ac deinde Capernaumi commoratur. iv. 15—31.	
iv. 13—16.			
		§. 26. Simonis et Andreæ, simulque Jacobi et Johannis vocatio; nec non Miraculum, quod illam præcessit. v. 1—11.	
iv. 18—22.	i. 16—20.		
	§. 27. Christus in Synagoga Capernaumi dæmoniacum sanat. i. 21—28.	iv. 31—37.	
§. 28. Petri socrus et alii multi sanantur. Chris-			

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
tus, quem nonnulli e suis Discipulis comitantur, docet, et edit miracula per Galilæam. viii. 14—17.	i. 29—34.	iv. 38—41.	
	i. 35—39.	iv. 42—44.	
viii. 2—4.	§. 29. Christus Leprosum sanat. i. 40—45.	v. 12—16.	
ix. 2—8.	ii. 1—12.	§. 30. Christus Paralyticum sanat. v. 17—26.	
ix. 9.	§. 31. Matthæi vocatio. ii. 13, 14.	v. 27, 28.	
			§. 32. Ægroti sanatio ad Bethesdam. v. 1. *ad fin.*
xii. 1—8.	ii. 23—28.	§. 33. Christus Discipulos suos excusat, quod spicas die Sabbati vellant. vi. 1—5.	
§. 34. Christus hominem, cujus erat arida manus, die Sabbati sanat: Pharisæis se subducit, et multos sanat. xii. 9—21.	iii. 1—12.	vi. 6—11.	
x. 2—4.	iii. 13—19.	§. 35. Christus secedit in montem: vocat ad se Discipulos suos: duodecim eligit: eum sequitur magna multitudo; multos sanat. iv. 12—19.	
§. 36. Christi sermo in Monte. v. 1. *ad fin.* vi. 1. *ad fin.* vii. 1. *ad fin.*		vi. 20-30. 32-36. vi. 37—42. 31. 44—49.	
		§. 37. Centuri-	

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
viii. 5—13.		onis famulus sanatur. viii. 1—10.	
		§. 38. Viduæ filius resuscitatur in civitate Naïn. vii. 11—17.	
xi. 2—19.		§. 39. Christi responsum Discipulis a Johanne Baptista missis. vii. 18—35.	
§. 40. Christi monita ad Judæos, cum eos ad divina sua opera respicere jubet. xi. 20. *ad fin.*			
		§. 41. Mulieri, quæ peccatrix fuerat, peccata publice remittuntur a Christo, qui in convivio sedebat cum Pharisæo. vii. 36. *ad fin.*	
§. 42. Christus iterum Galilæam circumiens Dæmoniacum sanat: Scribæ autem et Pharisæi Spiritum Sanctum blasphemant. ix. 35.	vi. 6.	viii. 1—3.	
xii. 22—37.	iii. 22—30.	xi. 14—23.	
§. 43. Scribæ et Pharisæi ideo objurgantur, quod a Christo signum peterent. xii. 38—45.		xi. 16. 29—32. 24—26.	
		§. 44. Quinam sint vere benedicti. xi. 27, 28.	
§. 45. Christus			

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
veros Discipulos suos tanquam secum sanguine maxime conjunctos habet. xii. 46. *ad fin.*	iii. 31. *ad fin.*	viii. 19—21.	
		§. 46. Christus in convivio cum Pharisæo sedens, Pharisæorum, scribarum, legisque doctorum hypocrisin notat et verbis graviter castigat. xi. 37. *ad fin.*	
		§. 47. Christus Discipulos suos et plebem docet. xii. 1. *ad fin.*	
		§. 48. Ex quorundam Galilæorum calamitatibus Judæos sibi exemplum sumere jubet Christus. xiii. 1—9.	
§. 49. Parabolæ: curiis usus sit Christus: unius ex iis explicationem Discipulis suis proponit. xiii. 1—53.	iv. 1—34.	viii. 4—18.	
§. 50. Christus Lacum transire jubet: quæ inter navigandum evenerunt: tempestas sedata. viii. 18—27.	iv. 35. *ad fin.*	viii. 22—25. ix. 57. *ad fin.*	
viii. 28. *ad fin.*	§. 51. Christus Dæmoniacum Gadarensem sanat. v. 1—20.	viii. 26—39.	
	§. 52. Levi convivium. Christi		

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
	colloquium ibidem habitum cum Discipulis suis. Jairi filia resuscitata. v. 21. *ad fin.*	viii. 40. *ad fin.*	
ix. 1. 10—26.	ii. 15—22.	v. 29 *ad fin.*	
§. 53. Duos cæcos sanat Christus. ix. 27—31.			
§. 54. Christus mutum Spiritum ejicit. Rursus, Pharisæi blasphemant. ix. 32—34.			
xiii. 54. *ad fin.*	§. 55. Christus Nazareth repetens, rursus a suis contemptui habetur. vi. 1—6.		
§. 56. Quam ob causam mittuntur duodecim Apostoli ad prædicandum Evangelium. ix. 36. *ad fin.*			
§. 57. Præcepta et monita Apostolis data a Christo, ad missionem suam rite exequendam. x. 1.			
x. 5. *ad fin.*	vi. 7—11.	ix. 1—5.	
§. 58. Christus iter suum per Galilæam pergit. xi. 1.			
	§. 59. Pœnitentiam prædicant duodecim Apostoli, et Miracula ubique edunt, vi. 12, 13.	ix. 6.	
§. 60. Mors Johannis Baptistæ. xiv. 6—12.	vi. 21—29.		
		§. 61. De fama	

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
xiv. 1, 2.	vi. 14—16.	Christi audit Herodes, et eum videre cupit. ix. 7—9.	
	§. 62. Duodecim Apostolorum reditus. vi. 30, 31.	ix. 10.	
xiv. 13—21.	vi. 32—44.	ix. 10—17.	§. 63. Panibus quinque et geminis piscibus quinque hominum milliasaturantur. vi. 1—14.
§. 64. Supra mare Christus ambulat. xiv. 22. *ad fin.*	vi. 45. *ad fin.*		vi. 15—21.
			§. 65. Sermones a Christo habiti cum plebe in oppido Capernaumo, in Synagoga ejusdem urbis, et cum Discipulis suis. Petri confessio. vi. 22. *ad fin.*
xv. 1—20.	§. 66. Christi sermo cum Pharisæis et scribis, cum plebe, suisque Discipulis, de manducando illotis manibus. vii. 1—23.		
§. 67. Christus sanat filiam Syrophœnissæ mulieris. xv. 21—28.	vii. 24—30.		
xv. 29—31.	§. 68. Christus hominem surdum et mutum sanat. vii. 31. *ad fin.*		
§. 69. Christus plus quatuor hominum millia cum septem pa-			

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
nibus et paucis pisciculis saturat. xv. 32. *ad fin.*	viii. 1—10.		
§. 70. Pharisæi et Sadducæi rursus signum e cœlo petunt. xvi. 1—4.	viii. 11, 12.		
xvi. 4—12.	§. 71. Discipuli admonentur ut caveant a fermento Pharisæorum et Sadducæorum. viii. 13-21.		
	§. 72. Christus cæcum sanat prope Bethsaïdam. viii. 22—26.		
§. 73. Petrus iterum confitetur Jesum esse Christum. xvi. 13—20.	viii. 27—30.	ix. 18—21.	
xvi. 21. *ad fin.*	§. 74. Christus passionem et resurrectionem suam clarius prædicit, redarguit Petrum, omnesque hortatur ut ipsi se abnegent. viii. 31. *ad fin.* ix. 1.	ix. 22—27.	
§. 75. Christi transfiguratio. Illius sermo cum tribus Discipulis, cum de monte descenderet. xvii. 1—13.	ix. 2—13.	ix. 28—36.	
xvii. 14—21.	§. 76. Christus mutum et surdum spiritum ejicit. ix. 14—29.	ix. 37—43.	
	§. 77. Christus passionem et resurrectionem su-		

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
xvii. 22, 23.	am rursus prædicit. ix. 30—32.	ix. 43—45.	
§. 78. Christus miraculum edit solvendi Tributi causa. xvii. 24. *ad fin.*			
§. 79. Discipuli contendunt inter se, quis major futurus sit. Christi ea de re agendi ratio et sermo. xviii. 1. *ad fin.*	ix. 33. *ad fin.*	ix. 46—50.	
		§. 80. Septuaginta Discipuli, moniti a Christo quo pacto se gerant, mittuntur. x. 1—16.	
			§. 81. Christus Hierosolymam petit ad festum Tabernaculorum. Illius agendi ratio et sermo, dum festum celebraretur. vii. 2. *ad fin.*
			§. 82. Mulier in adulterio deprehensa coram Christo sistitur. viii. 2—11.
			§. 83. Sermones a Christo habiti cum scribis et Pharisæis, cum iis qui in illum credebant, cumque Judæis non credentibus. viii. 12. *ad fin.*
			§. 84. Christus hominem a nativitate cæcum sa-

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
			nat. Quæ ex hoc miraculo consecuta sint. ix. 1. *ad fin.* x. 1—21.
		§. 85. Septuaginta Discipulorum reditus. x. 17—24.	
		§. 86. Docetur Legisperitus quomodo vita æterna comparetur. x. 25—37.	
		§. 87. Discipuli rursus orandi modum docentur. xi. 1—13.	
		§. 88. Christus sanat mulierem, quæ per annos 18 infirma et inclinata fuerat. xiii. 10—21.	
		§. 89. Christus quæstioni respondet, Utrum pauci salvi futuri sint? xiii. 22. *ad fin.*	
		§. 90. Quæ acta sunt, cum Christus die Sabbati cum quodam Pharisæorum principe panem manducaret. xiv. 1—24.	
		§. 91. Christus plebem docet, quæ difficultates cum suæ religionis professione conjungantur. xiv. 25. *ad fin.*	
		§. 92. Christus adversus Pharisæos et scribas excusat seipsum.	

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		quod publicanos et peccatores doceat. xv. 1. *ad fin.* §. 93. Christus, adhibita iniqui villici parabola, Discipulos suos edocet. Pharisæi redarguuntur. xvi. 1. *ad fin.* § 94. Christus Discipulos suos rursus et amplius edocet. xvii. 1—10. §. 95. Samaritani Christum recipere nolunt. Jacobus et Johannes ab eo reprehenduntur, quod acerbius cum illis agi velint. ix. 51. xvii. 11. ix. 52—56. §. 96. Christus decem leprosos mundat. xvii. 12—19. §. 97. Pharisæi Christum interrogant, quandonam venturum sit Dei regnum. Christi responsio. xvii. 20. *ad fin.* §. 98. Christus Discipulis suis parabolam quandam proponit, aliam vero nonnullis qui in se confidebant, tanquam justi. xviii. 1—14. §. 99. Christus in Marthæ domo	

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		recipitur. x. 38. *ad fin.*	§. 100. Christus Dedicationis festum Hierosolymis observat. x. 22—39.
			§. 101. Christus, post Dedicationis festum, Bethabaram rursus petit, ibique commoratur, donec apta sit occasio Judæam repetendi. x. 40. *ad fin.*
			§. 102. Christus Lazarum a mortuis exsuscitat. Quæ miraculum illud consequantur. xi. 1—54.
§. 103. Christus Judæam ingreditur. Pharisæi multa ab eo circa repudiandam uxorem quærunt. xix. 1—12.	x. 1—12.		
§. 104. Christus puerulis imponit manus, et benedicit eis. xix. 13—15.	x. 13—16.	xviii. 15—17.	
	§. 105. Quid Christus responderit diviti cuidam adolescenti interroganti, quomodo ipse ad vitam æternam pervenire posset.		
xix. 16. *ad fin.*	x. 17—31.	xviii. 18—30.	
	§. 106. Christus, dum ascendit Hierosolymam,		

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
xx. 17—19.	duodecim. Discipulis privatim rursus prædicit, quæ esset deinde passurus. x. 32—34.	xviii. 31—34.	
§. 107. Jacobi Johannisque ambitiosa petitio. xx. 20—28.	x. 35—45.		
xx. 29. *ad fin.*	§.108. Christus cæco Bartimæo, prope Hiericho, visum reddit. x. 46. *ad fin.*	xviii. 35. *ad fin.*	
		§.109. Christus publicanorum principem, nomine Zacchæum, invisit. xix. 2—28.	
			§.110. Christus, sex diebus ante Pascha, Bethaniam venit. xi. 55. *ad fin.* xii. 1. 9—11.
xxi. 1—11. 14—17.	xi. 1—11.	xix. 29—44.	§.111. Christus, medios inter Discipulorum ingentisque hominum multitudinis plausus, Hierosolymam pergit. Quæ ibi acta sint. xii. 12. *ad fin.*
xxi. 18, 19. 12, 13.	§. 112. Ficus infructuosa. Templum expurgatum. xi. 12-19.	xix. 45. *ad fin.*	
xxi. 20—22.	§. 113. Discipuli ficum penitus exaruisse observant. xi. 20—26.		

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
xxi. 23. *ad fin.*	xi. 27. *ad fin.* xii. 1—12.	§. 114. Christi sermo habitus cum summis sacerdotibus, scribis, et senioribus, in Templo. xx. 1—19.	
§. 115. Pharisæi, et Herodiani, Sadducæi simul, et quidam e Pharisæis, qui Scriba erat, Christum interrogant. Christus vicissim interrogat Pharisæos. xxii. 15 *ad. fin.*	xii. 13—37.	xx. 20—44.	
§. 116. Christus, Discipulis et magna hominum turba audientibus, Scribas et Pharisæos divina quadam eloquentia coram redarguit. xxiii. 1. *ad fin.*	xii. 38—40.	xx. 45. *ad fin.*	
	§. 117. Christus viduæ mulieris munusculum amplis divitum muneribus anteponit. xii. 41. *ad fin.*	xxi. 1—4.	
	§. 118. Christus, e Templo ultimum egressus, ejus eversionem prædicit. Idem, in Oliveti monte sedens, quatuor e suis Discipulis edocet, quænam futura essent signa		

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
	adventus sui, ad exscindendos Judæos, et finiendam dispensationem Mosaïcam.		
xxiv. 1. *ad fin.*	xiii. 1. *ad fin.*	xxi. 5—36.	
§. 119. Describit Christus, quid extremo die futurum sit. Quid Christus toto hujus hebdomadis tempore egerit. xxv. 31. *ad fin.*			
§. 120. Quæ peracta sunt quarto illius hebdomadis die, quo Christus crucifixus est. xxvi. 1—16.	xiv. 1—11.	xxii. 1—6.	xii. 1—8.
	§. 121. Christus ad celebrandum Pascha sese accingit. xiv. 12—16.		
xxvi. 17—19.		xxii. 7—13.	
			§. 122. Christus cum duodecim Discipulis discumbit. Exoritur inter duodecim Discipulos ambitiosa contentio. xiii. 1—17.
xxvi. 20.	xiv. 17.	xxii. 14—18. 24—30.	
			§. 123. Christus Judæ proditionem prædicit. Discipulorum et Judæ agendi ratio. xiii. 18—35.
xxvi. 21—25.	xiv. 18—21.	xxii. 21—23.	
		§. 124. Christus Apostolis lapsum Petri et commune reliquorum Aposto-	

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		lorum periculum prædicit. xxii.	
xxvi. 31—35.	xiv. 27—31.	31—38.	xiii. 36. *ad fin.*
§. 125. Christus in corporis sui crucifixi memoriam, Panis comestionem et Vini potionem instituit. xxvi. 26—29.	xiv. 22—25.	xxii. 19, 20.	
			§. 126. Christus Discipulos suos solatur. xiv. 1—31.
			§. 127. Christus gravissimum illum, quem cum Discipulis habere cœperat, sermonem continuat. xv. 1. *ad fin.* xvi. 1. *ad fin.*
			§. 128. Christi oratio. xvii. 1. *ad fin.*
§. 129. Christi Agonia in Gethsemane. xxvi. 30. 36—46.	xiv. 26, 32—42.	xxii. 39—46.	xviii. 1.
§. 130. Christus proditur. xxvi. 47—56.	xiv. 43—52.	xxii. 47—53.	xviii. 2—12.
	§. 131. Christus ante Annam et Caiapham traducitur. Petrus ter eum abnegat.		
xxvi. 57, 58. 69. *ad fin.*	xiv. 53, 54. 66. *ad fin.*	xxii. 54—62.	xviii. 13, 14. 24. 15-18. 25-27.
	§. 132. Christus primum ante Caiapham, ac deinde ante universum Judæorum concilium traducitur. Pro-		

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
xxvi. 57. 59-68.	fitetur se esse Christum, et mortis reus declaratur. xiv. 53. 55—65.	xxii. 63. *ad fin.*	xviii. 19—23.
xxvii. 1, 2. 11—14.	xv. 1—5.	xxiii. 1—5.	§. 133. Christus ad Pilatum deducitur. xviii. 28—38.
		§. 134. Pilatus Christum ad Herodem mittit. xxiii. 6—12.	
§. 135. Herodes Christum ad Pilatum remittit, qui eum absolvere frustra conatur. xxvii. 15-23.	xv. 6—14.	xxiii. 13—23.	xviii. 39. *ad fin.*
xxvii. 24—31.	xv. 15—20.	xxiii. 23—25.	§. 136. Pilatus, Chriſtum dimittere iterum nequicquam aggressus, cum verberibus cæsum Judæis tumultuantibus tradit. Tradito illudunt milites, eumque abripiunt, ut crucifigant. xix. 1—16.
§. 137. Judas, pœnitentia ictus, laqueo se suspendit. xxvii. 3—10.			
xxvii. 32—34.	xv. 21—23.	§. 138. Christus abducitur crucifigendus. xxiii. 26—32.	xix. 17.
xxvii. 35—50.	xv. 24—37.	xxiii. 33—46.	§. 139. Quæ acciderunt ex quo Christus cruci pependit, dum ultimum vitæ spiritum emitteret. xix. 18—30.

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
xxvii. 51—54. 57—61.	xv. 38. *ad fin.*	xxiii. 45. 47. *ad fin.*	§. 140. Quæ evenerunt ad Christi mortem. Qui præsentes adfuere dum ille cruci pendebat; et cætera, quæ eodem die acta sunt. xix. 31. *ad fin.*
§. 141. Quæ acta sunt die illo qui crucis supplicium secutus est. xxvii. 62. *ad fin.*			
xxviii. 1—8.	§. 142. Mulieres sepulchrum primum adeunt. xvi. 1—8.	xxiv. 1—11.	xx. 1, 2.
		xxiv. 12.	§. 143. Petrus et Johannes sepulchrum invisunt. xx. 3—10.
	xvi. 9.		§. 144. Christus Mariæ Magdalenæ primum apparet. xx. 11—17.
§. 145. Secunda vice Christus se ostendit. xxviii. 9, 10.	xvi. 10, 11.		xx. 18.
§. 146. Judæorum primariorum cum Romanis initum consilium. xxviii. 11—15.			
		§. 147. Aliæ fœminæ sepulchrum visunt. xxiv. 1—12.	
		§. 148. Christus apparet duobus Discipulis illis qui Emmaum.	

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
	xvi. 12, 13.	ibant. xxiv. 13—35.	
	xvi. 14.	§. 149. Christus, absente Thoma, Discipulis apparet. xxiv. 36—43.	xx. 19, 20.
			§. 150. Christus, præsente Thoma, Discipulis iterum apparet. xx. 24—29.
xxviii. 16—18.			§. 151. Undecim Discipuli in Galilæam abeunt. Christus ibi Discipulis suis semel atque iterum se manifestat. xxi. 1—24.
xxviii. 19, 20.	xvi. 15—18.	§. 152. Quæ præcepit Christus Discipulis suis de prædicatione Evangelii. xxiv. 44—49.	xx. 21—23.
	xvi. 19, 20.	§. 153. Christi Ascensio. xxiv. 50—53.	

FINIS.